

3597

I
er

Handwritten red ink scribbles and a diagonal line.

CENSUR
ORIEN
ECCLE

DE PRAECIPVIS
CVLI HAERE
DOGMAT

HIEREMIAE Constanti
chæ iudicii, & mutuæ com
Orthodoxæ doctrinæ adue
dem oblatis. Ab eodem
stantinopolitano, a
Græcè conscri

A STANISLAO aute
Serenissimi STEPHANI P
go, ex græco in latinum conue
notationibus, ad propria
niones respondentibus

AD GREGOR
Pontificem Ma

IOANNIS

*VOS misistis ad Ioannem
perhibuit veritati.*

Cum facultate Sup

DILING

Excudebat IOANNE

CLD. IS. XX

1812

1812

1812

1812

1812

1812

1812

1812

1812

1812

1812

1812

1812

1812

1812

1812

1812

1812

1812

1812

1812

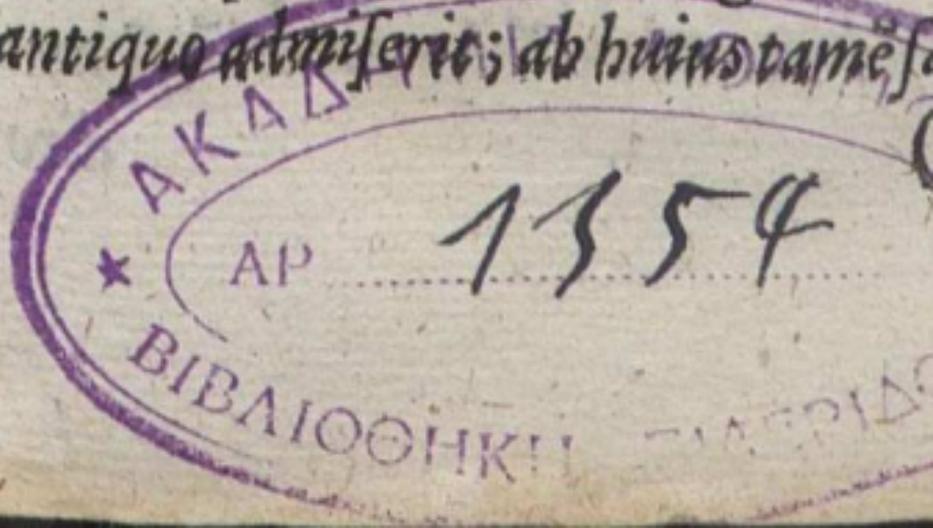
1812

1812

GREGORIO
PONTI
MAXIMO A
MO RELIGIO
THOLICAE P
GATOR

Ducibus militiae sistat, atq; praesentem
hoc tali tempore in spirituali hac n
sum, ad sacrosanctum S^{ctis}. V. tribu
ficio meo adfero. Cum enim ante h
Serenissimo Rege meo, Principe in
nis catholicae studiosissimo, princip
Sarmatiae nostrae peragro, atq; per
tropolim Russiae, emporium apud no
ni. Habet hoc ea vrbs ante alias si
quarum plane omnium religionum r
antiquo admiserit; ab huius tamen s

liari quodam Dei munere
mo studio ac diligentia mi
in quendam Archimandri
doctū, nec illiberalem: cum
fit sæpè, familiariter cont
sermonem de his hæresibus
nostro infelici sæculo, orbe
cū utrinque eam tempo
hominumq̄, temeritatem, c
rassemus; intulit ille, ad F
Germania, non ita multò
dei et confessionis suæ cap
nem eius Ecclesiarum reci
tamen ille tantū abest, s
scripto quodā suo illa ipsa
pita, confutarit. Agnouit h
gianos, temporibus D. Au
occidentali Ecclesia ad or
gisse. Obiicit eā rem his v
lo D. Augustinus. Non e
entales Antistites; quia et
triusq̄, partis terrarum fi
ista Christiana est; et te ce
occidentalis regeneravit
quod in ea non inuenisti; q
imo quid quæris auferre, c
puto tibi eam partem orb
Apostolorū dominus vol
nari. Cui Ecclesiæ præsid

P R A E F A

dire voluisses; iam nunc periculo
 lagianis laqueis excussisses. Quid
 Etus Affricanis respondere concilia
 Apostolica sedes et Romana cur
 ranter Ecclesia? Hæc et alia his si
 Lætabar iam tum, me nouas istor
 di studium deprehendisse. Et quon
 re, homo ille Græcus Bizantiū re
 plum scripti illius Patriarchæ sui
 ille iibenter, et promptè se facturum
 amici functus officio fecit. Quod,
 dici nõ potest, quantam ex eius le
 statimq; operam dedi; vt illud qu
 guã latinã, pro nostra tenuitate t
 stris hominibus legendum propon
 asq; iustissimas ob caussas. Primũ
 hil non contra matrem suã molien
 cendi relinquentes proderem, eoru
 consilia in lucẽ proferrem, ac deteg
 tũm eos ipsos huius suæ nouitatis p
 cum nulla Apostolica, veteriq; se
 successionem nullã demonstrare po
 hoc est, membra sine capite mutilo
 factõ demonstrẽ. Demũ vt quã
 occidentalis, inquam, & orientali
 ex sede sua commouerunt, incredib
 concordia; vt non eadem tantũm
 dem penè verbis etiã; omnibus cla
 conuertiari desinant, hæc Latina es

mano Pontifice profecta: c
 manis, vniuersisq; Latini
 fimi sunt, non minore stud
 atq; defendatur. Simulq; p
 mano Pontifice: sed ab ipso
 clesiis defecisse: in eoq; mer
 quòd illud se sub his frigid
 fiteri non erubescant; quo
 orbis, lōgè antiquiūs et ben
 sole Christo Iesu collustrat
 ne ampliūs in suis cōfirma
 pienda, orientalis Ecclesia
 (quod quidem hactenus fec
 tra se tā insignia referāt tes
 scant, nusquā sibi in orbe C
 Catholica locum relictum
 bus, et sententiis cōsistere p
 piè gremium eius matris, q
 spreuerunt, ab eoque longè
 tanquam proteruos, parent
 que sperni ac repudiari; v
 pletum esse videatur: Væ q
 neris? cūm defatigatus, des
 temneris. A castris in quæ
 quos patronos parabant, ac
 dices communis causse con
 nantur: ita, vt vel hoc solu
 entalis Ecclesie testimoniū
 do secum consentire velint;

P R A E F A T

quærant, et non ipsa pertinacia, op
 dio nocendi vincantur; ab errore
 rectam autem et Catholicam fide
 beat. Nam cum neque illi neque
 cunt, communis causse, propter pr
 sua studium, æqui iudices esse poss
 hoc ab illis factum esse, quod ad e
 qui neq, cum hac, neq, cum illa par
 autem eorum iudiciis et sententiis ac
 ipsi iudices delegerunt; in hac quid
 cum aliis, sed secum ipsi pugnant
 et incurabilem morbum aperiunt:
 sa iudices, quam assentatores quæ
 His inquam ex causis, hanc ipsam
 eorum confessione censuram, quam
 presserunt; ipse magna ratione in l
 te autem potissimum Beatissime Pa
 deferendam æquissimum esse putau
 stris Dei exercituum Dux et Imper
 Christum sis, ad quem omnem cogn
 tinere, superius diximus. Demum,
 iis studiis, quæ vel ad illustranda
 tholicam religionem spectant, mir
 tot gymnasia, tot scholas, tot semin
 vno tempore inaudita liberalitate, e
 ras nationes charitate, simul aperu
 mine tantum, sed re ipsa multo ma
 colæ vicarium esse demonstrat, qu
 minat semen bonum; siue illud cad

cetur ab hominibus, volu
 super petram, et statim ar
 cetur; siue in terram bona
 illiusq; patris familias, qu
 operarios vineæ suæ egr
 vinitores omni hora in ea
 gente, et assiduo agri dom
 in terra nostra; vineæ flor
 ges, quas iam infelix lolium
 vt ipsum lolium vix iam
 Regem meum velle suspi
 in hac parte S^{ti}. V. subie
 Dei agricultura, nō ita m
 tuæ secutus, et ipse strenu
 virū Deus ille immortal
 uidet sæculo) tanquam a
 aut Iob, ex reliquiis illis f
 nici regni, solum ferè, vna
 excitanda iterum in ea ge
 na, omnipotenti dextera s
 rum, et liberum conserua
 flectere permisit: quem po
 sua eduxit, in gentemq; m
 istius cōstantiæ et pietatis
 rimisq;, ac quasi repetitis
 riis, sedi q;, Sanctis vestra
 ceq;, exornauit; ac in dies
 cessu ornat, & auget. Vt
 item & Principibus specin

P R A E F A T

adiutorio altissimi, in protectione
 ueri: & diuites quidem ac potent
 egere; inquirentes autem dominum
 bono. Ultimo quod te Pontifice, hi
 perã dederim, quorũ nunc hunc ips
 in publicam utilitatem confero. E
 sedulo, ut in hac mea versione, ab
 ne latum quidem unguem, quoad
 derem. Verum cum praesens Graec
 rit dicendi genus, à priscaque illa o
 sanitate; compositionis item & sti
 concinnitate, plurimum discesserit
 exemplar valde incorrecte, & in
 ad nos missum fuerit: necesse item
 quibusdam in locis, ad sententiam
 ba, ipsam interpretationem acco
 ut omnibus sententiis integritatem
 eandemque plane simplicitatem, a
 tatem, quantum possem conseruare
 hanc meam liberio rem S^{is} V. con
 ac ipsius Paternae & Apostolicae
 diaque mea humillime submittam
 precatus, ut quam diutissime publ
 uiuat; ac demum cum gaudio, &
 manipulum vberis consitionis
 pastorem Christum redeat
 tertio Idus Aprilis. A
 tiuitate Dom

M. D. LXX

(:) 5

permagna utilitati
 nibus, de integro hinc
 Polonia & in latinu
 cusam, edidimus. Ea
 dio quodam presisse
 ipsorum opera argu
 nem eorum, qui secta
 pere stupidum, & a
 fore existimamus,
 intellecturus non si
 rum, quæ Ecclesiæ n
 sumunt, reperiri, cui
 vnum corpus, vnum
 de ipsis prorsus deser
 sti Ecclesia, extra qua
 ternam est aditus, in
 taturus videatur.

Videbant Docto
 suorum eousque lab
 ratione vnum quode
 conficere: adeo muta
 annos pæne singulos
 mutuis anathematis
 animaduenterent, in
 lias, Notas illas Eccle

AD LECTO

nequaquã conuenire, decreuit
male cohærenti corpori Caput
rendum. Pontificem Romanum
rem agnoscere noluerunt, v
populum & principes viros g
temq; ne amitterent. Occurri
stantinopolitanus, qui & C
diceret, & ab Ecclesia Romana
uersus esset. Itaque fidei suæ ca
ferunt, quæ si, quod vehemen
& sperabant, ille probauisset,
Ecclesiam, ex membris nim
cordantibus, & illo nō omni
flatum iri credebant. Sed eos
nio. Sic namq; Patriarcha resp
scant Protestantes, se cum ist
Ecclesiæ Græcæ societatem ad

Nunc mihi cōsidera Lector
& inconsultum fuerit hoc co
triarcham hunc suarum sectar
& caput esse cōcupierunt. Id e
quod effici non potest: dum n
tabile Dei consilium atq; pro
tare studuerunt. Aedificauit e
clesiam suam supra petram, &
hil aduersus eam valituras pro
tro claues eius, reditionemque
dauit. At isti aliam Ecclesia
& altare contra altare cum i
gunt. Compellemus igitur e
quibus Optatus Mileuitanus
per similes allocutus est. Ne

potestis, in vrbe Rom
 piscopalé esse collata
 nium Apostolorū ca
 appellatus est, in qu
 mnibus seruaretur,
 sibi quisq; defender
 peccator esset, qui cō
 alienam collocaret.

Esto autem, prob
 dogmata; ad comm
 circo vera fuerit & g
 tas habuerit? Fieri p
 stantiū sectis, et qual
 vnum monstrosum
 ius caput quoq; mo
 hoc corpus vera esse
 quam Christum me
 esse ipsum caput mu
 damentis, capitibus,
 ribus inter se prorsu
 re Cyprianus: Eccle
 aut diuidi non poss
 vna Ecclesia diuisum

Hoc porro non im
 malitiose factū vider
 Ecclesiæ secum com
 habeat. Scriptum rel
 Ecclesiam vndecies a
 uisse, & compertum
 tempora nouo schis
 se: vt iam duodecim
 durat, numerare poss

AD LECTOR

quia schismatica, id est, diuisa
neque igitur sancta, quia sepa
sola est vera sanctitas & iustiti
dicetur, quoniam hoc nomen
licæ non sit, illi nō conuenit. I
menicum se nominat ille qui
vocabulum ad illas prouinc
tur, quibus præest, sit sane pe
cus: si ad totam Ecclesiam per
non fuit, non est, non erit Oec
do vlli Patriarchæ Græcorū,
tis, Africana. Hispanica, Galli
fuerunt? Producaturs Canon,
causæ præcipuæ Episcoporū e
prouinciis ad Cōstantinopol
aut vt omnes ex omnib⁹ locis
care possint: aut vt controuer
arbiter; aut ipse concilia gene
modo ad extremū Apostolica
cui nec Apostolus vllus, nec A
pulus præfuit? quæq; ante Co
inter sedes Episcopales nome

Sed finem aliquando præ
ponamus. Tu lector etiam at
quæ disseruimus, immo hunc
ge: & cum reputaueris tecum
quatuor, aut nusquam esse, a
mana esse, salutis tuæ fac cōsul
hoc est, vt nulla sit Ecclesia, h
mendacē facere: si autem Rom
tu eam matrem tibi deligas, vt
trem, & propitium iudicem i

INDEX
PRAECIPV
TVM LI

SYMBOLVM Nic
Græcorum error de
seritur Cap.

Articuli fidei summa
& morum institutio

De peccato originis, ba
eorum qui baptizant

De pœnitentia peccato

De fide & operibus.

Neque nimis de gratia
desperandum esse.

De numero & natura S

De ministris Ecclesiæ &

De baptismo paruuloru

De cœna Domini, verit
nis Christi.

De officio confitentis,
fessionis præest.

De mulctis atque satisf
silius τὰ ἐπιτιμία,
νοπόιαις, appellare

De sacra Liturgia, hoc
missa fit sacrificio, cui
œconomia pulchrè ex

De sacris ordinationib
vocant.

Neque preces neque obl
neque alia donaria, c
ministorum, vituari.

*Omni magistratui à DEO co
esse.*

De consummatione mundi.

De gratia & libero arbitrio.

Deum non esse auctorem malorum.

De sacris traditionibus, & præ-

De cultu & veneratione sancto-

Epilogus de quibusdam, vt isti-

*CAPITA EARVM RE.
IN ANNOTATION
tinentur.*

1. **C**VR septem solas synodos
Græci, causæ explicantur.
2. Quo tēpore, & loco addita sūt
titula illa, de processione Sp
docetur.
3. Quatenus symbolo aliquid ad
4. Spiritum sanctum ex patre &
rius oriētalis Ecclesiæ tel
tur.
5. Quomodo spiritus sanctus ex
dat, docetur, difficultatesq;
6. Veteres ritus baptismi tradun
7. Quæ sit materia cōsecrationis
vbi de fermentato & azym
8. De vera forma consecrationis
9. Quibus nominibus antiquitus
signabatur.
10. Sacra altaria quibus nomini
tur.
11. De primatu Papæ Gennadii S
Constantinopolitani dif
12. Sacræ Liturgiæ Græci & Latini
13. De Sanctorum inuocatione.
14. De vtriusque speciei vsu.
15. De sacerdotum cælibatu.
16. De vsu sanguinis & suffocati

ΕΠΙΣΤΟΛΑ ΤΗΣ
drita, cum qua Const
nos huc e

Τῷ λογιωτάτῳ καὶ ἀεὶ
κλεῖ τῷ τ' ἐκκλη
καὶ ἐμοὶ φίλτ
χειρ
ἀπὸ Κωνσταν
ἐν π

ΟΥκ ἐσιώπησα, ἀλλ'
ἐπέμψα ἐκείν
λυτέρωμ, μετὰ τῷ ἀρμ
του. ποῦ δὲ ἐμῶ γίνω
τινὸς πόλῃ εἰς τὸ πατρ
ἄλλοτε. ἢ μὲν δὲ θέλης μ
μῶ τ' πρὸς ὑμᾶς, τὰ ν
τῶς πολέμου καὶ τὰς ἀ
νεύσωσιν ἀμφοτέρωι,
σομαι. ἐρῶ σο φίλτατ
τὸν σεβασμιώτατον
τὰ ἱερώωμοι τὸν πρ
σειπε. ὁμοίως δὲ τὸν
γνώσεσθαι τὸν κύριον γ
ἄδελφον.

Ἀντιβόλῳ σοι κύριε
ἅς εἰς γνώσεσθαι ἐγγρα
ματα τῷ κομίζοντι τ
ζητεῖς ἀπὸ γντὸν θεν,
ὑπὸ κρητήσω.

E R R

Pagina 22. vers. 6. à fine, le
prudentes. Ibidem versu vlt.
catur filius filij. 31. 18. Ang
46. 1. divinitate. 60. 2. à fi

HIEREMI
MISERICORDIA,
DIVINA, N
ROMAE ARCHIEP
PVS, OECVME
Patriarcha

*Sapientissimis, & doctissimis viris
BO, Theologiae Doctori, & M
Crusio, benè & feliciter a*

IV, MVL
& à vobis
& à nobis pl
in vos stud
& elaborat

*simi Germani, in Spiritu sancto
tatis nostrae charissimi, Epistola
dem Dei immortalis munere a
ritati vestrae mittimus: idq;
est, letitia, ac spiritali gaudio
tus erga filios hilaritate. Pr
Deum Opt. Max. eiusq; omnia
mam matrem; ut vos item v
nis, interioris, inquam, & exte*

A

dat gaudio. Sin aut
 dogmatum pietatis
 si fronte, vos non ex
 men, quæ vestra est
 prudentiæ ubertas;
 Et rina antelaturos
 Etiones planè nouas,
 Evangelica IESV
 tes, complexuros: n
 à recta fide alienor
 tione, tempus frustr
 suetas, & præiudica
 omni recta ratione
 sumus omnes; ideo
 iuxta sapientissimi
 cogitationes ac stud
 quod verum & sinc
 gis autem ipsissimæ
 mini nostri IESV
 discipuli, atque Ap
 salutaribus scriptis
 vniuersales & part
 Synodi sequuta sunt
 clesie diuina scienti
 Et ores nobis tradun

Sap. 4.

CENSURA

ni concordia & voluntate, cl
 animo & confessione adhaesur
 dem omnibus, qui eorum pra
 ta, verbo & opere sequuntur;
 regniq; celestis hereditatem
 conciliant: ut iterum illis, q
 mandatis & institutis non pa
 re transgrediuntur; suppliciu
 nem aeternam accersunt. Si e
 inquit Scriptura, & audierit
 ra comedetis. Quibus sanè v
 tas item nostra, quæ & ipsa,
 miseratione, successione quada
 eius locum tenet; ad amabile
 & consensum cum ea, quæ apu
 Christi Ecclesia, charitatem
 tatur. quam, si verè, & ex a
 verbis, quàm re ipsa, nobiscum
 tis, dici non potest, quantum
 terra, ex ea utriusque Ecclesi
 futurum sit gaudium: quamq
 gloriam Domini nostri IESU
 esse, certissimam spem habem
 Ex omnibus partibus Syntagmat
 hæc, vitiosissimè descripta, ad

*MISE**DIVINA, NO**CHIEPISCOPI, OEC**Doctrina exhort**co**O**te**no**fe**ca*

nebantur, accepim

tem complexi & o

quo inter nos con

crepamus, ita vti p

dum duximus. C

atq; debitum, Leg

pletio est. perfici a

est, non verborum

& operibus præcla

Ut & preciosissima

inde precium & co

accipiunt, quod lau

stanti sua virtute &

talia nôrunt, in ad

PROOEMIUM CEN

Quam eandem charitatem
item doctissimi viri Germ
ferentes; quantaque illius
etè ex sacris Scripturis edoc
nobiscum communicare v
bus nos mutuò responsuri
elaborandum putauimus;
uato nostro sensu dicerem
nia, quæ in medium adfer
ctis & vniuersalibus septem
item & vos, vt scribitis, præ
amplectimini & osculamini
sanctorum Patrum, diuini
ditæ Scripturæ interpretur
& vniuersalis Iesu Christi
sensu laudat, & approbat E
manus. Hi enim, quasi ha
tu sancto per eos spirante,
loquēte, admirabili doctri
& portentis, tanquam luc
orbem terrarum illustraru
ctrina, & institutio, nullo
nulla temporis diuturnitat
ueri, aut aboleri poterit; v
tenti verbo Domini sit fu

A

1. *Timot.* 3. enim Ecclesia, test

Matth. 16. & firmamentum

ipse portæ inferni

talem Iesu Christi

lere non poterunt

uersi homines, ali

uis & alienis dogm

transuersim agere

hilominus stabilis

super firmam pet

eiusque veritatis p

eam in omnibus s

Qui enim ciues &

sunt; iidem per or

tur: vt qui veritati

Ecclesiæ Dei men

possunt. Eidem vo

tes, præsentem ha

doctrinam, ad pub

ræ fidei ædificatio

parte nostra in me

dum id facimus, r

qui diligunt Dom

opus habeamus: q

gratia, mens nostr

CENSURA

ANNOTATA

QUAS item & vos, ut scribitur
vtrinq; sunt: si enim vel h
nodos sequerentur; neque istis
lis hæresi quidquam opus esset:
abundè explicatum sit, quid de
dum: quid quoque loco habend
septem solas amplectuntur Syn
te a tacitas similtates tantum, c
intus alerent; tum iam post sept
pertos se hostes Latinorum sun
re seos insimulare non dubitâr
iam planè desperarant fore ali
incredibili illorum ambitioni, c
stiterunt, essent subscripturi: e
his sedibus Patriarchalibus an
in quibus illi, qui columnæ in
bantur, confederunt: Antioch
xandrinæ, & Hierosolymitano
qua Princeps ipse Apostolorum
& qui ex ore ipso Dominico sur
gubernandæ acceperat. Secunda
res eorum, propter orientis imp
les Principes, ob hæreses, reru
proditionem, præcipua summa
auctoritate, translationem, qua
contigerat; nihil eos commune
habere, nullamq; obedientiam i
runt, quod tamen à volentibus
dissensionem effusis, facile impe

A

de, ob summum odium
 ex gentis Bulgarorum
 matix populorum, ad
 in idem ferè etiam t
 conceperunt. Demum,
 nodis maximè de Sara
 mendo, Terraq; sancta
 cui pio conatui Græci,
 tra occidentales extra
 odiū, iniquissimè adue
 tuerūt, obstiterunt. Po
 stātinopolitana Synod
 ua dicitur; & in qua, p
 ptem Episcopos Vicar
 ac ipse præsens Impera
 quasi, quàm in alijs on
 potestatem & auctorit
 Patriarchas Constanti
 in ipsa eorundem vrbe
 octuaginta tribus coll
 Romanus Pontifex, N
 tos suos, resistantibus
 Imperatoribus: postea
 pœnitentiam agentibus
 Phocium, ex Magistro
 Etō, à Michaele Impera
 tinopolitanum factum,
 cum omnibus sequacib
 eius abrogauit: Ignati
 tis duodecim annis int

CENSURA

tuit: vnaq̄, qui, & quales, & e-
 chæ eligi, & creari deberent, doc-
 uersum Ecclesiæ illius statum
 tuit. In eademq̄ue Synodo decer-
 dem honorandos Patriarchas esse
 sanctissimum Papam senioris R-
 etiam sententiam dicere in v-
 contra summos seniores Romæ F-
 dem pulcherrimum illud pij In-
 exauditur, de Sedis Apostolicæ
 monium: Neque enim, vt sacra-
 cha ad proprium regrederetur
 perij mei opus, vel excogitat
 multum antè, sanctissimus &
 pa Nicolaus, quæ circa illum
 discens, synodicè decreuit; re-
 throni: & anathema, cum to-
 norum Ecclesia, pronunciauit
 tes huiusmodi consilio ac sent-
 tem nos olim scientes, & pau-
 tis iudicium; promulgari, ob-
 dico iudicio Romanæ Eccle-
 duximus: & huius rei gratia
 proprium thronum. Hæc q̄, &
 Græcis tantopere octaua non
 Quamquam & alijs postea inter,
 vndecimæ & duodecimæ, Late-
 næ item, quam illi octauam voca-
 tor, ipse q̄, Patriarcha, vniuersæ
 tres interfuerunt, eamq̄ue manu-

10 PROOEMI

Sed idem odij & am-
erentit ac perturbauit
diximus, auctores eam
pellamus; quia nemo
tūnis eorum seculorum
idem doceat, atq[ue]
Etane Synod

CO

SYMBOLVM
NICÆNVM
APPROBATA
PROPRIVS GRÆCIS
RVM DE PROC

Spiritus sancti
asseritur.

CAPVT PRIMVM

PRIMUM
caput con
vniuersum
dei dogma
sanctæ vni

Synodi complectitur Sym
in tribus personis, omnia e
ra, & substantia diuina. Qu
clare à vobis teneri, ac piè p
ter confitemur: præter qu
na Synodus, & reliquæ cur
tes, omnes decreuerūt; Sp

12 CENSURAE

ex ipso solo Patre p
dem sacra illa & in
næ confessio; sac
lum, hoc ita esse, d
cat; *Spiritum*, scilicet
procedere. Quan
trecentis decem &
bus, in Nicæna pri
tā; deinde in Con
tum quinquaginta
reliquæ item vniuer
nihil addentes, ni
in idem planè vno
rantes; ob signârur
ctissimi viri, qui in
claruerunt; à sacris
si sunt: nos item c
gratia sequimur, a
quidem sensum p
sionis esse; ex ipsius
in medium adferim
dè, perspicui potest.
Patrem omnipotent
re, visibillum omnium
unum Dominum n

C A P V T

Filium Dei unigenitum, &
 ante omnia secula. Lumen d
 verum de Deo vero: genitum
 substantialem Patri: per qu
 sunt. Qui propter nos homine
 stram salutem; descendit de c
 tus de Spiritu sancto, ex Ma
 homo factus est. Crucifixus
 sub Pontio Pilato, passus & sep
 surrexit tertia die, secundum
 ascendit in celum, sedet ad d
 Et iterum venturus est cum
 viuos & mortuos: cuius regn
 Et in Spiritum sanctum, Dom
 cantem: qui ex Patre procedit
 & Filio simul adoratur, &
 qui locutus est per Prophetas
 etiam, Catholicam, & Aposto
 Confiteor unum Baptisma, in
 catorum. Et expecto resurrec
 rum. Et vitam venturi seculi
 Atque hic quidem est ille ve
 ptæ fidei thesaurus: ab ipso
 ne quid ex eo, aut auferatur
 lienum, & adulterinum illi a

14 CENSURAM

obsignatus. Hęc est
perfecta, ac vniuer-
sum fusi populi C
illa communis con-
rum Patrum. Hic
Christianæ fidei li-
nostro recondent
bus amplectentes
bertate & alacrita-
quoddam cæleste,
ptum, nullaque pa-
etorum, diuinoq̄
hominum depositi-
que finem vitæ
Quo precibus & in-
qui nobis eam fide-
sanctè conseruârunt
hostiam, eam pu-
nem, & nos ipsi san-
rentes; ab æterna
ac sempiterna in-
ipsius possessione p-
sequamur gratia
nostri, etiam atq̄
oramus.

CAPVT I

ANNOTATIO

NICAENA Synodus. Nusquam
Nicæna Synodus, in cuius S
ra de Spiritu sancto pronunciata
 Et in Spiritum sanctum, testatur
Synodi: testantur duo grauissimi
temporibus proximi, D. Basilius
Nazianzenus. Basiliij verba in
ad Ecclesiam Antiochenam, hæc
 verò doctrina de Spiritu sancto
 quòd nondum comparerent
 Spiritus sancti; an condemnar
 ritum sanctum creatæ, & serui
 in ea Synodo nulla facta est me
 prorsus creatum est in diuina
 te. hæc ille. In Constantinopolita
 secunda vniuersali Synodo, q
 mium, Photinum, Macedonium,
 ranum Episcopum, qui negabat,
 Deum esse, eumq; inter creaturas
 collecta fuit; hoc totum additum
 tum sanctum, Dominum, & vi
 ex Patre procedit: qui cum Pat
 adoratur, & conglorificatur:
 per Prophetas. In Romana aut
 in idem tempus frequentissimam
 Macedonium, Photinum, Apoll
 Romanus Pontifex, Romæ cong
 qua item Petrus, Alexandrinus
 fuit; hoc ipsum Filioque, per qua

nopolitanae Synodi in
 Cum enim centum quatuordecim
 item à Damaso, operati
 stantinopolim vocati
 persecutionum vim
 simè urgente atque d
 cedonianam impietate
 respirarant, tum pro
 quas illis absentibus,
 ipsamque itineris lon
 Romam ipsi venire n
 sancto confessionem, p
 Episcopos, legatos ac
 tres, confirmationis ca
 per omnia idem senti
 cum Damaso Pontifici
 quod dictum erat, qu
 ditionem huius partic
 hereticos, qui tum dic
 Filium fuisse factum,
 matizat Synodus; & q
 Filij quidem Filium,
 bant: sanctè & piè int
 que partis orbis terra
 ne, vna perfecta, de Sp
 scripta fuit: eum esse
 ex Patre, Filioque, pr
 lio, simul adoratur, &
 sancti Patres, tam illi,
 peratore, quàm isti, q

CAPUT

gregati erant; etsi loco distincti, & vnnum vniuersale concilium con-
 ab eodē, & sub eodē capite, cong
 in eodem Spiritu, & eiusdem Sp
 sa, ad eosdem etiam hæreticos da
 uincendos, collecti essent; ex mu
 rum collatione & approbatione
 sale Symbolum ediderunt. Quo
 tentiam, sine vlla controuersia,
 secuta est, vsque ad octauam Sy
 demum, post octauam Synodum
 sancti processione, tragædiam,
 odio, & malevolentia excitârur
 mnia primum ex Epistola ea, qu
 respondent Damaso; causam, c
 non possent, explicantes: constan
 Damasi Epistola, qua Constanti
 det Patribus, eorumq; decreta a
 ex actis vtriusque Concilij: con
 partitæ historiæ cap. 16. constant
 riano, libro tertio, de processio
 cap. 16. & alijs multis auctorib
 stas peritissimis, fideq; digniss

OMNES vniuersales Syno
 nihil addentes, nihil detraher

Duæ sunt partes vniuersi pro
 iniquissimum schisma suum, in q
 ritus sancti processione, velare,
 mento quodam tegere volunt.
 Latinos, contraq; sanctorum P
 & iudicium, Spiritum sanctum

procedere, opinari. Si
 verè dicatur; non tam
 quidquam sacro Sym
 cum primum illud ma
 neum, vt paullo post
 quo se arcem negocij te
 mùm Ephesini Concili
 illa sunt verba. Hi
 autem Nicæni Concili
 sanctum Concilium
 dem, vel proferre, ve
 nere; quàm eam, qu
 est à sanctis Patribus
 cum auxilio Spiritus
 autem audeant, ali
 vel producere, vel pro
 ti ad agnitionem ver
 siue ex Iudaismo, si
 hi, si quidem Episco
 Episcopatu, hi à Cle
 beantur: sin autem
 statione & execratio
 sancta Synodus Ephe
 docent Græci, post d
 Nicænum, inquam, a
 ita Symbolum, ita fide
 Synodo conclusam &
 amplius à quoquam m
 ceat. Quod cum Latin
 ne, Filioque, sint ausi,

CAPVT I

themati subiacere, seq̄, iustè ab ill
 ne & communione disiunxisse.
 summus Græci schismatis aries,
 dium. Verùm longè aliam men
 esse, quàm isti putant, vel ipsa Ca
 docent. Primum enim, vbi dicit, N
 scopus, aut Clericus, aut laicus, o
 cere audeat: proculdubiò singulo
 mines; non autem vniuersum Con
 cam auctoritatem intelligit. quoc
 nonis occasio indicat. Cùm eni
 atque Constantinopolitanam Syn
 rè Episcopi, in suis Diœcesibus,
 symbola: eaq̄, populis sibi subie
 nec Episcopi tantùm, verùm & la
 eaq̄, cùm collectis demum vniue
 publicè vnusquisque ambitiosè
 Synodo vellet: & posteaqua
 Mopsnensis Episcopi symbolum, a
 tero Philadelphensi, sacro etiam
 lio oblatum, publiceque lectum e
 rimum periculi, & confusionis, m
 tionis, sacra animaduertisset iness
 post eius lectionem hunc tulit Ca
 in posterum, aut Episcopus, a
 laicus, suum proferat symbol
 nere & vnitatem fidei Catholi
 que erroribus occasionem pra
 Synodos impediat: tempusq̄
 hat; sed vt omnes communem

20 CENSURA

decē & octo sanctis P
formulam conscrip
hæreant. Secundo,
ceat, & ne quis aliam
bat, manifestè expli
quid Symbolo conue
pretationis caussa ad
aliam fidem conscri
pugnantem, planeq; c
cti tradiderunt Patre
lici tempore multi ex
Ebionem, vel Cherim
sequuti: Lutherum
dem componere non e
vniuersali Canone,
miseris populis obtru
cùm dicit, componer
scribere: non excluda
lustrare: quæ longè di
planè necessaria. Non
cet; nihil simpliciter
hoc potius: nihil priu
sensu, pugnant præse
trarium, his, quæ à
confessione fidei app
autem ex his ipsis sacri
clarissimè demonstrati
idem manifestissimè
Symbolo aliquid adijc
aliquem, vt quod cor

C A P V T I

ore confiteri ad salutem non per
 quàm D. Paulus docet atque pr
 si amplius, neque illustrare, nequ
 que obscura in fide Christiana e
 cilium Ephesinum liceret; frustra
 contra Eutichen sexcentorum
 trum Chalcedonense Concilium
 frustra & aliæ, quæ post consequ
 quæ non aliam ob causam conue
 nouis erroribus & hæresibus es
 strandæ & explicandæ fidei Chri
 demq; Anathemati subiecta erun
 Verum, vt propiùs ad id, quod t
 tinet, accedamus. Fuit idem per
 ferè verbis, à Nicæna etiã Syno
 quanquam, vt multa alia, nunc
 di non reperiatur; in ea tamen Ep
 pæ, quam ad beatum Athanasi
 Patriarcham conscripsit, & quæ
 à principio accepimus à beato
 Apostolorum, &c. his verbis
 DICTA namque, vti legimus
 Nicæna Synodus, aliam fide
 licere, aut conscribere, aut con
 pere, aut aliquid docere, nec a
 intelligere, quod horum Patr
 trarium sit. Qui verò aliam
 aut docere, aut aliud Symbo
 qui ad viam veritatis, de quacu
 conuerti, aut ex Iudaismo, aut

Episcopus sit, aut Clericus, aut
 ea dignitate, & Clericus,
 chus, aut Laicus, anathematizamus
 eadem verba, eadem
 tiam Concilij Niceni;
 nae. Si igitur Canon
 liceat quidquam Synodum
 Graeci putant: subiectum
 mati ipsum, quod pa-
 rale Constantinopolitanae
 magnus ille Theologus
 sententia vniuersae Syno-
 dem doctrinam, qua
 Symbolum illud con-
 Multa enim, vltra ea
 Symbolo, vel illustra-
 tis caussa, in ea Synodum
 Et; non aliunde melius
 Symboli mutua colla-
 Symboli forma haec est

CREDIMVS IN
 omnipotentem, omni-
 bilium conditorem
 Iesum Christum, Filium
 vnigenitum, id est, ex
 Deo, lumen ex lumine
 vero, genitum, non
 Patri, hoc est, eiusdem
 quem omnia facta sunt
 quae in terra sunt.

C A P V T

& propter nostram salutem, de
 carnatus, & homo factus, passus
 tertio die, & ascendit in caelos
 est iudicare viuos & mortuos.
 sanctum. Eos autem, qui dicitur
 do, quando non erat: & antequam
 non erat: & quia ex non extant
 aut ex alia subsistentia, vel sub
 esse, aut conuertibilem, aut in
 Dei; hos anathematizat Catho
 lica Ecclesia.

CONSTANTIN
 tani autem ha

CREDIMVS in vnum Deum
 tentem, factorē cæli ac terræ, vi
 & inuisibiliū. Et in vnum Dom
 Iesum Christum, Filium Dei
 ex Patre natum ante omnia se
 Deo, lumen ex lumine. Deum
 vero, natum, non factum, hoc
 hoc est, eiusdem cum Patre sub
 omnia facta sunt. Qui propter
 propter nostram salutem, de
 carnatus est de Spiritu sancto,
 ne, homo factus: crucifixus est
 Pontio Pilato, & sepultus: terti
 ascēdit ad cælos, sedet ad dexte
 vêturus est in gloria iudicare v
 cuius regni non erit finis. Et i

24 CENSURAE

Etum, Dominum & procedentem, cum dum & conglorifica Prophetas. In vnam eam Ecclesiam. Co in remissionem pecc surrectionem mortu culi. Amen.

Vbi multa detracta videt? in quibus hoc sancto, ex Maria virg hoc, sedet ad dextera gni non erit finis: et nem vsque Symboli. eidem subiacebit anat ipsa illustravit, ad y tia: multa addidit: quanquam haec clariss uerimus, eundem Spir caena prius, et postea nonis auctor fuit, et interpretem, ac enarra cedonensi Synodo fuit eius esse docere; nu am sam confirmandam de igitur vniuersali Chal tiches, qui naturas in lum sacrae Synodo obt se sentire professus fuit no Symbolo perscriptu

CAPUT I

dem vllum de distinctione natur
 Indeꝑ, cū Patres ipsos cohortati
 Symbolo contra Ephesinæ Synod
 hæc inter cætera dixit: HANC
 memorata hæc anterior sanctæ
 Synodus confirmavit, cuius
 & sanctæ recordationis Pater
 pus Cyrillus; eamque definit
 Qui præter ista addiderit aliqu
 rit, aut docuerit; eum damn
 tunc scriptæ sunt, subiacere: qu
 ria in codice destinavit mihi
 ter noster, & Episcopus, Cyri
 in manibus habeo. Subijciens
 sanctæ Synodo; definitionem
 custodiui. Quæ vbi publicè le
 sum est Eutichi; à sanctis Patri
 Eusebium Episcopum Dorithei
 non est definitio talis: non est
 cipiens. Deinde per Diogenem
 Dolosè, inquit, proposuit Syno
 Patrum; quæ in Nicæa facta est
 que additamenta à sanctis Pat
 peruersum intellectum Apolli
 tini, & Macedonij, & qui eis
 additum est in Symbolo sanct
 Qui descendit, & incarnatus es
 to, ex Maria virgine. Hoc id
 sibi dictum putent, à sexcentis
 etissimis Patribus, veteriq; Græc

tiri, dolosèq; eodem me
 nonis agere. Quid e
 rius? quid istis verbis
 se potuit? Ruit igitur
 tractum est velamen
 que diuersum quidqu
 Symbolo Latini addic
 tjs veterum, tam Gr
 Patrum, vt post doc
 gentibus, illud interp
 illis vniuersalibus Sy
 ritu sancto, totum dog
 tum fuerit: vti quide
 in ea, quam scribit,
 Epistola, testari, super
 ipsos temporis illius,
 quem Chalcedonensis
 & cum, qui primus d
 illustravit, appellare
 minus clarè, de Spiritu
 ter dixisse, ex quadam
 zeni perspicitur: vbi
 sophus quidam contra
 adeò ipsum Gregorium
 posuerat, his verbis e
 dem laudentur viri i
 quidem contradico:
 est, non illis conceda
 frustra laudatur Basi
 le, quia veritatem su

CAPVT I.

hic quia tolerantia sua, prodigi
 præbet. Audiui siquidem Basili
 de Patre quidem, & Filio, optimè
 simè, atque vt vix quisquam a
 differentem: Spiritum autem s
 lentem, ac deijcientem. *Ac*
gorij confessionem, Spiritum sanctum
confitentis, idem Philosophus atque
ibidem sic inquit: BASILIUS
 doctrinam obscurè subindicat,
 brat, nec veritatem liberè pro
inde, quæ ipse Gregorius in Basilien
dixerit, paullo post subiicit. Quod
 ego in obscuro positus, ac pl
 tus; sic, vt nec quæ loquar, nec
 homines sciant; tutò philoso
 tem maior habetur ratio, v
 clarioris, & ab Ecclesia: tum et
 ne, quod dicit; in publico hono
 cit: grauiq; hæreticorum bello
 præsertim à Basilio vocem ar
 vt eo, (qui solus fermè reliqu
 mes, visq; viuifica) vicinis o
 subiugatis, ex Ecclesia pulso, &
 lum istud in ciuitate radices a
 Ecclesia non secus, atque ex a
 propugnaculo, terrarum orb
 populetur. Præstare itaque ve
 cautius aliquanto, minusqu
 temporiq; quasi nebulae cuius

eam aperta prædicatione
 ipsum alloquitur Basilium
 in doctrina de Spiritu
 dum, quid de ea pro
 explicet. Tu verò, di
 cito, ut nos doceas,
 de Spiritu sancti di
 voces usurpare: & quod
 dispensatione uti de
 qui contradicunt,
 Quod idem in eius libro
 prolixius docet. Sed h

QUOD idem sanctus
 temporibus vixerunt

Cæca esse eorum,
 præclare dixit quidam
 ut non modò falsa se
 verum etiam pugnant
 sed etiam secum ipsos
 causa, Græcis amb
 nam & hoc falsum est
 dicunt, sentire: & isti
 cum ipsis Græcis inca
 pugnant. Et de Latin
 re: de Græcis paucis id
 stremus. Duo sunt
 Basilium, atque Grego
 ciunt, ac eos se in om
 rum vterque eam pro
 Spiritus sanctus non

C A P V T

nunquam facerent; nisi eundem
 Patre, sic & à Filio procedere i
 ipsius Basilij hac de re verba a
 libro quinto contra Eunomium
 dum proponit questionem. QV
 Spiritus sanctus Filius Filij
 statim respondet: non illud, quo
 ex Filio non procedat, ex eoq³
 piat, (quod quidem proximè e
 dicasset, dicendum fuit,) sed co
 inquit, propter hoc, quod n
 Filium; sed ne Trinitas existi
 infinita, filiosque ex filijs, vt f
 suscipere iudicetut. Sed dic
 imago est Filius, Filij autem
 quare Filius, Spiritus sanctus
 enim fortissimo argumento a
 tem firmandam abutuntur l
 enim filium, aut creaturam
 Cùm autem Filius non appe
 creaturam esse dicis illum, qu
 etificat. Hæc Basilius. Quid his
 quid hac consequentia magis pe
 enim necesse fuit, D. Basilio a
 quærere; cur Spiritus sanctus, l
 catur: & non simpliciter, illam,
 simplicissima esset, adferre; qu
 ita non procedat, quemadmodu
 generatur; si id tantus vir sensu
 hoc; sed contrarium potius. SI

lius se ad Patrem habet
 lium. Propterea, in
 bum Filius est, Filius
Idem ferè dicit magnus
Serapionem: TALIS
 & naturam Spiritus
 bet Filius erga Pa
tione clariùs? quid e
tiùs dici potest? Nisi
dum iisdem quoque
 cedere, ipsos eorunde
isse, doceamus. Pareat
lis. Audiant primi
xandriæ Patriarchan
do Nicæna contra A
 SI quidem Spiritus
 stantia non est: cur
 sma suis discipulis t
 né, dicens: Euntes i
Et alio loco: Ipse, in
 cunque Spiritus hab
Serapionem scribens
 accipit, iuxta Domi
 & annunciabit vob
terrarum iudicio, om
bolo: Pater, inquit, à
 nec genitus. Filius à
 creatus, sed genitus
 Filio, non factus, n
 pcedens. *Et in sermo*

C A P V T

ne: **N**e credat quis, quod is, qui
 accipiebat: is enim supernè de
 us; & infernè ipse eum suscipie
 eo igitur in eum descendebat
 in humanitatem ipsius. Auc
 mittebat, vt Deus: & ipse ipse
 piebat, vt homo: & veluti Deus
 homo recipiebat: nam totus e
 loque modo à cælo aberat: qu
 omnis Deitatis plenitudo con
 ret. Cùm ergo carne esset cir
 Iordane conspiciebatur: sed
 incircumscriptus, paternum s
 quebat; vnde ex eo in eum de
 nihil prodest, quod à vobis a
 pro nobis videtur facere, vobi
 portat detrimentum. *Audiam*
qui sic in suo Augyroto sermone
 sanctus ex Patre et Filio, tertiu
Et rursus: Vterque habitat
 Christus et Spiritus eius. Qu
 Patre creditur, Deus ex Deo;
 ex ipso, vel ex vtroque: qu
 Christus: Qui ex Patre pro
 meo accipiet. *Et iterum*: Sec
 Ergo duos Filios esse dicimus
 vnigenitus? at quisnam es tu
 Deo? Si enim Filium nomina
 Spiritum verò sanctum, qu
Et rursus: Spiritus sanctus,

est, tertium lumen à
 Quemadmodum e
 nisi Filius, nec Fili
 deo, nec Spiritum,
 procedit, & à quo a
 trem, nisi Spiritus fa
 qui omnia docet, qu
diant aureum illud o
ne Symboli Homil. 7
 Spiritus procedens
 uidit propria bona
alio Sermone: ITA
 mus, Spiritum sanc
 qualem, & procede
et alio loco, fonti qu
Filium, aquæ verò,
sanctum, testimonio
ait: Qui biberit ex hac
sitiet in æternum. A
 zenum, qui sic inquit:
 intelligimus, vnu
 primo, scilicet, Fili
 propinquo, Spiritū
iterum illustratorem
sancto Basilium, qui
Eunomium sic inquit
 mo sic audax, qui c
 nouationes inducer
 dignitate ac ordine
 quoque ipsum terti

CAPVT I

ipsu[m] secundu[m] à Filio, cù
 beat, & ab ipso accipiat, & ann
 omnino ab illa causa depende
 tradit: natura verò tertia vti, ne
 pturis docti sumus, nec à di
 consequenter ratiocinari. Na
 dum Filius ordine quidem à
 est: quoniam ab illo & dignita
 atque causa essendi, Pater ipsi
 per ipsum accessus & adduct
 trem est; natura verò nullo
 quoniam in vtroque vna est D
 cet & Spiritus sanctus: etsi dig
 secundus à Filio est; non tam
 alienæ ipsum esse naturæ inde
in eo capite, quod inscribitur: Qu
na natura est: SPIRITVS namq[ue]
 uenti Verbo ad creandum adiu
 potentia diuina, natura ineffa
 fabili manifestata, ineffabili
 nem ad hominem missa, & se
 ralem à Christo monstratam
 ab eo per sufflationē reddita: co
 decet creationi nouam repara
 uenientiam autem figurauit,
 non est alius præter illum, qui
 flauit; sed idem, per quem Deus
 quidem cum anima, nunc v
Audiant Cyrillum, non in vno, s[ed]
ac primò in expositione loelis Pr
 C

34 CENSURA

locum: Effundam:

QUANTVM eteni-
naturam Filius est, o-
tre; proprius eius, &
quemadmodum, &
ligitur. Et ex eo est,
admodum de ipso D-
mne dubium quære

Idem rursus in sermo-

rem: Baptizantem, in

ritu sancto; non alio

Spiritum, seruiliter

tanquam Deum sec-

toritate summa, qu-

Et iterum in Thesaur-

rat Christus, ita com-

ex eo, sit Spiritus eius

igitur nature differ-

sancti Paulus nouit;

eo, naturaliter sit, D-

cat. *Et in expositione*

MO factus, *inquit*, vni-

minus permanfit D-

cunque & Pater; præ-

ter: & proprium hab-

fitus est Spiritus sanct-

CEDIT quidem Spi-

secundum verba Salu-

lienus à Filio: omni-

bet. Et hoc ipse met-

CAPVT

factus: Omnia, quæcunqu
 fuerat: ideo dixi vobis: ex
 nunciabit vobis. Nam et
 Spiritum sanctum Saluator
 tamen est etiam Filius. Est
 admodum & Patris. *Et in*
rium: ET SI est, inquit, Spir
postasi, prout Spiritus est, n
men ab eo alienus, Proflu
ex Deo & Patre. Et in Serm
Imperatorem: NON ex men
dum Ioannem) dat Spiritum
ex seipso emittit, quemad
ter. Quare beatus Paulus om
tia postposita, nunc quidem
attribuit, nunc rursus Filio.
Palladium in forma Dialogi,
 LIS verò minimè, *inquit,* est
 mutabilitati subiaceret; ipsi
 defectus ascriberetur: siqu
 nec non & Filius est, qui esse
 scilicet ex Patre per Filium
Item in quinto ad Hermiam,
Spiritus, Filius dicatur Spiritu
inquit, proprium dicimus
 etum? Vtrum solius Dei & F
 lius? an & disiunctim vtriusq
 rum, tanquam vnum ex Pa
 pter identitatem essentia? *E*
miam: INHABITANTEM en

quis haberet eum, & (de Filio dicens) cum
 alienus & essentia di
 ex eo, & in eo, & ei
 que ille, Dominus est
 autem nobis è cælo
 in quo nobiscum est
 non alienum in nob
 tia sua, & Patris sui p
*gnemus rem totam præ
 dicit, Spiritum sanctum
 proprium autem esse
 Unde manifestè consta
 sanctos Patres diuersos
 Et non minus ab illis, quàm
 à nobis dissidere, ac æqu
 smate disiunctos esse. C
 Latinos, nulla sit in h
 id, quod Latini quidem
 & Filij æqualitatem d
 quæ parem quandam,
 solet, vtuntur: Gr
 quendam in diuinis co
 particula, Per, magis a
 solent, ita vt dicant, p
 per Filium procedere. q
 rius Nissenus, Damas
 solent; vti quidem doct
 eo libello, quem hac de
 psit, annotauit Bessarion*

CAPVT

schismate damnato, Latinis se
 que, verò, aut veteres Græci, a
 Spiritum sanctum ex Patre &
 eunt, hoc ita intelligunt; vt aut
 ritus sancti constituent, aut Pa
 nas confundant, aut aliquam di
 narum vel imperfectionem pr
 quæ omnia imperitè & malitio
 bis obijcit. Quod ita esse, vt re
 rem totam paucis, vt est, peniti

CVM igitur vnaquæque res
 tem quodammodo habeat form
 tem: aliam quidem communem
 dem naturæ & generis rebus:
 propriam & immediatam; quæ
 constituat, & ab alijs eiusdem
 distinguat, & ex qua omnia, qu
 manant: quam, personalem, con
 culari, incommunicabilem, im
 pium indiuiduationis Philosoph
 Vnaquæque item simili modo in
 hac vtraque prædita est form
 quemadmodum Patris quidem
 nem habet formam, qua cum Fil
 Et communicat ipsam Deitatem
 vnus est cum illis Deus: habe
 propriam, quæ eius propriam con
 eamque à Filio & Spiritu sancto
 item prima operatio, eaq; immed
 quam ceteræ omnes consequuntur

C

dem est, atque proprie
 nomen & rem ipsam F
 & propria operatio, g
 quidem prima & imm
 Cùm igitur hæc sit prim
 nicabilis Patris propri
 tutiua: hæcque ipsa p
 generare, inquam; nec
 secutiua esse; non v
 non est; sed secundu
 ter. Vt enim prima
 ratio, ab eius constitu
 mnes alia operationes
 Cùm igitur Patris pri
 tio generare; spirare a
 cundæ & immediatæ p
 per ipsam generandi v
 uenire. Cùm autem
 ritus sancti sit product
 sanctum ex Patre per
 admodum generatione
 tio consequitur; ita Sp
 ipsam Filij generation
 que Spiritum sanctum
 dere: non tanquam
 quam ab vno. Si en
 proficiscitur Spiritus
 distinctis, secundum q
 ret: tum necessariò du
 autem à duabus quide

CAPVT I

matmen, qua producitur, vni
 mni indistincta. Est enim i
 vna, & eadem numero, commu
 item spiratio, secundum qua
 producitur; vnum profecto,
 erunt principia. Neque tam
 personæ hac ratione confunde
 aliqua forma propria, eorumq
 tutiua, Pater & Filius conueni
 ternitate vel filiatione; tum m
 cerentur: nunc autem manente
 tutiua, & incommunicabili prop
 tum, quæ communis est, & quæ
 quitur personas, spiratione, inqu
 ritus sancti productione, coniun
 nulla ratione eorum personæ in
 tur, etiamsi communiter Spir
 rent, atque producant; cum vni
 constitutiua & propria, incom
 altero proprietatis permaneat, quæ
 tinguantur. Neque item ob ea
 erit Spiritus sanctus Filius, quò
 tur; quia neque Filius ea causa
 quòd ab eo generatur; neque id
 sanctus, quòd nec Patrem,
 ducat: quia neque Filius id
 quod Patrem non generet; sed
 sanctum vnà cum Patre produc
 aliqua imperfectio processionis
 C

40 CENSURAE

quòd à Patre per Filium
catur; cùm nullam
mant, quòd per prima
suas, res alias producant
item illi calumniae relati
tius ex Patre & Spiritu
ritus sanctus ex Patre
tentia siquidem generatio
est, spirandi potentiam
diata Patris operatio:
Filij generationem sequi
Filium ex Patre per Spiritum
tum sanctum potius ex
re, fateamur. Ex se
procedere non dicitur
principium: neque Spiritus
Patri & Filio communi
quæque enim diuinitati
eo quod est, & suam
seruans, communia ad
tialia. Eodem modo Spiritus
munia habeat cum Patre
proprietas necesse est
non potest, cùm hoc rep
autem omnia digna Deo
nostrum intelligendi m
da. Et sic omnia ab
sponte errare nolunt,
vincuntur. Hanc aute

CAPVT I

de Spiritu sancto sententiam es-
 tin. quem tanquam Ducem e-
 uersa occidentalis sequitur Ecc-
 est; cuius illa sunt verba: NON
 cipia Spiritus sunt, Pater &
 eius ambo principium sunt:
 emplo rem totam explicat: Quo-
 turæ non tria principia, sed vnus
 & Spiritus sanctus, ipsa Trinitas
 Nam & si Patrem, & Filium,
 ctum, creaturæ causam credid-
 Patrem omnia referuntur: quod
 Filius, & Spiritus sanctus, & ip-
 andi potentiam. Item quod vnus
 mero potentia creant; cum Pater
 Spiritus sanctus, ex vna & eadem
 communi diuinitate, siue di-
 deant: ideo vnus Deus, & Crea-
 Idem de Spiritu sancti, ex Pa-
 cessione sentiendum est. Nam
 dem spirandi potentia, quæ
 est, Pater & Filius Spiritum
 & cum à Patre hanc spirandi po-
 tera, Filius per generationem
 rator, vna causa, & vnū princ-
 nis Spiritus ambo sunt. *Plu-*
teria legere velit; legat præter
tinum, duorum doctissimorum,
terfuerunt, Græcorum libros, B-
 C

orationem dogmatica
autem Scholarij Patri
brum defensionum q
& œcumenica Floren
librum nuper ad me
scijs, vir elegantissim
familiaris : quibus e
quod ex Græcis i

Græcos tam su

dimicâr

de

CAPVT I

ARTICVLI

SVMMATIM EXPL

ad Vitæq; & Morum inst

accommodantur

CAPVT SECV

AM VED

cundum C

vestri acce

ipfos Artic

stræ recen

merat; ita vti rerum ordo

dicimus: hanc esse veram &

stianam fidem, omnem r

tellectum humanum, long

utpotè, quæ sit vera & sinc

Trinitate confessio, quæ in

boli capitibus, taquam i

quodam continetur; totam

fidei nostræ ob oculos poni

nes fideles rectè de religion

quicunque, modò salui esse

ac sine omni cunctatione, p

44 CENSURA
tur. Quæ quidem
ta, (qui item artic
tanquam princip
ta vniuersæ doctri
decimq; numerat
etorum Apostolo
tantes. Ex quibus
Trinitatis confes
Filijs Dei, ipsiusq;
totam deniq; fals
explicant: reliqu
mundi consumm
plectuntur.

Primus igitur
se diuinam natura
potestate, princip
dominatione.

Secundus artic
diuinitatem, trib
personis; quantum
na; vna, & indiuid
dem est ingenitu
tum; illud verò pr
Spiritus sanctus, à

Tertius verò,

CAPVT I

vniversorum esse opificem
omnes ad id, vt sint, produc
sub certo & definito tempo
mente intelliguntur; quàm
sensum cadunt, visibilia fir
lia omnia.

Quartus autem, propter
prouidentiam, quam circa
Trinitate Deus benignè ge
tris beneplacito, cooperant
tu sancto; Verbum Dei ma
uina natura, ab omni altera
tione remotum, omnisqu
pers, sineque omni fluxu, at
ne; propter nos carnem fact
namque & perfectam nost
in vno indiuiduo assumpsit

Quintus autem, Verb
corrupta Virgine natum est
& ante partum, & in partu, &
diuina Verbi omnipotentia
seruata.

Sextus articulus tradit, c
te & voluntate sua, propter
que salutem, carne passum

xum item & mortu-
 nitate eius dimi-
 nutione; vt, in quan-
 dat interitus.

Septimus docet
 Christum, ita pa-
 tentia sua, à mortu-
 pulis sæpius appar-

Octauus, post o-
 ficæ resuscitationi
 pulis, eundem in-
 ptum esse, atque
 sedisse; carnem &
 iusdem gloriæ (&
 vt, quæ nunquam
 semel assumpta est
 tuo vnitatis vincu-
 planè deificata, p-

ἀχώρισ-
 τὸν καὶ
 ὁμόθεον,

Nonus, hunc
 in terram cum glo-
 reddat sempiternam
 hereditatem illis,
 uierunt; impijs a-
 minibus, perpetu-

Decimus, hu-

CAPVT I

maximam naturam à morte
animasque corporibus, in
xerunt, redditurum; in vna
nes ætate: vt in ijsdem corp
vnusquisque mercedem, p
ferit: ipsaq; corpora sine o
ne perpetuis temporibus d

Vndecimus, eam quæ
tam, sempiternam futura
vtraque parte nostra, ab
vindicata.

Vltimus & duodecim
dem Christum tam viuos,
iudicaturum: & impijs qui
æternam damnationem;
his, qui in omnibus præce
tionibus eius strenuè se
sempiternam gloriam red

In quorum Capitulo p
te, illud docetur; vnum esse
esse Dominum, Patrem, F
tum sanctum. Nam & E
confiteri audimus: & Filiu
de Deo, Lumen de Lumine
tum sanctum, Dominum,

mus; totamq; san-
 substantiæ, æqua-
 trem, & Filium, co-
 num, omnipoten-
 omnes sancti Pro-
 sunt, Deum, in qua
 Spiritum sanctum
 Deum, vbi que cele-
 læ, & diuinæ mentis
 illa præpotentis De-
 canunt, & confite-
Isa. 6.

Secunda autem
 continet, hunc in-
 personis, vnum a-
 natura; Patrem et
 sanctum. Et Patri
 esse, omni que ca-
 tem; auctorem au-
 nium earum rerum
 stere: Filium autem
 Deo: Spiritum vero
 viuificantem, & e-
 tem. Vnam item
 vnam gloriam, vnam
 adorationem; id quod

C A P V T

lis verbis confitemur: *Quinto*
simul adoratur & conglor

Tertio verò capite illi
 tur, vniuersam sanctam
 rerum omnium creatricem
 cem; quæ ex nihilo ea, qua
 tēti sua virtute produxerit.
 creatorem cæli & terræ, om
 rum rerum, confitemur.

eum esse, per quem omnia
 gnoscimus. Et Spiritum san
 ctum, omnia viuificantem,

Quarto autem capite,
 Filii Dei annunciat; hoc
 Verbum, ex Spiritu sancto
 ne, carnem factum esse.

Quinto demum, eam
 matrem eius, perpetuam
 seruata esse; ex qua Dei Ver
 bum nostram viuam, anima rati
 voluntateque ipsa prædita
 rusque; ac simplex existens
 ammodo, nostræ salutis cau
 vnus ex duabus perfectis na
 te, inquam, & humanitate.

D

Sextò autem d
stum Deum & homi
bis crucifixum, pat

In reliquis aute
continetur, hunc
rexisse, ac in cęlos a
que de cęlis ad iud
tuos, venturum:
rum resurrectione
sempiternum: reg
eodem modo.

Hęc igitur Ca
Symbolo, non solum
sophiæ Theoriam
illud ad vitam & m
tis consequutione
enim propter nos
Verbum Dei de ca
vt & nos ad forma
uersationis eius, vit
componentes, salu
ideo mortuum, ide
in spem salutis ere
ctæ virtutis viam in
iudicium viuorum

CAPVT I

turum profiteamur; vt ad ad
 & præparationem aduentu
 mur. Ideo denique, vitæ
 næ certissimam spem, me
 terni supplicij, nobis idem
 proponit; vt inter spem &
 tes, certam operemur salutem
 omnia triplex illa animæ
 tas, qua omnis eius natura
 perfici, ac expurgari sole
 dem, & rationalis vis; pia
 tatis contemplatione atque
 iræ autem & vindictæ impe
 tionis memoria: appetitus
 ditas; futuræ resurrectionis
 vt in horum desiderium ex
 ptius curriculum mandato
 curramus.

Cùm verò septem sint p
 tutes, quæ ceteras continer
 militas, inanis gloriæ cont
 pertas, ieiunium, castitas,
 lerantia, & æquanimitas.
 contraria his vitia; Superbi
 studium, amor pecuniæ, g

52 CENSURAE

pudicitia, socordia
idem sanctissimu
lum, ad eas quid
das nos studiosè co
quàm maximè fie
humilitatem qui
cùm nobis propo
propter nos de cæ
temptum verò in
Deum existentem
docet. Ad paupert
stitatem, ac reliqu
hæc omnia nostra
pisse confitetur.
patientiam; cùm
simè illum pertuli
cem & mortem no
bis proponit. Sin
uerfationis suæ pa
animi nostri motu
futat, atque perim
sua; superbiam no
tas, ac in Deum bla
iectione autem ac
gloriæ studium no

CAPVT I

coecies, mentis vefania, profu-
tate sua; noſtram auaritia,
doli, mendacia, Dei & proximi
proditio, confequuntur. In
lam noſtram; quam ebrietas,
ſio, peruerſitas, ac incondi-
tus, omniſque praua conſe-
tas. Caſtitate & continentia
impudentiam, pudoriſque pri-
ex qua omnis vitæ impuritas
ab ipſaque Dei puriſſima
mente aberratio, pro manat
tia ſua, noſtram ſocordiam
que inconstantiam; vnde
gratitudo, mentis tenebrae,
lanimitas oritur. Tolerantia
æquanimitate ſua, noſtrum
iracundiam, in fraternum
nè diabolicum furorem, v-
tum odium, inimicitia, con-
vinctæ, triumque primari-
rum virtutum, Fidei, Spei, &
emptio, naſcitur. Quæ quæ
tanquam tres pulcherrima

D

54 CENSURAM

sanctissimæ Trini

eos, qui illas ha

cum eodem trino

gunt & vniunt,

gratiam deos no

nos, fratres chariss

um fide, eam parte

est particeps, emu

mus: magis aute

virtutibus, fortitu

rantia, iustitia, ato

bus reliquæ omne

mis radicibus cor

tes nosmetipsos:

licet, ab omni pe

tam vniuersam ad

nem *IESU CH.*

illiusque veram f

mam vitam, vita,

præsentemus: di

præcepta impleam

eius, ac bonus D

operibus bonis; v

que gloriæ, regniq

CAPVT

tuis temporibus partici
idque non ea solùm iustit
est; sed multò magis di
eius gratia; vt ita den
rissimis potia
promis
fis.

DE PECC
 GINIS, BAPT
 Chrismate, &

Zantur co

CAPVT

ER
 cor
 do
 pec
 no

& nos vobiscum aff
 diuinus Psaltes; *Ec*
conceptus sum, & in
ter mea. Et ipse Do
 statur: *Nisi quis re*
Spiritu sancto; non p
Dei. Non aliam ce
 primorum parentu
 expietur, atque em
 hac parte idem sen
 generationis sanct

CAPVT I

item sacro confitemur Syn
unum Baptisma, in remissionem
 Hoc inter nos & Latinos in
 quidem eos, qui baptizant
 sione baptizamus: Latini
 vna sola contenti sunt. Op
 tustissimo Ecclesiae more,
 vna Diuinitate hac ipsa
 praedicare, ac profiteri: & i
 emersiones, ac immersione
 tris, & Filij, & Spiritus sancti
 verò eadem terna, eius qu
 mersione, & immersione
 pter nos carne crucifixus e
 tuis resurrexit, triduanam
 que resurrectionem repr
 mus. Illud etiam simul pro
 tere statim eum, qui baptiz
 iungi Chrysmate. Ea enim
 adeò Chryisma ipsum, signi
 obsignatio Christi: nosque
 ctione gratiam accipientes
 pellamur: Christi que Do
 Neque enim ille nos suo
 mine; siquidem & filios

D

quadam, atque
 tiam & electione
 care non erubesc
 cerdos eum, qui b
 gillum & obsigna
 Amen. Vnde mag
 sacra statim sequi
 nino in aliud diffe
 pus. Sed & illuc
 taneum esse videt
 ptizatus est, pars
 nis corporis & sa
 partiatur: hic eni
 tio omnis mysteri
 reliberi, ab omni
 forde peccati mu
 ne obsignati, & c
 sanguinis eius par
 que summè vnian
 inhabitet in nob
 nobiscumque sit,
 nostræ. Quod ne
 largiatur.

*Apud Simo
 nem Thessa
 lonicensem:
 ex quo hoc
 totum caput
 ad verbum
 desumptum
 est, pro
 ἡγεὺς, ἀγ
 χηγεὺς
 legitur, ma
 gis Sacra
 mento Con
 firmationis
 cōsentaneè,
 quod per so
 los Episco
 pos confer
 ri solet:
 de quo hoc
 loco institu
 tum esse ser
 monem, cū
 ex re ipsa,
 tum ex eo
 dem sermo
 ne Thessalo
 nicensis, in
 eodem loco
 clarius pa
 rez.*

CAPVT I

ANNOTATI

LATINI verò non rectè
sunt. Oportet enim, &c

*NON eundem semper in hac
uit Dei Ecclesia ritum. Primo e
tio, ad inculcandum vnum Deu
ctis personis; tam necessariam e
sionem iudicauit, quàm ipsam tr
prolationem: extat hac de re 5
non: S I quis Episcopus, aut Pr
nam mentionem vnus myster
semel mergat in Baptismate, c
in Domini morte; deponatur
nobis Dominus: In morte m
Euntes, docete oēs gentes; ba
nomine Patris, & Filij, & Spir
hoc idē Tertullianus: Christus, a
mandauit discipulis, vt tinger
Filium, & Spiritum sanctū; no
nec semel, nec ter ad singula n
singulas tingimur. Docet et B
tu sancto: IAM, inquit, ter merg
est traditum? Quin eò amplius,
gelicum hoc fuisse, docet Pelag
quit: M V L T I sunt, qui in no
dò Christi, vnica mentione s
zare. Euangelicum verò præc
& Domino Salvatore nostro
dicente, & tradente, nos adm
Trinitatis, trina etiam merfio*

ptissima vnicuique tri
 Ite, baptizate omnes
 & Filij, & Spiritus
causas, cur Eunomiani
 7. Canon. 1. Constanti
vnam demersionem bo
vbi exorti sunt Hære
tatem, non personis ta
substantia, distinctam
monia, ad suum confir
pissent: primæ Hispani
merfione, ad indicandu
vsæ sunt. Qua de re c
niæ Episcopo, Grego
 DE trina verò merfi
 sponderi verius poter
 stis; quia in vna fide
 siæ consuetudo diuer
 tiò mergimus; tridua
 signamus. Et dum tr
 citur, resurrectio tri
 tur. Quod si quis, &
 tis veneratione existi
 quid obsistit baptiza
 gere: quia tum in trib
 tia est; reprehensibile
 fantem in Baptismate
 gere: quando & in tr
 narum Trinitatis, &
 singularitas designari

CAPVT I

ab Hæreticis infans in Baptis-
 gebatur; fiendū apud nos est
 dum mersiones numerant, D
 dant: dumque quod facieba-
 rem nostrum vicisse gloriantur
sum postea Concilium Toletanu
secutum, hac de re; in hunc ipsum
 PROPTER vitandum autē
 dalum, vel hæretici dogmati
 teneamus Baptismi mersione
 apud nos, qui tertio mergunt,
 probare assertionem, dum se-
 rem. Et ne forte cuiquam si-
 simpli mysterium Sacramen-
 mortem & resurrectionem C
 Nam in aquis mersio; quasi
 scésio est; & rursus ab aquis em-
 est. Item videat in eo vnitatem
 Trinitatem personarum oster-
 semel mergimus: Trinitatē; d
 tris, & Filij, & Spiritus sancti b
na tamen Ecclesia, vt illo tēpore,
vtitur mersione: quod non aliun
ex ipso Romanæ Ecclesiæ Sacerd
ma, Romæ Sacramenta adminstr
ratio Baptismi instituitur. T V
 cipiatur puerum diligenter: & b
 trina immerfione, sanctissim
 semel inuocans: vel effunden-
 caput pueri, secundum consue-

lius, dicendo: Petre,
 Patris ✠, & semel im-
 cundò immergat; &
 & tertiò immergat. Et
 Sacerdos facit signum
 vertice illius, &c. *Quo-*
is se temporibus suis, te

Tom. 4. lib.
 2. de Sacra-
 ment. ca. 7.

INTERROGATUS es
 omnipotentem? Dixi
 est, sepultus es. Iterum
 in Dominum nostrum
 crucem eius? Dixisti
 Christo es sepultus;
 pelitur, cum Christo
 gatus es: Credis & in-
 sti, Credo; tertiò me-
 psim superioris ætat
 fessio. *Damnant igitur*
quod schismaticorum
prium. Ut autem in h-
ritum sequuta est Ecc-
mergi, an aspergi tan-
debeant. Mergebantur
men etiam nonnunquam
mortem ducebatur Di-
prceo allato, ab eodem
Quomodo item illi, qui
zari solebant; qua de-
 lib. 4. ca. 7. EXISTIT
 mutilari & debilitari

CAPVT II

nec minus aliquid illic posse
 plena, & tota fide, & dantis &
 tur, quod diuinis muneribus
 que enim sic in Sacramento
 rum contagia, vt in lauacro ca
 sordes cutis, & corporis abluu
 ne, & nitris, & ceteris quoque
 dolio, & piscina opus sit, quib
 dari corpusculum possit: alit
 tis abluitur, aliter mens homi
 rita, mandatur. *Et paullo post*
 apparet, asperisionem quoque
 uacri salutaris obtinere: & qu
 clesia fiunt, vbi sit & dantis &
 integra; stare omnia, & consur
 eos salutari aqua, & fide legit
 tiam consecutos. *Et hæc hæten*
re, qui cognoscere velit, legat
Strabonem libro de Exordiis, e
rum Ecclesiasticarum, cap. 26. C
Etis decimæ repetitionis, cap. 4.

SIGILLVM & obsigna
 hanc verborum Sacramenti Con
 fuisse testatur Canon septimus Co
 stansinopolitani. SIGNATOS, in
 primùm sancto Chrismate, &
 los, & nares, & os, & aures, & e
 cimus; Signaculum doni Spir
 dissimilis est item ea formula, qu
 sia vtimur; Consigno te signo

64 CENSURA

& chrismo te oleo
stissimam esse, patet e
sterijs instituuntur, ca
 Pater: confirmavit t
 dit pignus Spiritus i
 stolica lectione didi

NE QV E omnin
 ijcitur tempus, &c. I
 clesia receptum, vt
 paruuli, siue adulti es
 vnguentum, manuu
 rentur, & sacra Euch
 eodem planè tempore
 bantur Sacramenta; I
 Eucharistia. Idque e
 perfectũ Christianum
 nuum impositionem
 pissit; neminemque E
 bant, qui non idem co
 consummatos quidẽ C
 nondũ sacro vnguent
 primis ex Epistola 4.
 lianum, ex illis verbi
 dum est sine mora r
 gnari ab Episcopo, i
 Spiritus sancti perci
 us cuiusq; exitus vita
 fuerit per aquam; &
 spiritus gratia, ab Ep
 confirmatus; quia a

CAPVT I

nequaquam esse potuit, nec
 ter perfectos; si non necessitate
 voluntate remanserit: vt à be
 mus, & ceteri sancti Apostol
 mino docuerunt, &c. *Patet b
 liano, in libro de Resurrectione*
 abluatur, vt anima emaculetur
 anima consecretur: caro sign
 muniatur: caro, manus impo
 tur, vt & anima Spiritu illum
 pore & sanguine Christi vescit
 Deo saginetur; &c. *vbi tria
 coniuncta audis; Ablutionem, m
 nem, Corporis atq; sanguinis D
 Et de præscriptione Hereticorum*
 quosdã utiq; credentes, & fide
 & illi in frontibus milites su
 panis oblationem. *Vbi enim d
 signant: clarè ostendit, non de
 vertex signatur; sed de Cofirma
 inungi solebat, se agere. Deina
 tes suos, alludit ad vsum Consi
 militem Christi roborare. Et in l
 DE HINC, inquit, manus in
 statim post Baptisinũ, &c. *Patet
 Ambrosio. SEQUITVR spiri
 quod audistis hodie legi: qui
 perest, vt perfectio fiat, quan
 nem Sacerdotis, Spiritus san
 Spiritus sapientiæ & intellectu**

66 CENSURAE
lij atque virtutis : S
pietatis : Spiritus fa
virtutes Spiritus. I
ad Spiritum pertine
les, sunt quasi prin
principale, quàm pi
quàm cognitio Dei
quàm virtus? Quid t
filium Dei? Quid ta
Dei? Sicut timor f
Dei, magna est fort
virtutes, quando cor
*Epistola prima genera
post Baptismum conf
caussa fuit; vt saepe ve
iungant Sacramentum
mento Baptismi: vt S
Sacramento corporis i
in vetusto libello Rom
cem in die Paschæ eg
ibi que sedere, & expe
ptizati sunt, vestiunt
firmentur. Vt autem
tustatis, vt qui pro ter
babilem habuit, praese
maximè in sacra com
da; neque sequitur, n
Non sequitur, partim
rum, & periculum in
mam rationem habent*

CAPVT I

ipse diuus Paulus. Ut enim ex
 dioris cibi, propter ætatis ten
 paruuli non sunt, lacte q̄ solo re
 minus huius cibi longè solidior
 sunt: partim, quòd esca hæc pr
 opus habeat; diiudicatione ite
 à sacra & mystica refectiõne: t
 & annunciatione mortis domi
 nino sumi & manducari non e
 cùm in ætatem paruulorum non
 lis Ecclesia sacram non porrigit
 autem his de causis, aliisque m
 ipsa non sequitur; ita neque a
 necessarium esse putat: siquidem
 uacrum regenerati, & Christo in
 iam filiorum Dei gratiam, in i
 non possunt; neque illi sententi
 NISI manducaueritis carne
 & biberitis sanguinem eius,
 tam in vobis. Impartit siquid
 stus Dominus in hac etiam parte
 soli cognitus est: cùm per ætate
 mentaliter illo frui non possint
 vniuersa Ecclesia, cuius illi sum
 nibus viuis, & mortuis offert, &
 cramentum. Quod vel ex suo
 Græci abundè discere possunt; q
 plicat, quo mortui huius Sacram
 ficiuntur, hæc inquit: ERGO
 si quis etiam viuorum, bona c
 E

sunt, in anima habere
accedat; habebit illi
tionem? Non qui
corporaliter acceder
mæ; quales fuerunt
montibus, de spelu
qui ad altare Sacerd
poterant. Eos enim
catione inuisibiliter
potest hoc sciri? q
nō habituri; nisi hu
ticipes. Ipse enim Ch
ritis carnem Filij ho
sanguinem; non hab
vt hoc significaret, m
misit Angelos dona
cūm posset, ad me
non potest, vt, quæ ex
tionem assequatur: n
lummodò, sed, quò
sit. & propterea
nis, quæ debet
vacuam h

CAPVT
DE POEN
TIA, PECCATO
remission

CAPVT

VAR
modum
missioni
tinet; in
studio ob
solam fidem nos proprie
missionem consequi. C
clesia, fidē illa quidē in pr
men non quamcunque f
quæ viua sit, quæ testimo
beat operibus. Nam fides
inquit Iacobus, mortua e
ille Basilius ait: *Neque, in
tia in eum, qui serio, & j
complexus non sit, descende
tramque quasi temperari e
tet: tam conatum & intent
quam supernæ eius, quæ ex*

70 CENSURAE

*tia praesens auxilium
tis decus perueniat ut
tendi peccata pote
neque absolutè con
scentis obedientia,
animæ pænitentis*

Matth. 18. Qua de re sic scriptum
*si duo ex vobis confes
omni re quamcunq
Patre meo, qui in celu
qualis peccati ren
beant; nō est, quod
gelica, nullum in
faciat discrimen; sed
tissimam illis omn
tentiam agunt, pro
autem & conuenien
tur, qui illius affectu*

Psal. 118. *quitatem odio habui
qui illa omnia facit,
alijs; de bonis operib
que præstanti sua v
operum exercitio,
omnia peccata & def
emplo, compensare*

animo constanter proponi
& immaculatum ante con
conseruare: otiosum non
sequi; ipsique confessioni
satisfacere. Quæ enim a
tur, illa sunt: Futuræ resu
venturæ retributionis n
rum, quæ sanctis prepar
spes, & expectatio: vt ite
sum, verum Deum esse cro
uersam Christianam fidei
lutarem esse profiteamur.
fiteamur omnes, hæc ampl
nostram bonis operibus
Neque enim ea, quæ nost
Dei effugiunt oculum. Qu
bonis operibus incumben
humane imbecillitatis in
xenda; aut in excusatione
ertie adferenda. Expertus
nibus Pontifex noster, in
stram; ideo & compati pot
nare his, qui peccant. Si
mus; ad eius genua, qui sin
est, per veram pænitentia

sionem, prouoluam
 ni malo abstinent
 tremus: cum sum
 pænitiæ recurra
 misericordiam, &
 maximè salutaria qu
 est vllum peccatum
 tatem & misericor
 sit. In hoc enim m
 litatis illius vis cont
 gium, Deo que dign
 ta fontibus condon
 teant, si tempore op
 in fine mundi, non
 condonandum; se
 get Dominus. D
 bemus, accedamu
 remedium: acceda
 fiducia, ad miseric
STI: expurgemus
 omnemque tergiu
 dentiam procul ab
 ueamus: qui enim
 cum fiducia accede
 nim dicit Scriptura

CAPVT II

*ceptabili exaudiuit e, & in
tuli tibi.* Relicta siquidem
primum salutaris lauacri na
nitentia, quasi secunda salu
gnemus cupiditatibus nost
tentia & confessione exp
Reges simus potentiores l
purpura & auro induti, n
dunt: affectus, & cupiditates
dinem satellitij mancipem
in peccatis persistunt; illis
vt quidem in omnibus fe
pturæ locis proclamat
nunciatum est, nu
relicta esse v
detur.

D S

stitutum fuit, diu
 non per aliqua bo
 nes; sed per solam
 nos saluari. Fides a
 Tunc vnumquem
 nem suorum con
 per veram pæniti
 uam, per bona o
 que commendan
 sus fuerit; vti iam s
 cere vnquam desin

Joan 8.

Matth. 7.

ptura: *Qui ex D*
 Et rursus: *Non o*
mine, Domine;

CAPUT V

rum: sed qui facit voluntatem
 in celis est, ipse introibit in regnum.
 Et non auditores, sed factores
 buntur. Et alio loco: Vos amittite
 ceritis omnia, quæ præcipio vobis
 milia Magni illi Basilius de
 mur, inquit, conditionis, quæ
 gnum promissum est. Dominus
 Christus ascendens in montem
 doctrine quasi prima fundam
 pia iaciens; primam illam beatitudinem
 missionem habentem regni ca
 nunciat: Beati pauperes Spiritu
 rum est regnum celorum. Beati
 quoniam ipsi consolabuntur:
 reliquarum virtutum refert
 mia. Et in alio loco, vltima
 compellationem, benedictio
 parabola pastoris, segregan
 dis, mundo prædicens, inquit
 dicti Patris mei, possidete regnum
 ratum ab origine mundi: esur
 distis mihi comedere, &c. Et
 dite, quæ possidetis, & date ele
 cite vobis sacculos, qui non ve

*aurum non deficientem
 appropiet, neque timorem
 dem & talia opera
 esse: per quæ quis rati-
 ciatur; & sine quibus
 gnum cælorum
 Sic enim apud Ma-*

Matth. 5. Dominus: *Nisi ab-
 plusquàm Scribarum
 poteritis ingredi in*

Matth. 18. *fus: Nisi conuersi fu-
 ti paruuli; non intra-*

Ioan. 3. Et apud Ioannem
*quis natus fuerit de
 regnum Dei. Quo-
 quis renatus fuerit*

De quibus enim vult
 idem periculum e-
 prætermittatur. S-

Matth. 5. vnun iota, aut vnun
 præteriturum, præ-
 pleantur; quanto magis
 lege Euangelij præ-

Matth. 24. necesse est, ipso Deo
 & terra transibunt

CAPVT

transibunt. Vnde Iacobus A
 fidenter denunciauit, dicen
autem totam legem seruauer
autem in vno; factus est omn
 autem ex eo didicit, quod i
 post tot diuinas promission
 cellentia testimonia, post to
 Petro concessas; illud tam
 comminatus est: *Si non laue*
bis partem mecum. Paullus v
 stum in se loquentem habu
 quid sit illud, quod nos à re
 cludat: quodque æternę da
 iiciat: nunc quidem definit
Qui enim talia agunt, mor
 Nunc verò in ipso genere de
regnum calorũ non hereditabi
 nus ipse: *Nemo mittēs manu*
trum, & respiciens retrò, aptu
 Ex his igitur & similibus int
 demum diuinis & æternis
 gnos nos effici; atque certa
 spe, ea expectare posse; si illa
 rum merito regni cælestis p
 est, & sine quibus eius gratia

plenè & legitimè
 in omnibus illis rebus
 eius acquisitione
 enim certamen h
 modò ab omni
 etiam inoffenso,
 vniuersum mand
 decurrere. Ita D.
 & inenarrabilis in
 ctionis Dei, & Ch

2. Corint. 6.

tionem, præcipien
quam dantes offen
datur ministerium
exhibentes nosmet

Ephes. 5.

stros. Scriptum e
gloriosam Ecclesiam
lam, aut rugam, aut
sancta & immacula
 sententiam dicun

Roman. 6.

in omnibus sacræ
 lè inueniet. Quale
 inquit, Deo, quod j
ti; obediistis autem
doctrinae, in qua tr
 modum cera subic

CAPVT

atque in eandem ipsam
formatur; sic & nos, prælo
& trinae subiicientes nos in
eundem Paulum, *secundum*
minem, figuremur: *expoliam*
minem cum actibus suis; e
uum, eum, qui renouatur in a
secundum imaginem eius, qu
quemadmodum excitatus est
tuis; sic & nos in nouitate
vt ea quæ debemus, qu
quam accepimus digna su
parte nostra conferamus, i
parentis, in nobis voluntas
tum compleatur. Certam
est, & eo magno & legitimo
tantam gratiam, eius, qua
dilectionis, in vanum acce
Ad quam quidem rem co
vel in primis nobis superno
lio opus est; quod nos in o
virtutis & honesti, manu
Lubricam & præcipitem
viam: multum diuina gra
illuc declinemus, quasi am

80 CENSURA

quadam nobis op
aut præsidio, au
nostris, in tali c
confidendum no
omni deducamu
sens hæc, vita nos
manuductione op
bem aliquam, v
mus, ingressuri, d
rem viæ querimus
lum vsque peregr
na ope, & auxilio in
nobis demonstret
quam in mortem
ad portas quasi ips
deducat. Multæ c
dici calles, multa d
no fulcimento, c
reamus, plurimu
deducere quidem
diuinę opis est: dig
nu eius regamur, a
hibere; nostri est
enim impuri & in
quaquam sanctam

CAPVT

dere poterimus. Opus
parte omni studio virtutis
munditia & castitate vitæ
sione, & adiutorio digni in
& D. Chrysoftomus exponit
Corinthios Epistolę illum
mus, ne in vacuum gratiam
ait: *Charitas, inquit, Dei, con-*
est, premit, impellit, urget.
& opportunitatem prodanda
tia, par studium & diligentiam
nec repellamus tantum
enim sola fides nos Deo re
ampliùs, vitam honestam
oportet: idque quod iustum
virtute coniunctum est, se
enim liberatum, amicum
iterum iisdem flagitiis con
quidem est, in priores inimi
in vacuum gratiam Dei, iu
accipere. Non modo enim
accepimus, si impurè, si in
uemus, nihil iuuamur; si
rem etiam inde acquirimus
quòd post tantum cogn
F

post tantū cæleste
 dentes, in eadē rel
 igitur ad calcē non
 in vinea Domini o
 decima non elabit
 ueamus: vitam rec
 tute coniunctam,
 illis perframur bo
 cū adhuc omni
 mus, apprehendit
 onere releuauit: q
 omnibus liberatos
 cunque promptè,
 tes, non repudiabit
 catorum luto hère
 credulitatem in no
 fectus fidei, vitæ est
 animus, vitiis con
 fundum malorum
 Vbi autem omnia
 dere quidem vult a
 dicum semper occi

Psal. 93.

*nus, nec intelliget D
 stra à nobis sunt, &*

Psal. 110

C A P V T

Ad extremum autem: *Dice de suo; non est Deus: omnis er-
cit, ait Dominus, odit lucem
lucem.* Quandiu igitur largi-
centiæ tempus est, nemo ar-
deat. Tunc autem demum
tempus erit, vbi thalamus
detur: vbi illi, qui piè &
Abrahe potientur sinu. Nu-
pus hoc nondum aduenit
theatrum solutum est, nec
cursus confectus: adhuc co-
nondum præmia certami-
tendamus igitur vires, exci-
cursu opus est, & eo vehem-
perfectio quæritur. Eam
sit optima, complectamur
tam honestam, & eam, qua
datis coniuncta sit, sociem
fidem se habere dicit, viu-
ter; hic, vel eam ipsam fide-
suam, quã dicit se habere, g-
lia afficit, ac stultus puer qu-
tur. Neque enim conuenit
circa elementa versari; ne-

folis fundamentis
pus consumere; se
ficij partes, sese alie
tet, ipsamque sum
toti edificio impo
ca elementa versa
mentis consistim
quam proficiemus
ficium construem
vt sapientes ædific
ponemus, vt ite
superædificemus;
iudicabimur vnq
amamus, vti quid
mus; virtutis ingre
quo delinquimus
sumamus. Neque
tantum, quantum
damus, néve ex a
faciamus. Hoc eni
us est, quando ille i
à nobis auertit vult
insit mali, paucis re
latronem, aut ali
cum, ad supplicium

C A P V T

fertim ipse, misericordia d
 tus, in redemptionem i
 minis, non vulgare aliqu
 ex se natum vnigenitum f
 rissimum habeat, vt illi
 tradat: neque solum eiu
 lum patiatur; sed etiam c
 ipso nocente, in filium in
 ferat; quò illum, qui iam
 plicium ducebatur, serue
 famia vindicet: Deinde
 vbi ad summum dignitat
 euexerit; post eam salute
 riam, quæ nulla oratione
 potest, aliqua contumelia,
 tot contulerit beneficia, i
 ciatur: an non plures mo
 quidem aliquid mentis fa
 geret, quàm vt tam ingrat
 obnoxius esse videatur? A
 mine, de nobis fabula nar
 nobiscum & ipsi reputem
 dolorem ob ea flagitia, q
 gnum, & clementem Do
 mus, corde & animo conc

Matth. 5.

ideo, quod tanta totius, summa sua pietate nos perfert, a hoc ipsum maximum terreat. Si enim qui ptum, in dextra porrigat & sinistra timentia, & modesta cellit, quàm si si gnos: aut si maledi modò vicem non ni inimico bona p minis petulantis dit, quàm si multi lisset. Quod si in lentiam, patientia maximè confundi timentia, & longan bitatem, ac in sole quantoque magis tidie peccantes, n vindicta, sed poti manitas ubique fo bones congerantu ve in diem iræ & v

CAPVT

nulla oratione explicari po
 pœna. Hæc nobiscum rec
 ante omnia peccata metu
 enim est summa vltio: in
 his infinita mala. Nec met
 sed omni etiã studio, & dili
 Deo que assidue in omnib
 tendamus. In hoc enim
 regnum: in hoc vita ætern
 bona. Hac enim ratione,
 ob causam, & regno cælest
 futura consequi poterimu
 nam, gratia & misericordia
 omnes. Etsi enim prouoc
 si vult saluos fieri omnes,
 ipsi supplices illi simus :
 Deo: neque ab illo resili
 sed potius spe, & animo tot
 mur. *Ne*, inquit Paulus, *in*
accipiamus. Non enim, q
 Chrysostronus, *non, quia*
mittit; propterea negligen
sed propter illud ipsum, mag
damus; ut placeamus illi, & s
cem congeramus. Etsi eni

princeps causa, gratia
dem salutis auctor est
clare gestis, multis su-
rat, ac quasi manibus
 quis ultra hæc, quæ
 interpretari velit; se non
 Dei accepisse, hoc est
 spirituali gratia offensa
 illa abufum esse; nec
 huius loci sensu ab
 donum linguarum
 eo se superbius effe-
 prehensi sunt. Con-
 nis spiritualibus, nec
 igitur in charismati-

2. Cor. 11. Pauli, irreprehensi-
 tur offensio cuiqua-
 ministerium nostrum
 tis, in vigiliis, in ieiun-
 que super sumus, quæ-
 mur; omneque hoc
 reliquum tempus,
 virtute Dei, sanctè &
 nia nostra, in Deum
 auctorem locupletat

CAPVT

omniaque præclare gesta,
est; & vti decet, illi adscribo

NEQUE
DE GRATIA DEI P
dum, neque de
dum esse

CAPVT

EXTO
cetis, op
Christian
in bonis o
ercere; n

illis nimium confidendu
enim David; *Non intres*
seruo tuo Domine. Cui res
dicimus: Fidem principale
ac fundamenti instar: ope
id, quod natura sua fidem
Necessaria autem ad salute
ra esse dicimus, propter
ptum; mercedem, ætern

F

mium reportantibus
ita, uti oportet, in
verè bona opera et
& recta fide seiunctis
neminem debere
confidere; aut ex il
risaico, efferre: se

Luc. 17.

iuxta tamen præ
nos inutiles dicere
quidem nos iustiti
primò & principa
portet: cum id, qu
parvum quid, aut pla
centia conferatur,
pulchrè à sancto C
plicatur modum:

1. Petr. 5.

introducatur in regnum
his resistit, humili

Non igitur de bon
magnificè se effer
tem illa maximè
enim bonis operib
possibile est. Si e

Joan. 13.

(nos illis verbis m
scitis, beati eritis, si

C A P V T V

magnam profectò utilitat
 piemus. Oportet enim
 num, ac benignissimi pare
 tiam; nostra item qualiaci
 na opera. Nam si solam in
 stram præteximus, si ipsam
 iactamus; ea autem, qua
 prætermittimus; hac quid
 lam ex ea opinione conse
 tem. Quomodo enim De
 placato; eius, ad curand
 nostrorum cicatrices, ope
 diam implorabimus? Auc
 diuum Chrysostrum, i
 interpretantem: De profu
 te Domine, Domine exa
Hinc, ait, duo discimus: Primò
simpliciter quidquam à Deo
ipsa nostra, primò in medi
Primò enim dicit, clamaui;
fert, & exaudisti me. Secu
uerantem orationem, lacry
flectendum caelestem Patrem
annuat, magnam vim habet
dicat quis, peccatorem se esse

quinatum sordibus
dere ad Deum acce
niam petere, eiusq;
care: eam excusat
oratione. Si iniqu
ris Domine, Domini
diceret: nemo. No
lium potest, non, s
storum ratio sit ref
stere: non venia, &
inueniri. Vbi enim
stitia seiunxeris, v
in manus ceperit ca
ea pœnas peccatis no
erit, qui se huic sent
stinere possit? et qui
se expectet decretum
autẽ eò dicimus, non
fenestras aperiamus
cadunt in desperatio
potest, mundum se
potest liberè profiteri
Nam quid de aliis d
in medium adduxer
tionem, summo iure

CAPVT

fecto poterit sustinere, non
esse. Quid enim poterit
legit abundantius ceteris;
trum diligens esset emulato
fiebant; neque tamen prius
ipsa horrenda visione in terr
prostratus est, voceq; mirabi
perculsus. Quod priusquam
torrens quidem agens, & v
& confundebat omnia. Qui
Apostolici collegij Petrum, post
qua vidit miracula, post tã a
ipsius Christi premonitionem
plice illum abnegationis lapsu
igitur magnus ille iudex mis
tate sua potius, q̄ exacta cens
men facere voluerit; nemo c
dicium eius sustinere possit: n
non remaneat. Vnde Paulus
mihi conscius sum, neque ta
catus sum. Et Propheta: Si in
uaueris Domine, Domine quis
que frustra aut superflue, bis ia
bum, Domine; sed ex summa q
tione, & stupore immense eiu

finit & maiestatis, ut

Sciebat enim rectè,

offendimus omnes,

his parua delicta vi-

tribunal, magnam

Psal. 129.

niam, inquit, apud

non in nostris rectè,

situm est, ut tanta

nem: nisi enim tua

pes facti fuerimus;

rita, nunquam à tu-

terunt. Quamuis

cordia & iustitia tu-

undes; tamen illa

Isaie 43.

Hoc enim ipse profit

iniquitates, id est

hoc meae bonitatis

tumuis iustus, ab un-

men illa, nisi cum m-

nitate coniungant

eterna damnatione

loco: Ego suffero v-

num misericordia,

tiatio; ideo in accip-

Psal. 129.

cus, & liberalis. Pro

CAPUT V

sustinui te Domine: quasi dice
 ment tuum plenum humanita
 expectavi salutem & redem
 nam si ad me respexissem; iam
 sem; iam olim omnem fiduc
 nunc autem legi tuæ adhaeren
 tua implens, meliorem concipi
 dixisti: Quantum distat celu
 tum consilia mea à consiliis
 sunt; & viae meae à viis vestris
 rum: Secundum altitudinem
 firmavit Dominus misericordi
 timentes ipsum: hoc est, non eo
 ui, qui se rectè gesserunt; s
 etiam pepercit, ac inter eorum
 licta, meam in eos diuinam c
 gubernationem, magnificè of
 Ezechielem dicit: Non propt
 sed propter nomen meum, ne
 ter gentes. Nos enim, inquit
 sumus digni, ut seruemur; neq
 nostra magnam spem pollicetur
 tem ipsum nomen tuum, opta
 mus salutem. Haecq; unica nob
 ma, relictæ est salutis & incol

quasi sacra anchora
 tē & humanitatem
Isa. 1. audieritis, inquit S
 detis, sancta q̄, pro
 teritis. Neq; omni
 animo concidendu
 sexcenti terrores, q
 ducere velint; certi
 oculos ponant: omni
 sunt facilia & expe
 plerumque impossi
 facillimē explicant
 vitæ & redēptionis
 scaturiens, inexh
 saurus. Vbi enim
 etiam redemptio. N
 sed multa, & copio
 clementiæ pelagus.
 proditi; non tamen
 nec desperare. Im
 vera pietas & beni
 nia exactē computa
 nem reuocantur; i
 suam misericordiam
 litatem, multa præ

C A P V T

donante. Huiusmodi enim
 qui assidue miseretur, semper
 sericors enim, & miserator est
 bus penitentibus, ac pro vir-
 nis operibus se exercentibus,
 fert salutem. Cum igitur talis
 ac ubique diffusa est clemen-
 tido, apudq; eum vera est mis-
 sa redemptio; clarum est eum
 seruaturum, nec unquam ete-
 ne puniturum. Conferam
 omni studio ac prudentia, o-
 sunt; & ille vicissim perber-
 ficè, sua in nos impendet, v-
 immensa misericordia, inef-
 Vera enim sapientia est, vita
 oculisq; Dei casta, & munda
 milians & deiiciens. Illi a-
 omni pænitentia in pecca-
 qui terram ventremq; solū
 in foedo voluptatum volu-
 qui cælum aspiciunt nunquā
 ricordiam Dei non quærunt
 cumq; grauissimè infirm-
 quidem persentiunt; sed o-

G

se esse putant. Cuius
 foedissimo voluntate
 catorum inuolui
 lauari possunt; hi
 in eum modum c
 foeditatem, nō hac
 ti laboris & temp
 lacrymis, multo su
 tualibus expiation
 simum est propol
 quidem nos vera
 satisfactionem esse
 vt dicitis, quæ pec
 Nam qui se tali qu
 quidem diuinam i
 cat; sexcentas in f
 iustamque Dei vi
 quam. Peccata au
 mittet? cūm eius p
 potiùs, quàm pecca
 ponat? Nam illæ q
 pus extra inquinat
 verò, quæ intus an
 & cum magno lab

Matth. 15.

de enim prodeunt, a

CAPVT V

*nes prauæ, homicidia, adulter
 nes, furta, falsa testimonia,
 similia. Quare & Propheta
 rogat: Cor mundum crea in me
 nos hortatur: Munda à me
 Hierusalem. Quo ipso loco
 quid item Dei sit, nobis præ
 Et alio loco: Beati mundo
 ipsi Deum videbunt. Emun
 quantum vires & facultas
 mensque nostra capit. Qu
 ne, docet idem Dominus:
 di estote: auferite malum co
 strarum ab oculis meis; & n
 miles sepulcris dealbatis, ut i
 hominum mundi & innoxii
 ferte, tanquam Deum arbit
 rem rerum omnium vestr
 Quiescite peruersè agere, dis
 Si fuerint peccata vestra ut
 nix dealbabuntur. Vides p
 se, ut ipsi lauemus nos; &
 Deo dealbamur. Nemo au
 fundum peccatorum deue
 re debet: non, si in habitu*

G

ipsam vitia transi
 planè animo conc
 ob causam eorum
 tur, qui non sola su
 sed penitus totam
 mē in contrariam
 transire posse doce
 coccinum, quasi
 fuerint rubra quas
 na alba efficientur
 emplis docere; q
 benè sperandi arg
 lens. Contendam
 sumus omnes, mu
 complectamur: ne
 sed nostram traber
 re curemus. Sic e
 misericordia Dei
 participes dignè eff
 nostra, nos non cor
 bonorum operum
 vis est. Siquidem i
 sic pueros & nitente
 efficit. Neque tar
 laudamus, id agim

Isais 1.

CAPUT V

aut totam fiduciam in ill
 multum enim in hac parte
 sedita ea coli volumus, vt q
 ra sua consequantur; vt q
 planè necessaria sunt, & ad
 iusque vires exercenda, or
 Dei obligantur. Si enim ill
 ne *IESU* dæmonia eiecer
 runt, quòd tamen vitam hu
 dentem non habuerunt, à
 ciuntur; quantò magis si n
 rimus, eadem illa vox nob
 enda erit: *Non noui vos.*
 tur rectè ad laudem & gloria
 viuamus honestè; hocque
 dem laudem & gloriam ei
 cùm alterū sine altero null
 quam prodesse possit, obess
 plurimum. Si enim rectè de
 tes, honeste iuxta eius præc
 mus; tum hac demum ratio
 tumelia illum afficimus, qu
 dominum & magistrum esse
 mus, contemnamus tamen
 rendum tribunal exhorresc

Græci, & hi, qui hoc quidem mirum animaduersione Christo nomina mysteriis consignati participes facti, in re; hoc verò omnino hoc non ferendum misericordia digni putant, summæ illi caret, misericordiam que gratia Dei, ipsi speramus; hoc pacto fiet; neque aliquid utilitatis ad comparemus, etiam quod planè perfectum aliquid, mentem nostram, qualis sit, in Dei præceptis pariter quæ recta, & honesta veluti stupidi quidam ignavi & otiosi, in mur. Quod certè reprobos qualescunque

Græcè sic.

καὶ ἄλλως συγκρινομένη τὰ πάρα ἡμεῶν, ἐκείνων καὶ ὡς τῶν τελευτήων φθάσει, οὐδὲν ἐπί.

CAPVT V

tia coniunxerimus, confes-
 Vbi enim peccatis adhær-
 amentes meritò censetur
 bis adhæreamus, quæ non
 uare nihil possunt; sed ne ip-
 labent, nihilque penitus
 omninò fugere & odisse o-
 potè, quæ & Deum nobis
 dunt, & nos ipsos longissimè
 uent. Quotiesque nobis p-
 cogitemus primùm, ment-
 nus, tremendum, & ineffa-
 stitribunal; vbi in alto &
 ipse iustus iudex confidebit
 lli vniuersa creatura, glori-
 tem eius reuerita; ob ea
 omnium dictorum
 rum reddenda e-
 rationem.

DE NV
NATURA

TOR

CAP V

ED
Co
do
cle
seq

siæ Sacramenta, ca
sacrificia, ritè, & leg
quod illud dicimus
Etos tradidisse Patro
tholicam, & Apo
Christiani Ecclesia
num, qui ea omnia
perscripta sunt, à fac
finita, ab ipso deniq
Etos Patres sancita,
seruant & tuentur.
lica & Orthodoxa
Sacramenta esse; b

cri vnguenti vnctionem, san-
nionem, ordinem, matri-
tentiam, & extremæ vnctio-
cùm dona Spiritus sancti tot
sint; septem item Sacramen-
dem Spiritu sancto vim effici-
sint oportet. Non plura autem
ora esse; vel ipsa plena rei p-
strat. Omne enim Sacramen-
generationem & propaga-
num refertur; & tales sunt
mino suscipiuntur nuptia
quendam æternam salutem
cerdotalis ordo, & ea, quæ
dotes, vel in ipsis sacerdoti-
quæ vel omnibus inserui-
nia sunt; & talis est baptis-
extrema vnctio, communio
quibusdam tantum; talis
secratis quidem Deo face-
consecratio; vti in laicis d-
ptias: in his autem qui post
linquunt, pænitentia, ac ex-
leo perunctio: quæ veluti
dam lapsis post peccatum

vel ipsam remissio-
 ferant, vel reliqu
 per pænitentiam
 emundent. Sacra-
 cuntur; quòd in
 bolis, spirituales &
 fectus. Quæ quic
 sacra sancuntur
 definitam materi-
 tem item, aut pot
 lem habēt caussa
 materia est aqua;
 cerdotis illa: Bap-
 mine Patris, & Fil
 strumentalis aute
 si quid aliud præc
 nam & tum ab ali
 latus baptismus, v
 ter autem & in ali
 dem materiam &
 lemq; caussam, si
 licet: Baptismus i
 sanctum regenera
 illam & impassib
 stram vitio primi

*Uniuersa
 hæc descri-
 ptio Sacra-
 mentorum,*

CAPVT

rimus, in iniquitatibusque
 piamur, iuxta magni Regis
 peccatis conceperit vnun
 strum mater nostra; datur
 diuinum, ad eluendas eas
 eas emundet & expurget s
 quam baptismus. Sacrum
 siue confirmatio; primu
 imprimit, ipsamque; imagin
 nobis renouat; roburque; an
 omnia inobedientia prim
 tis, vel perdita, vel labefact
 runt. Quare ipsius Spiritus
 fert virtutem; eiusque; bono
 lixè perfundit: estque Chr
 gillum. Sacra verò comm
 Christo iungit: per eamque;
 sanguinis eius participes e
 per illam lethalem escā, on
 mus, ipsoque; paradiso exuti
 uina cōsuetudine exclusi;
 & sanguinis IESV Christi
 tum, vitæ item æternæ res
 ruptionem quidem depor
 immortali Deo cōiungim

nos carne nostra
cer autem ordo, e
nos donat; qua est
& creauit nos. Cū
rum quæ sunt, sin
sa in mundum ven
que viuendum de
& facultatem, qua
& in nostra exercu
sacerdotali reliqui
nia nobis conficiu
nihil sacrum, nih
test. Et quemadim
nium rerum, qua
nos dominos & p
nunc longè excelle
ipsoſque Sacerdot
fides esse voluit: ca
postolis, illisque c
ſucceſſione in eoru
credidit. Nuptiæ ve
iuſdam & indulge
mortali vita eſſe v
ſuſceptionem; don
ſua corruptione ce

CAPVT

voluit Deus, vt more bel
 & sordibus homo conc
 cùm spontè in mortem
 permisit Deus, vt more
 mantium, successionem
 vt vel hinc saltem cognos
 tum, per inobedientiam
 coniectus sit; donec refusa
 ri immortalitati restitua
 sua immortalis, propter
 & resurrexit. Propterea
 nuptiis, vt non sine caele
 ortus nostri initia & prin
 Pœnitentia verò correctio
 rationem à lapsu efficit. C
 post sacrum Baptisma, nu
 tio superest, quæ sit purè g
 no, sine certaminibus, sin
 stris, præter eam, quæ fit p
 per lacrymas eorumq; del
 Deum offendimus plenar
 per ipsam peccatorum fug
 remedio & curatione, re
 torum nobis relictum est
 monachus ipse eorū, q

210 CENSURA

est, ea vocatione vti
hil aliud est, quàm
fessio, pignus atque
oleum, siue vltima
tradita, & ipsa est di
atque cæremonia, o
diæ typum repræse
ptionem & sanctifi
catis conuertuntur
reaque & ipsa ren
præbet, & ex mu
subleuat, eosq; , qui
ctificat. Et hæc qu
stræ remedia, ipse
& dominus noster
eius Apostoli. Nam
constemus, anima
dupliciter item hæ
sunt: vti reuera & ip
plex quodam modo
luit, Deus, in qua
inuisibili quidem g
uisibili modo spirit
sanctificet; rebus a
inquam, oleo, pane

CAPVT V

libus, spiritu Dei sanctificatur, & sanctificentur corpora eorum: vt sic omni ex parte eamque perfectionē, in qua fuerat, iterum restituat. Quod aliquādo à mortuis excitatur, que recipiat, prout gessit in de Sacramento quidem, que sit, quantumque ad salutem eternam à nobis dictum sit. Vnde regula principium acceperint exponamus. Matrimonium ab ipso Deo, omnium potente auctore, ab initio sancitumque est, tum, cum Adam cum Eua coniunxit. In mundo salus apparuit, ab ipso confirmatum; partim miraculo, conuersæ aquæ nescatur, partim dum Moyses in libro repudii, uxorem mittebat, in ea parte clarè patet que doceetur, à principio sic propter duritiam cordis eorum acceperant, id concessum e

verbis; Quos Deus
Hebræ. 13. separare non debe
Ephes. 5. norabile connubi
 rum immaculatu
 que Sacramentum
 clesiam esse pronu
 quidem creationis
 stitutum est. In nou
 est, testamento co
 tem ordo, vt inter
 tam legem fuit; v
 propter traditioni
 mittatur; ab ipso
 in Moyse & Aaron
 ipso vero Dei cultu
 gali cultui, per om
 tem, qui in lege gr
 gni habiti sunt; pr
 rem ab ipso Dei fili
 tur sacra scriptura,
 modum suos com
vos, ait, me elegistis,
do. Deinde verò in
 descendente super
 que Sacerdotes & P

CAPVT

ficiuntur atque consecran-
 stea eos omnes, qui eorum
 tui erant, per manuum
 consecrarunt, tantique
 effecerunt. Sacrum vo
 Baptisma, vt alia illa veteris
 ta, quæ vmbra tantum
 norum, non rem ipsam ha
 mittamus; tam factò, quàm
 ab ipso Domino traditum
 dem & exemplo tum, c
 baptizari voluit: verbo au
 super omnes cælos ascensu
 illos præstantissimos viros,
 uersum cum ea legatione
docete omnes gentes; baptiz
mine Patris, & Filii, & Spir
 cræ porrò vnctionis Sacra
 quidem verbis sacræ script
 cetur; ab ipsis tamen Chris
 lis nobis traditum esse cert
 quidem Dionysius, diuino
 ram princeps, hoc ita esse,
 D. Paulo instructus, in sac
 nobis tradidit. Quem virum

loco post sanctos A
tur Ecclesia. San
omnia sacra arcan
mentum; typicè o
mnibus illis desig
ficiis; verè autem
mortem pro nobi
vesperam, quo le
suis manducauit
Tum enim iuxta
ptum, cæna facta,
sacrificium; pan
eos qui mensæ as
priamque carnem
calicem, plenum v
perato, illudque
prium sanguinem
cians, illisq; porrig
moriã facere perp
cipiens: illud scien
que hoc ipsum fac
mini & Magistri su
erant. Sacrum verò
tum, typicè quide
mnibus sacrificiis, o

C A P V T

peccato offerri iusserat, ad
 verè autem, & perfectè, a
 tum institutum, cum e
 statem remittendi peccat
 scipulis dicens: *Quorum*
ta, remittentur illis: quor
retenta sunt. Et præcipuè
 quodammodo, promitte
 claves regni cælestis, vt q
 uerit super terram, ligata s
 quæcunque soluerit super
 essent & in cælis: Cum e
 terrogasset, septièsne an
 peccanti delicta condona
 Dominus; Non septies, se
 pties; imò toties, quoties
 donandum illi esse. Ext
 vnctionem, etsi consenta
 lis quoque Apostolis prof
 nifestissimè tamen à sanc
 eius catholica Epistola trac
aliquis vestrum, oret; equ
lat: Infirmatur quis in vob
byteros Ecclesiæ, & orent su
tes eum oleo in nomine Do

*fidei saluabit infirmum
minus: et si in peccato*

hæc quidem ille si-
que ad nostra temp-
instituta sunt, à nobis
uantur. Hæc igitur
cramenta; totque
do & ratione, quo
ta: quibus, qui digni
pes fiunt diuinorum

Scire autem nos oportet
sacramentorum primum
nia conficientem, sicut
fam mortem domini
causam esse; ex qua
nes, qui modo eius
vniuersa hæc dona
atque profluunt. C

tione id fiat; alter

ti potius est, quam

longè alium

finem

pl

CAPVT V

DE MIN
ECCLESIAE, ET
honore

CAPVT V

CTAVV
Confessio
tur; Qua
Dei sit con
um atque

hilominùs sacramenta, et si
pocritis administrentur m
vitiari, neque quidquam i
sanctificantur, propter mi
tatem, iuxta Euangelicum
dere: *Super cathedram Moy
bae & Pharisei &c.* Dicimur
etiam per improbos, & i
stros, sacramenta rectè co
men ministros, nihil illis iu
ximo inde damno affici. E
per manus eorū, ita sacrame
eandem nihilominùs utilit

H

re, ac eodem plan
 enim gratia est, c
 ministros operatu
 cramenta omnia
 stros, qualescunc
 docemus; ne præ
 enim & Iudas int
 probi & honesti su
 ponens enim D. C
 ad Timot. sic inq
sacerdotem; Deum
sacerdotem spernit
ut in Deum ipsum
euadat. Qui vos,
pit: Et qui vos sper
dores, ait scriptura
 Hinc Iudæi Deu
 quia Moysen cont
 bus illum impeteb
 doti afficitur; long
 reuererbitur. Etsi
 dos quispiam, atte
 tia illum etiam, c
 est, obsequiis fou
 exsoluet. Si enim q

Eccles. 7.

CAPVT V

ne Prophetæ suscipit, merita accipiet; profectò & contemperat sacerdoti, eum minimum honorat; & ipse à dicitur, mercedeque sua r
Super cathedram, inquit, Mo
bae & Pharisei: Omnia ergò
runt vobis facere, facite; sed
opera eorum ne faciatis. An
 sacerdos? *Angelus utique*
 non ex se ipso loquitur: *ill*
 illum despicias; sed Deum
 nauit. Sed vnde, inquires,
 fuisse illius ordinationis a
 enim tu hanc habeas fidei
 spes tua inanis facta est: Na
 lum operatur Deus; neque
 bes, neque mysteriorum p
 que benedictionibus frue
 Christianus es. Quid ergò
 ordinat, æquè dignos & in
 mnes quidē ille ordinat, p
 ipse operatur, salutē popu
 illorum intuens merita. N
 os, si per Balaam scelestū h

H

caussa loquutus e
tur per sacerdotem
enim non agit Deus
quid non loquitur
tur? Si enim per Iu

Matth. 7.

Prophetas, quibus
vos: discedite à me,
tem: si igitur, vel
nomine eius ciece
cerdotes diuino
operabitur? Nam
tas discutere perg
ctores nostros ordi
soq; ordine natura
constituentur, vt
verò sit caput. Aud

1. Corin. 4.

autem pro minimo e

Roman. 14.

ab humano die. Et i
fratrem tuum? Si fr
pedit; quantò min
quidem hoc statuit
casque ni facias: sin
pit; noli præsumere
super te sunt: neq

Num. 16.

transilias. Insurrex

CAPVT V

post vituli formatam effigi
 than, & Abiron. Quid e
 periêre? Quilibet quæ ad se
 citè curet. Nam si quide
 peruertat, etiam si angelu
 noli: sin verò recta docet
 verbis intendere. Habes
 te, operibusque ad id, quod
 stè est, informantem. Non
 peribus, inquires; non ber
 clesiæ res. Vnde id tibi con
 damnare, antequam discas
 plurima quippe ex simplic
 dicantur. Imitare Deum tu
 dicentem: *Descendens vide*
clamorem suum consumantur
etè sciam. Quod etsi didicisti
 & vidisti; expecta iudicium
 re Christi iudicis ordinem
 nus ista discutere, non tuu
 timus, non dominus es: o
 storem noli curiosè discu
 quoq; criminis reus teneari
 accusare præsumis. Et quod
 id mihi dicit, quod ipse non
H

ipse dicit. Nam si
 de priuaris: Chris
 aliquid dicam. N
 re oportet, si qui
Roman. 14 humanum; sed A
 loquentem circu
 mutuo iudicemu
 discutiatur, vitam qu
 bet ille, inquit,
 Cur, te obsecro?
 non habet ille am
 bores? non pericu
 arumnas? Furatu
 est. Vnde hoc no
 per præcipitia imp
 na arrogantia: no
 purpuram habet
 obstrue. Quid ergo
 minimè necessari
 reatu hæc verba.

Matth. 12. stus: Dico autem
 bum otiosum, qu
 rint homines, rec
 die iudicii. Cur t
 ris esse meliorem?

CAPUT V

gis, ac pectus tundis, atque
 spicis, imitando Publican
 melior sis; hac foeda exit
 cuncta perdidisti. Melior
 sistas esse melior: quòd si lo
 exinanisti. Tuam igitur d
 examina vitam. Tu de
 Non sum, sicut iste sacrile
 mnia prorsus amittes? Ista
 re, ac plurimis verbis profe
 sacerdotum tantum gratia
 vereor ne hac elatione, virt
 vestra; in iudiciumque dec
 nique quid dicat admonen
autem suum probet unusquisq
metipso tantum habebit gloria
tero. Nam, dic oro, si sauci
 ad medicum; num omissa cu
 studiosè medicum percuncta
 habeat, nec ne? Nunquid e
 malus sit; inde solatium ca
 nihil minus. Cæterum, da
 scelerum suorum debitas
 etiam & tu tuorum crim
 Cuius ergo rei gratia, inqu

cur præpositus est
 nostros maledicti
 met potiùs lædam
 mnia discutiamur
 maledicemus. Re
 qua illuminati ab
 habet, etsi mille
 omnia patris reue
enim, inquit, gloria
neque enim tibi ta
est. Etsi sensum am
 gè hæc magis in
 sunt: Reuerere ill
 gulis diuina minif
 cit tui gratia: exor
 vigilat: propter t
 Deum precaturus
 ces exsoluit. At m
 quid? Nunquid en
 ipse tibi magna ista
 sit. Fides enim tua
 tibi iustus quispi
 fidelis sis: neque n
 ipse fidelis. Per v
 est Deus, cùm po

Eccles. 3.

CAPVT V

Num enim sacerdotis virtutem tantum cōferre potuissent quæ Deus ipse largitur, ut virtute perfici: omnia quippe gratiæ: Symbolum iste tanquam implet. Intuere quantum interesse annem interest: Et audi dicitur: *Ego opus habeo à te baptizari ad me.* Sed tamen, cum aqua est; descendit Spiritus, quem Ioannes, neque Ioannes ipse fecit. Cur ergò istud fit? Vt tamen symbolum implere tantum Deum autem omnia opera sua perficere. Sacra ipsa oblatio Petrus, siue Paulus, siue cuius sacerdos offerat; eadem est Christus ipse discipulis suis; sacerdotes modò quoque conferunt; habet ista, quàm illa, minus non hanc sanctificant homines; qui illam antè sacra uentur Christus corpus, & illud est hoc illo minus aliquid habet; rat Christum esse, qui nunquam

atque operatur.

que enim absque

dicta sunt, sed vt

sumque corrigam

sterum faciamus

tia conseruate. N

& nunquam audita

quæ dicuntur er

Attendamus ergo

genter; & quæ dic

implere curemus

ua à nobis dicunt

autem que recta s

stris imprimamus

mores. Ea quæ ve

sanctorum Patrum

non scriptam tra

aciugiter sanctæ T

mus; quam decet

terna sæcula sæcul

Totum hoc Caput es

in Cap. 1. 2. Epistol

sumptum.

CAPVT
DE BAPT
PARVVLOR

CAPVT

NONVM
Confession
cet, infante
esse, nequ
tioris æta
dum; quod

modo, ne diuturna dilatio a
periculi, facere solemus. Ha
alia ratione à nobis fiunt, qu
perius capite secundo defen
declarata est: Nisi enim qui
rit ex aqua & Spiritu sancto,
tur in regnum cælorum.
autem baptizamus infante
cœnæ dominicæ, ita vti dic
cipes facimus. Docet enim
filius, eos, qui ex Spiritu san
ti sunt, spirituali etiam alim
bere. Et ipse Dominus gra

Ioan. 6.

natus est: Nisi mali hominis, & bibi non ingrediemini sarium igitur omnique Sacramentum, inquam nem.

DE COE
MINI, VE
cruporis
CA

CAP

ipso, vt ita dicam, multa enim in hac tur; quæ nobis nul

CAPVT

Ecclesiæ igitur sanctæ illud
 In sacra cœna, post consecr
 nedictionem; panem in il
 pus *IESV* Christi, vinum a
 sanguinem, virtute Spiritu
 ac immutari; pane ferme
 vt verus sit panis, & non az
enim ea nocte qua tradebatur
nem, & gratias agens, fregit
pite & comedite; hoc est, n
 figura corporis mei: sed, *A*
pus meum, & sanguis meus. N
 tunc, cum illis porrigebatur
 ipse Dominus gerebat, in
 tur Apostolis; aut sanguis
 nunc in diuina myſterioru
 tione; tanquã corpus illud
 tum de cælo iterum descen
 mum enim hoc est:) sed &
 transformatis & transmuta
 uocatione Spiritus sancti, c
 perficit & consummat Sacra
 ciebus, per diuinas & sacras
 nicaque verba; ipso quide
 rum corpus Domini, vino

Ioann. 6.

verum sanguinem
 tato. *Panis enim*
 Dominus, *Caro*
 sanctificans, atque
 quemadmodum
 recipiens nostræ
 thropos, hoc est,
 est, nostrique cor
 ceps; sic & nos, c
 participes facti; p
 gratia, dii quodam
 igitur amplius, a
 ille panis dominic
 dote consecratur,
 illud ipsum verum
 ciebus fermentati
 domino, ut iam f
 nobis explicatum
 tissimè, multis in l
 te. Quod idem,
 cessione Spiritus
 dictum est; & alia
 lia, à nobis prolix
 co explicabuntur
 lam orationem

CAPVT

quæ dicit: Vos in omnibus
consentire: differentiam autem
& illos, tantum de quibusdam

ANNOTATI

PANE fermentato existere
panis &c. Putant moderni
panem non esse; & ideo nomen
mentum corporis & sanguinis de-
fici posse: vel si sit; non tamen in-
minum Sacramentum hoc instituit
nos per exprobrationem Azymorum
& ipsi vicissim dicti sunt fermentati
igitur illud planè falsum est, Azymorum
esse; cum ipsa sacra scriptura sæpe
let: Exodi 12. Et azymos panes
subcinericios panes azymos.
nes azymos. Nume. 6. Canistum
num azymorum. Iosue 5. Et a
dic. 6. Tolle carnes & azymos
Et cognouerunt eum in fractis
diebus azymorum factum fuit. *et*
tem illud; Christum Dominum
azymis non esse usum, sed fermentum
demonstrare volunt; quòd non
potius ante eum ipsum diem, cæ-
nus cum discipulis suis manduca-
locis Scripturæ confirmare nullo
Matth. 26. Marci 14. Luca 22.
dæorum, illud decernitur, ne in-

tumultum populi, Ch
 datur: atqui eo ipso d
 nam hanc peregit. E
 Paschæ, iuxta id quoc
 cundò Ioannis 13. vbi
 diem festum Paschæ,
 hora eius &c. Tertio
 trauerunt in prætorium
 comederent Pascha.
 Iudæi autem quia par
 tur colligunt Christum
 schæ, sed potius ante
 Pascha; & ideò azym
 fermentato pane. Se
 Scribunt enim vniuersi
 autem die azymorum,
 SVM, dicentes, vbi
 Pascha? addit Lucas
 erat immolari Pascha.
 rum accesserunt ad eum
 Pascha; necesse fuit tu
 mis, à quibus dies ille
 tur. Et si eodem die ne
 vt duo dicunt Euange
 se, nullo modo negari p
 do contra Græcos prop
 euidentiibus testimoni
 tanta vis est contentio
 reliquos Euangelistas
 lent, ab ipsoq; Ioanne

C A P V T

quod verum esset, faterentur
 Euangelistæ, ita vti dictum est
 sertissimis verbis testentur, p
 azymorum extitisse, & necesse
 ri Pascha: ipse profectò trium
 vna re consensus docet, aliqu
 uangelii verbis subesse, quæ Gr
 ter id quod sonare videntur.
 loco non est magna difficultas,
 cilio Scribarum conclusum fuisse
 minus in die festo caperetur. I
 docet Euangelista, hoc penitus a
 clusum fuisse; sed tantum in co
 Tunc congregati sunt, inquit, p
 tum, & seniores populi in atriu
 dotum, qui dicebatur Caiphas;
 cerunt, vt IESVM dolo tener
 Dicebant autem: Non in die fe
 sanè illos ita tùm constituisse,
 cùm tamen res arbitrii eorum ne
 lius potius qui oblatus est, qu
 quando voluit. Et quemadmod
 est, quando illi concupierunt, ne
 voluerunt; ita etiam ne tunc qu
 sus erat, cùm illi statuerant; sed
 luit, vt quidam nostri sæculi do
 notauit: vt vel eo ipso demonst
 rum arbitrio, rem totam gestam
 patris ordinatione, ipsiusq; filii ch
 mam, quam nemo ab illo auferre

do, & quomodo voluit
 scire autem illud, pro
 si sunt prætorium, neq
 ra ad vesperum crucif
 explicat Euangelista;
 azymorum, quæ erat
 sed magnæ diei Sabb
 pretatur Euangelista:
 sceue erat, vt nõ rema
 bato; erat enim magn
 runt Pilatum &c. Vbi
 schæ, sed magnus dies
 in totis illis octo dieb
 rum, celeberrimus pro
 lennitatum, Sabbati, in
 tur; & quem Iudæi m
 quando celebrabant,
 azymorum: & quem
 Pascha nonnunquam
 do item & ille locus Io
 dicit: Ante diem fest
 ea dies, quam postea
 pellat; cum præsertim
 sed ante diem festum
 ex octo illis diebus, ita
 gnâ solennitatem, pe
 Paschæ appellabant: q
 dem Ioan. cap. 12. indi
 dies Paschæ venit Be
 ita locus ille intelligi p

CAPVT

intelligitur; vt ante diem festum
 gatur: hoc est, priusquam vespere
 à qua Iudæi diem festum Pascha
 inchoare solebant. Cuius totius
 tiorem auctore habere possunt
 cia principem Chrysostomum, c
 in cap. 26. super Matthæum: Vnde
 dō patet, cupiditate interfici
 uaricatos fuisse, ac alia die
 Non enim Christus tempus
 sus est; sed illi audacissimi h
 transgredientes legis præcep
 plicatis, clarum est ipso primo
 do necesse fuit immolare Pascha
 num, iuxta trium Euangelista
 um itē celebrasse Pascha; nouu
 agnū æterno patri eodem vespere
 azymis & non fermento vsum
 Christus Dominus in ipso die P
 rit Pascha, siue ante diem festum
 volunt; hoc tamen negare nō po
 ducasse Pascha, ipsumq; agnum
 pius Pascha dicitur. Sic enim d
 VBI vis paremus tibi Pascha
 Magister apud te vult māduo
 siderio desideravi hoc Pascha
 biscum. Quod si ita est, Pascha
 Exod. 12. Deut. 16. absq; azymis
 Ergo et Christus Dominus, cū
 azymis secundum legem Dei

ita fuisse princeps ille
mus, cuius illa verba
minus demonstra-
cumcisionis suæ, usq[ue]
mum, non erat con-
indoctas igitur fabula
stiq[ue] institutionem, ac
Ecclesia secuta, cuius
buit; in azymo pane
mentum: quam rem
profectam, pulcherrimam
consecuta cõuenientia
pus illud & sanguinẽ
seminis commixtione
susceptũ, esse; partim,
eam mensam accedunt
tate mentis & corporis
& corruptione peccati
que in fermento maliti-
sinceritatis & veritat-
eum bibant sanguinem
datur cibũ hunc viæ esse,
esse, qualis ille panis
obstat, in quo frigidè
meon Thessalonicensis
Nam si ipse Dominus
huius Sacramenti, ni-
te Iudaizare videretur
demonstratum est, hoc
certè multò minus nob

CAPVT

hac parte dominum & magistrum
 mur. Quod si omnes ritus veteres
 fugiendi, eam ob causam, ne Iudaicū
 imprimis ipsum sacrum Eucharis-
 tiandū erit, quo ritu & cere-
 est Iudaicum. Sed quemadmodum
 celebratione, ideò non Iudaizantem
 fine & intentione Pascha non
 quàm ipsi Iudæi celebrabant; si-
 azymi vsu, nequaquam Iudæos
 alio fine & scopo, quàm ipsi Iudæi
 facimus. Quanquam autem huius
 nitatur Latina Ecclesia, ea tam
 hac parte vtitur, vt contrarium
 net; modo in amore & charita-
 tia, à Græcis, ex eorum recepto
 Quinimò, & ipsum satis conueni-
 tutum esse docet; ad significandū
 verbum patris indutum est carnis
 quodammodo conuertit natura
 tum mixtum farine, eam immu-
 ram. Et quod maximum est, in
 Ecclesia, ad detestationem Na-
 galia Euangelio miscebant, tan-
 lit, & dum scandalum remotu-
 aliquo tempore vsa est. Ad e-
 uit, tam in azymo pane, quàm in
 ceo pane, corpus Christi veraci-
 dotesq; in altero illorum ipsum co-
 ficere debere, vnumquenque

Ecclesiæ, siue occidenti-
tudinem. Isti autem ca-
lum autem deglutiun-
rum semper quærent.
qui plura hac de re cog-
cis quidem Simonem
mentis 2. cap. Ex Lati-
3. cap. 4. de Sacrificio
Epistola ad Imperator
D. Anselmum in sep-
Thomam, Parte 3. Q-
defensorio, Parte 2. T-
super decreto vnionis
tem præcipuè Gennadi-
stantinopolitani capu-
pitum sanctæ œcumen-
vel totum caput hoc lo-
tueremus, ne scriptum

EA caro quam ip-
quo corpus Christi sub-
guis sub speciebus v-
Quod scilicet, non per
illi, qui vbiq; ista
riunt; sed per ipsam
substantiationem, mo-
simo Spiritui cognito.
hominis, nisi spiritus
Dei, nisi spiritus Dei.

GRATIA & in-
&c. Pro quo impetra-

CAPVT

lationes à vetustissimis Liturgiis
 compositæ sunt. *A D. Iacobo quæ-
 te illa: ROGAMVS igitur,
 tum sanctum tuum, super hoc
 efficiat hunc panem corpus Ch-
 in hoc calice est, sanguinem C-
 rum à D. Iacobo, illa: R O G A
 Spiritus sanctus adueniens, san-
 gloriosa eius præsentia sanctifi-
 quidem panem corpus sancti-
 licem hunc pretiosum sangui-
*A Basilio verò: Rogamus, in quæ-
 ritus sanctus tuus super nos, &
 posita munera; & benedicat ea
 ciat hunc quidē panem, ipsum
 pus, & vinū pretiosum sangui-
 Dei, & Saluatoris nostri IESV
 sus est pro mundi vita. *A Ch-
 eum modum: Emitte, ait, spiritus
 hunc panē pretiosum corpus
 verò in hoc calice est, pretio-
 Christi tui; transmutans ea Sp-***

SACRIS ad Deum precib-
 tur pleriq; ex Græcis, non solis v-
 tiosum corpus & sanguinem I E-
 ci; sed aliis item sacris ad Deum
 tiarum item actionibus, iubilati-
 nibus, postulationibus. Ex quæ-
 tiunt, vt forma quidem & na-
 srationis, in verbis Domini conf-

autem preces & post
& decoris causa, t
Christi verborum p
enarrationis adhibe
nibus, per separata
sancti inuocationem,
Etiam Trinitatem, ad
productionem, simu
conuenire: isti præc
Tum si easdem illas
quàm donorum sanct
IESU Christi corpus
arbitrantur; vt et si
stulationes absint, qu
fuisse certum est, si m
ba, non simpliciter,
cum deuotione, & int
potentis regis edictu
ipsius regis, à præcon
tur; plenam & perj
vt item, si ceteræ om
nes adsint, verba aut
lo modo tantum confi
verissimè dicunt. Ill
dunt, & sequuntur;
expositio eorum verb
stanti possent cū verb
set conuenientiùs. Se
becillitatem simul p
quidem antecedant,

CAPVT

non tam sua quidem natura, cùm sit indiuisum opus, vna actio; quate, & nostra infirmitate ita potquam ex Græcis, aut Latinis, itafectò præclarè & verissimè de tigiæ œconomia statuunt. Nam emiliter illa sola dominica verba, Ego te baptizo in nomine Patris, ritus sancti: vel, Baptizetur se regenerant & sanctificant, nouaturam: cetera tamen rectè & cad mysterii explicationem, vel sanctificationem, vel ad maiore ornamentum referuntur. In quatia D. esse Iacobum, Clementem, Iosostomum, & omnes alios, rectè deius Sacramenti iudicantes, claricent Liturgiæ; atque adeò ipsunbasilam, cuius hac de re libet hoiudicium. Cùm venerandannarrauit, & quomodo ipsam adedit sanctis suis discipulis: & qualem: & quod accepit panem sanctificauit: & quòd dixit ea, cauit mysteriū: & cùm ea ipsa inde procedit, & orat, & supplilas voces ipsius vnigeniti seruaam in donis propositis applica eius sanctissimo & omnipotentuertatur quidem panis, in ips

& sanctum eius corpus
dixit: vniuersum sac
fectum est: & dona
integra, & perfecta e
& victima, quæ pro
sacram mensam sita
amplius figura dom
nū ferens imaginem
quam descriptionem
num, tanquam in
donum, ipsum sancti
quod omnia illa ver
melias, vibices; quo
fectum, quod sub Po
stimonium confessu
petitum, contumeli
est, & fel gustauit: fr
guis, qui exiliit occi
sanguis, qui ex Spi
natus ex Maria virg
resurrexit tertio die
sedet ad dexteram p
*autem sunt, qui ita se
domini; sed orationib
busdam, hoc tale my
vel saltem verbis illi
optimi maximi, oratio
rari, ac aliquid viri
cū omnipotentis ver
plusque humanæ deus*

CAPVT X

tribuant, hominemque Deo ant
 tum vehementer errant; sed etia
 te, & blasphemia sese obligant.
 tia Marcus ille Ephesinus fuisse
 cia, & ambitionis Nouæ Græci
 paris causse similis patronus.
 qui plura cognoscere velit; leg
 basilam cap. 27. 28. & 29. in L
 ne. Legat item eundem Ephes
 de ea re opusculo. Legat ampli
 nem in lib. de Sacramento Eu
 bus scilicet verbis corpus C
 citur, verissimè & luc
 mè rem eam totam
 plicantem.

D. E. O. F. F.

FIDENTIS,

*audienda**ni p*

CAP V

N
pu
to
ab
&
ste

Psal. 18.

bere enunciat: illuc
nia peccata recense
species enumerent
um. Scriptum enim
ligit? Cui capiti r
Primum quidem h
nomum & dispensa
spiritualem medicu
Etrina, ad eam ren
& informatum, effe
qui confitetur, tum

CAPVT X

catorum suorum consequi
 peccata omnia, omnesque
 quantum animus illis sufficere
 meminisse potest, cum con-
 liato corde recensuerit, atque
 rit, feceritque ea omnia, quae
 peccatis, quae admisit, aduen-
 vt arrogātiā; humilitate
 lucri studium; eius, quod in
 restitutione, ac proprię sub-
 in pauperes erogatione; in
 modo, iuxta canones nobis
 à sanctis Patribus traditos. Om-
 nia gratis & propter Deum
 propter aliquam lucri & quae
 expectationem, administra-
 hac re, nihil sit foedius; haec
 nihil Deo magis ingratum,
 possit. Illorum enim spiritus
 causa cauponantur potius
 nistrant diuina Sacramenta
 doctrina ditescunt; aliena
 piunt peccata, aliaque eius
 reprehensibile est ministeri-
 nunquam tales diuinum

cium, æternum
tur. Nosque eos h
henduntur, graui
uerfionibus castig
to, ab omni spir
mus. Neque eni
bus, spiritualia lice
libus satisfactioni
eius, qui confessu
trito & humiliato
studiorum exercit
malo fuga & absti
per obliuionem, v
fiteri prætermiser
misericordem De
cum ceteris illis co
musque eos taliu
consecuturos. Qu
similia, magnus il
Omne, inquit, d
præfidet referre op
silentio tecta, occ
morbus est.

Remedia aute
medicorum artem

*Hæc ex Afce
ticis Basilij
ad verbum.*

C A P V T

lis, qui curantur, adhibendo
 ægris medicus infensus si
 morbis ipsis pugnet, prauis
 occurrat, ac veluti ex adue
 sperioresq̃ & duriores
 anime morbis nonnunquam
 uendi rationem, vt vanæ
 studium; per intensiorem
 tiorum, quæ humilitatem
 somni & quietis immoderata
 turnis in oratione vigiliis :
 tiem; laboris sedulitate: g
 uiem; inedia; & similia, eoc
 lius autem, qui curatur, mu
 liorem partem omnia inte
 correctiones, atq; iniuncta
 nidem esse putare; sed poti
 lutare remedium, ab arduo
 studio profectū, magna pi
 Turpe enim est eos qui cor
 tur, tantum medicis fidei h
 incidant illi, siue vrant, si
 quæque remedia propinena
 pro benefactoribus suis rep
 tem erga animarum nostrarum

vbi per laboriosam
ludem nostram stu-

*Hec ex con-
tractarum
regularum
Basilij. cap.
81.*

saltem eodem mo-
qui obiurgat, dili-

ne eodem modo
nitentibus agat; &

rant, planeque in-
nonnunquam in-

peccata. Pius eni-
cum Deum timeat

Deo placeat, eiusque
in ipsoque conatu

quam non prouisa
su, ac contra suam

*αδυσίαφο-
ρθ.*

atque labitur. Ille
indifferens est, cum

Dei habeat rationem
pe & honestum di-

& maximis delin-
lissimos patitur in-

contemnit, aut in-
quas duas potiss-

causas, & radices
est Scriptura. Nun-

Psalm. 13.

ut peccet in semetip-

CAPVT X

oculos illius. Nunc verò, a
 corde suo; non est Deus. Itaque
 gligit, atque ideo peccat; ve
 esse negat: & hac ratione in
 rumpitur, etsi nonnunq
 confiteri videatur. Deum, i
 verbis se nosse confitentur, fa
 Quod cum ita sit, increpat
 atque mulctarum, non eur
 re modum, omnes existima
 plus autem scire oportet,
 quam gratis ipsi accepimus
 impendendam esse: neq; in
 cedem, ad quæstum & volu
 instituendam esse. Sic eni
 minus: *Infirmos curate, mori*
profos mundate, demones eic
pistis, gratis date. Et D. Pau
 aliquando fuimus in sermone
 cut scitis: neque in occasione at
 stis est: nec querentes ab hom
 neque à vobis, neque ab aliis; ci
 bis oneri esse, ut Christi Apost
 mus paruuli in medio vestrum
 nutrix foueat filios suos. Ita de

150 CENSURA
cupide volebamus
Euangelium Dei, se
quoniam charissim

DE MV
LVE SATIS
quas D. Basilius
Græci τὰς ἰν
lan

CAP

V
p
d
f
b
catorum tum con
& pænitentiam su
corde, & sana fide
rò in hac quoque
tes, illud dicimus;
Matth. 18. rè dici. Ipse enim
mittere peccata, n

CAPVT XI

lies septies; certo, & defini-
 ro, ad incertum, & indefini-
 dum. Et alio loco: *Quod ad*
eiiciam foràs. Quod autem
 Canonicas satisfactiones
 que expiationes penitus re-
 statuimus. Si quidem sat-
 tanquam quædam curatio
 morborum, à spiritualibus
 tur, nulla habita ratione qu-
 uatæ utilitatis; contra sup-
 gulosos, intemperatos, in-
 dos, ignauos, ac contra alios
 variis contaminarunt flagi-
 ipsa remedia esse, plurimum
 magnam utilitatem adferre
 quidem ante nos sancti, &
 tres, eos, qui conuertuntur
 scunt, canonicè expiari præ-
 tem satisfactiones istæ ad lu-
 stum eorum, qui eas iniun-
 tantum; nec rectum saluta-
 respiciunt, neque ad eam ra-
 singulis peccatis curandis
 runt ac perscripserunt Pat-

tales satisfactiones frustra eas adhibere illis pugnamus. Non absoluimus, nisi per satisfactiones illi progamus: idque plura

Primum, ut per acceptas afflictiones ipsis inuitis aliquantulum berentur. Nulla enim magis nobis placet; quam sponte plena, atque correpta dicit: *Lacrymarum rem mercedem esse*

Deinde, ut hæc afflictio, spontem ardentem scilicet ex carne nostra euadat. Contrariis enim mediis adhibenda esse

Tertiò, ut ipsa cetera & retinaculum quod compes, ne iterum prolabatur mala

CAPVT

Quartò, vt labori & d
hec exercitia assuescamus. I
res est virtus; & ideo studio
ris exercitio opus est.

Vltimò, quo nobis & alii
suadeamus, nos peccatum
mo odisse. Hæc tamen om
mittimus, vbi debitũ mort
vrget; summum & primun
missionis peccatorum stat
& cõstans pœnitentis nõ r
catum propositum, ab eoq
perfectam. Remittimus a
eius, qui dixit: *Quorum ven
remittentur eis, &c.* Vbi si
illis benignè à clementissim
donari piè credimus. Cui
pignus quoddam, & certan
& diuinæ Eucharistiæ don
mus. Et pænitere quidem
mo, in voluntate situm est
plere autem, vel non imp
satisfactionem, in ipso D
dicio. Et ideo nonnunqu
sola sua immensa humani

centia, remissione
torum. Quod qui
pendenti, ac solam
diso fieri petenti,
tamen amplius pa
tet sitientes, ac rel
ra, quæ aliquand
proferet, & quæ sa
lium, exercuerit; h
nem consequitur p
ab omni poena lib
enim virtutibus, n
leemosyna. Qui en
(docent sancti Patr
fereri; hic ipse cent
cohortatione, & d
docet, in egentes la
feret fructum; par
conferunt, ipse reci
vel sermones & c
stras, ad utilitatē p
est. Vt enim obson
sine veritate: &, vt o
& inchoatio sunt, a
ne eleemosyna mo

CAPVT X

lum animal vno solo pede;
 vlla auis, vna sola penna vo-
 nauis, vno tantū latere, au-
 gat: neque vlla domus, v-
 clauditur; ita neque ex his
 salutem vocati sunt, saluar-
 terit; qui eleemosynam cu-
 tutibus, quas exercet, no-
 Ipsa enim sola prætermiffa,
 sentia; impensa autem, sal-
 virtutes adiectione. Vt enim
 amicum habet, facilè &
 Sanctos amicos sibi compa-
 omnis ille, qui in eleemos-
 munificus est; facilè alias
 propter eius necessarium c-
 & cohærentiam, acquirat: c-
 contrà. Neque verò qui
 in excusationem adferat ec-
 tibus atque speluncis viu-
 sunt; tanquam sine omni e-
 placeant: siquidem & if-
 bus inter pauperes distribu-
 demùm illos, qui in vita su-
 diis tumultibus reliquerunt

vel ex ipso communi
utilitatem facilitat
sessionumque abdi-
nique ipsum perpe-
hi, si cui mensarie
res, nec soluendo ex
tui, eam tibi prop-
hoc solum quod r-
beres, illi dederis, ce-
gnè condonaturum
tuo solos, vt ita dicā
an non & hos illi cu-
ferres? Si item in l-
ses, si que tibi ferro &
vincto, perpetua fe-
ria necessitas incun-
proclamaretur, te-
dò ea, quæ tibi sup-
stribuas; an non illa
multum necessaria
res? Adhæc, si ve-
tabilis pars esset,
maretur, quanti c-
na; num non vniue-
sares, modò huius l-

C A P V T

nus efficiaris? extremoque
 res te affectum, si fortè ab eo
 toque lucro excideres? Iam
 bi decrepita iam ætate, in vl
 te morituro, subitò, absq;
 re, iuuenem te facturum, o
 immortalẽ etiam, ac dit
 ceretur, si vnam solam aliqu
 sessionibus, conseruis tuis l
 illud totum statim in illos
 funderes? Si autem omni
 pauperrimus esses; Rexque
 te paullò post immortalẽ
 liceretur, si vnum solum p
 diligenter seruaueris; an no
 in eam rem incumberes,
 ptum omni ex parte, nulla
 tum conserues? Si quis iten
 ius principibus, sexcenta in
 conferret bona; vnum au
 his bonis, quæ tibi contuler
 rum repetat, idque non sua
 ob tuique amoris erga se
 nõnne quod petit, statim
 res? Quid si pro tuis pluri

dex quispiam, pra
mæ, atque extrem
hodie in te fit latur
mam partem bon
atque populo, ad
honoris tui, te cor
benter vel dimidia
te priuares, ac redi
vno oculi momen
rum quietem dem
pœnas eorum, qui
quidem liberationem
& fruitionem tibi p
eo nomine à te, ne
non omnia tua lib
hec omnia, sine on
nobis posse præstar
reris: qui enim am
tur eorum caussa D
bitorum suorum r
tur, & à dura dia
tur; & vniuersum
sibi comparabit m
uabitur iuuentus ei
manebit. Obtine

C A P V T

ste : & tanquam seruus b
omnia bona domini sui h
que per beata inuitatione,
Patris mei, possidete regnum
ab origine mundi, dignè r
ab omni que liberatus poer
norum sempiterna frui
Quare mea quidem senten
tendum est nobis, vt præf
manibus nostris elabatur: s
perstites sumus; quotidie d
de panibus nostris, de omni
rum nostrarum, de vestim
bus nostris, aliquid indig
tiendum est. Qui enim m
rum; hic feneratur Domin
magis omni ex parte thesau
uehit in horreum cæleste. T
gis corporis? collige & anim
solùm aliis, sed etiam tibi: l
non tantùm præsentis temp
futuri. Ideo bos agricola, c
fouetur; quod non sibi ta
nobis laboret: porcus sta
quòd sibi tantum, ventriq

Apis utilis & fructu
 lificat causa: Scari
 ipsum lautè curat. C
 gratiam recognosc
 gratias agas; quòd
 aliis petere dignatu
 & fixas sedes haben
 gum, & mendicum
 tem; quàm seruum
 ac aliis mutuantem
 bitorem, benigna fr
 luerit. Cogita qua
 esset, ne tristissima

Matth. 25. sententiã iudicis au
nequam, & ignaue
talentum. Et illam

Matth. 7. *manibus.* Et illam: *I*
operamini iniquitat
ta itẽ pecunia illud

Matth. 25. vt illam vocem auc
tris mei. Et illam: *S*
pauca fuisti fidelis, su
intra in gaudium Do

Matth. 8. *Abraham, Isaac, &*
 Hæc igitur & alia r

CAPVT XI

reputans; propter liberalitatem largitatem, in hac quæritabitur; in futura autem etc. & salutem à Deo immortalis. Eleemosynā autē illam esse non si vnus tantum aut seculum sed omnium, sed semper, seculum. Et huius quidem tanquam verò tanquam amici, alterius veluti tibi ante cogitatem vt hominis solū; vel minem esse, magnam misericordiam habet. Et alium quidem sollicitudinis, alium benignis & libenter, alium oratione, alium que exhilares. Et hunc quæritas, illum potu: hunc vestitus excipias: humanitate alium præueni; aliisque modis oportueris, singulis, cum quibus esse non desinas; Ducem liberalitatis & munificentiae per CHRISTVM imitatus; eodem modum te beneficiis terminis? Aut quid facere tu

quod non fecerit
& regno eius cæle
igitur quis in elec
gerens: de omnib
leemofynam occ
tanquam medici
dorum peccati vu
tualiter, Deoque
stus & utilitatis ca
psuum remissione
ram eorum curati
lùm autem pietati
chara opera, viuos
peccatorum fuor
vita excefferunt, p
runt. Quamuis er
ueritas; longè tam
& horrendæ quid
nes; inperuestigabi
tas: plena trepidat
creta; ineffabile ta
gus. Vnde diuinæ
nysius Arcopagita
*stræ supremi numin
gnitate opus habent*

CAPUT X

quid per humanam fragilitatem
 illi qui mortuus est, condona
 collocet in luce & regione vi
 Abrahæ, Isaac, & Iacob: non a
 neque imputante bonitate de
 tis, eas, quæ illis ex humana
 hæserunt maculas: Quam
 ut sacra testatur Scriptura
 sordibus. Sed & Gregori
 Cæsarij fratris, viuorum pia
 prodesse, eodem modo do
 est, inquit, memorabile præ
 matris, ob præclarum, sanct
 exhauritur; quo omnes filij fa
 mine, in pauperes & funera
 rum se recepit; ita, ut eis n
 qui eiusmodi bona spe, at que
 uorauerant. Et paullò super
 à nobis, & alia quidem perso
 persoluturi sumus; anniuer
 commemorationes offerente
 iusta, quæ pro illis, qui ex vi
 uiuis suscipi ac obiri solent.
 Chrysostronus ad Philippo
 quit: Gentiles quidem simu

rum sunt, una cum
magis te fidelem &
cum mortuo, ea, quae
nus pauperum in cae
ut haec simul cum co
res redigantur; se
tur premium & glo
hac ratione peccata
iustus, ut augment
atque mercedis. I
ea, quibus eos, qui ex
mus: feramus illis c
mosynam dico, atque
enim illos multum in
Qui autem haec faci
sed etiam sua pluri
Et item: Ne, inq
hac vita es superstes
man tuam spectant,
ipso sine vita tua. U
tuam transmittere
bonis operibus ferre,
que sacrificiis: His en
placare, tibi que reco
pta siquidem haec ill

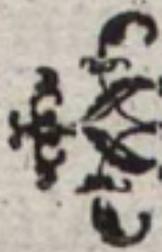
CAPVT X

in testamento, ultimáque rogatione, cum filiis & cognatis heredem: contineat eadem personam, que liberorum. Neque scaris pauperum, pro quibus sor, & certus sum promissor. cum hæc dicimus, illud spiritum quam vel occasionem, vel atque prætextum demus cum in hac vita est, elemosarum placandi; hoc enim absurdum & viuos & morituros cordari, eorumque rationem dictum est, pium & salutare cesque iustorum multum docemus. Nam & Gregorius Pontifex Romanus, cui ministranti cælitus diuinum gelum legimus; sanctis suis iani Imperatoris animam tur; & sancta Tecla prima Phalconelam: aliaque multæ sacris ecclesiasticis historiis reperiet. Quibus de rebus gnoscere velit; leget librum

166 CENSURA
sceni, de his qui
runt; indeque faci
ac sacras Liturgias
tuuntur, magna
plurimum prodest

ANNON

AV D I T V M est, i
bonis, ab aula e
ptis, ad Sophronium pr
laudibus ornat hunc e
quondam non obsc
Cæsarius, immò, nisi
perquàm ampli & sp
de illustris: singula
mendabilis: ami
rus; quorum p
nobilitate
credeba
pe

CAPVT X

DE SACRA

GIA, HOC EST, DE

to, quod in Missa

cio: cuius opus, fin

saq̄ œconomia,

simè explicat

tur.

CAPVT Y

ERTIO

loco docet

norum my

solùm eò co

se, vt sint

dam & characteres, atque

populus Christianus, ab his

distinguat; sed multò et

signa sint & testimonia amo

lentia erga nos diuinæ.

totam rem sic explicamus

strum est in ea parte iudiciu

nostrum IESUM
 sa salutis nostræ in
 mia completa, pri
 um, vnde venerat, r
 riam & commend
 cæ erga nos miseric
 nostri caussa suscep
 cram Hierurgiam,
 tur sacra mysteria,
 mumque, vt dicitur
 Diuum Iacobum,
 cabatur, ordinasse.
 gnus ille in diuinis
 Sanctorum preces,
 an non (id est, mult
 in fidelibus iuuand
 to longè maiorem
 craque sacrificia no
 tem? Quanta en
 quod Deo piè & pu
 vtilitas; quantum
 cana, atque sacrific
 um, peccatis nost
 Deus ipse, primus a
 mundi initio, mult

ἁδελφός
 θεοῦ.

perationis suæ argumentis
 Iustus siquidem ille Noë,
 illud diluuium, vt in post
 tempus, infirmitati & frag
 iratum reconciliaret, ac p
 ret Deum, (vt pulchrè m
 explicat Cyrillus) vbi pri
 gressus est, sacrificium obt
 statem illius precatus, ne
 tentia in totum sæuiat hu
 qua denuò exitiali diluui
 berentur mortales. Cuiu
 & annuens benignissimus
*Nequaquam ultra maledic
 opera hominum. Sensus enim
 mani cordis, in malū prona
 tia sua.* Si igitur sacrificiu
 liud quàm vmbra & fig
 in se continens, tantum n
 candam vniuerso generi
 habuit; quanto magis vn
 lius, pro nobis sacrificium
 offerens, reconciliabit no
 renti, tum, cùm integra &
 ducia, ad eius sacra acced

Nam eos, qui sine
indeque vel remi
vel salutarem aliq
re se posse arbitran
vel ipsi putamus :
non est, peccatum
fecti sunt, vt ipsi
ctum sacræ sancto
brationis esse pute
diuinum corpus &
nem: finem autem
miter credunt per
peccatorum remisi
stis acquisitionem
milia, credunt; hos
ces esse prædicamus
opus, finisque tanti
ita reliqua omnia,
cra Hierurgia præpa
mationem quanda
tamus: vtpotè præ
rum literarum lecti
quæ vel ante dono
vel post sanctificati
cuntur & fiunt. Qu

C A P V T X

quæ sancta, & salutaria sunt
 te sua nobis conferat benignè
 nihilque nos ipsi ad eam re-
 stro conferamus: eaque
 his mysteriis accipimus; in-
 na, & gratiæ: vt tamen ad
 conseruanda, apti & idonei
 bis necessariò postulat: ne
 nobis eam sanctificationem
 nisi prius sanctè & ritè ad-
 nos disposuerimus. Ita in-
 vngit, ita conuiuio excen-
 mensæ participes facit. Hic
 ficauit in parabola seminis
 qui seminat semen bonum
 ram aret, aut agrum vertat
 & subactam conseminet.
 tio & subactio; totus ad rec-
 næ gratiæ semen apparatus
 situs est, à nobisque pr-
 Cùm igitur maximè neces-
 percipienda hæc mysteria,
 & præparatos nos accede-
 certè talem item appara-
 sum, in tota diuini sacrificii

atque structura in
 Hocque illud est,
 referuntur hæ ipsa
 riæ cæremonia;
 psalmi, & quidquid
 sacrosanctè fit, au
 enim nos hæc om
 partim quidem, v
 ctè percipiamus;
 cationem, quæ ha
 nemus, perpetu
 mus. Dupliciter
 sanctificant, atque
 dem modo, quo
 mur, & psalmis & l
 tionis fructus est, i
 uare, remissionem
 trare. Et sacra pfa
 nobis reddit propi
 pendet, momentu
 hit: *Immola*, inquit
eripiam te, & glorij
 Scripturæ lectio, c
 nitatem, humanit
 de & æquum eius i

Psal. 49

CAPVT X

in animos nostros immittit
 nem in eum accendit; & ita
 da mandata, multam prom
 animi alacritatem adfert.
 nibus, & Sacerdotis & popu
 test, quantò pulchrior, quan
 ficitur animus; & ad susce
 conseruationem tantorum
 multò aptior, in vtrisque
 quidem est proprius sacri
 Priuatim autem & peculia
 tem, vt non indignè ad fac
 gendum accedat, præparan
 dem, vt dictum est, myste
 proprium est opus. Et proin
 in multis precum locis situ
 ipse Sacerdos precatur, ne in
 tur, propositis donis; sed vt
 que manibus, lingua, & ani
 sterio deseruiat. Et hic qu
 modus est, per quem ad ea p
 steria, qui ex ipsa vi, & eff
 verborum, quæ dicuntur
 proficiscitur, adiuuamur.
 modus est, quo, & per hæc ip

per omnia alia, quæ
sacrificio, sanctificatio-
net his omnibus, vnde
figuratum, eaque
caussa sponte, vel
gulis enim sacræ H
sacris lectionibus,
mnibus aliis, quæ
ministrantur, n
uersa Saluatoris no
stræ causa, susce
sentatur: ita, vt quæ
administratione p
item sacræ operatio
tur: quæ verò secu
ea, quæ item secu
tur: vltima verò il
exercantur; ita vt
diligentiùs exami
nes salutis suæ parte
gia, tanquam oc
Ipsa enim sacrorum
tio, ipsum sacrifici
annunciat: eius ite
tuis resurrectionem

C A P V T X

ascensionem: quoniam p
na, in ipsum dominicum
guinem, mutantur; quod
scepit; quod crucifixum et
ad cælos ascendit. Ea aute
crificium dicuntur, & fiunt
omnia, quæ ante mortem t
tum scilicet in carnem eius
& perfectam manifestatio
quæ confecta consecratio
peraguntur; sancta & vera
ipse inquit *DOMINVS*, p
sentant: Spiritus, inquam
stolos descensum: gentium
stolica prædicatione conue
munionem: ita, vt nihil al
sacra Mystagogia, nisi vna c
cta imago vnius quasi corp
omnium rerum gestarum
toris nostri: omnesque eiu
tio vsque ad finem, mirab
contexta, & ordine, oculi
humanis subiiciens. Illi
mi, qui quasi in vestibulo,
mysterij canuntur; & ante

donorum propositi
prima tempora
Ea verò, quæ per
cræscilicet Scriptu
citantur; vt per h
tumque virtutis pr
gamur: & vt Deum
damus: vtque ea
miam significant
quidem hymnis
nant, & ad virtutes
que qui canunt, fa
tem talia ab Ecclē
sunt, vt sufficiant
sti peregrinatione
tur ea omnia, qu
guntur, vt quidem
dinis, & totius sacr
que continet, insti
cant autem etiam
passionibus Christi
ma introductio Eu
tio item pretiosoru
vtrumque primū
tatis causa. Nam &

CAPVT XII

mum adfertur; vt legatur:
 sacrificium exactè perficia
 tamen significat Seruator
 atque apparitionem: prin
 lud, incipientis manifesta
 imperfectam: hoc verò p
 mam illam & perfectissim
 hæc, quæ dicta sunt, prin
 dium salutis nostræ declara
 consummationem operis
 inna, quæ in ipsa donorum
 ficiuntur, designant. Vti c
 ex omnibus Diuus Iacobus
 Domini dicebatur, ab ipso
 no instructus, nobis tradid
 plurimi sanctorum Patrum
 stantur: & ecclesiasticæ hist
 veritas ipsa, vsusque apud
 confirmat. Post verò magr
 dem modo, quod & ipsa fo
 giæ, quam nobis perscripsit
 næ preces, quas item nobis
 dè repræsentant. Sed & C
 hanc Seruatoris œconomi
 cet referri: vt nobis ipsoru

tio ante oculos potest
etificet, & ita ad
dat idoneas. Et
cùm semel in ara
lata est, orbem e
nunc considerata
diuinas. Quanc
tùm quidem, cùm
quid vtilitatis attu
credita fuisset: cu
dicata est; & vt cre
merabilia machin
ratione possit, quo
quem seruare; si ec
debut, quod fuerit
dem, cùm nostra
fuit, apostolica præ
uerentiã erga Chri
nem, in animis gra
ciebat: nunc autem
derunt, in his ipsis
sè conspecta; beat
quidem denuò in se
conseruat, & ren
fide quidem firm

CAPVT X

tem & charitate ardentio-
 tiores nos facit. Nam si ea
 non fuerint, vt sint, effeci-
 multò facilius seruare, cust-
 nouare poterit. Quibus
 bus ornatum, ad ea sacra
 dere sit necesse; & sine qu-
 re sit impium ac nefarium,
 gio, fides, ardensque in D-
 Eamque ob causam oportet
 plationem, quæ nobis por-
 re, in sacrificij constitutione
 non mente solùm, sed et
 modo oculis ipsis videremus
 quam, diuitis Christi pauper
 qui sua maiestate complet
 na terra hospitia & peregrin
 qui est benedictus, contum-
 bria, impassibilis passionem
 ipse odio habitus: quantum
 tantusque cùm esset, qua
 humiliauerit: & quid passus
 hanc tantam præstantem, &
 in conspectu nostro præp-
 sam; vt ita salutis nouitate

multitudineq; misericordie percussis, reuerentissimi misericors est, qui salutem: illi nos, damus: illi vitam mus: igne item arc nostra erga illum a tales fuerimus; tum secure, & familiaritiorum igne versari ad hoc, vt tunc tales sunt aliquando didicisse est etiam tunc gere, & ea actu contigitatione tali tempore modo velimus ad quæ ex his donis primus, animum nostrum modatum reddere. verbis oportet veram magis rebus & operatum enim, vt ita dicendum omnia deducationem animis nudentius nobis per o

CAPVT

natio, penitus non det locum mensæ; sicque pleni diuibus, participes efficiamus superiorum; sanctificationi addentes, & à gloria ingenti. Et hic quidem est sensus, si in compendio oculis notius Christiani sacrificij. deinceps singulæ partes, contemplationes, & rationum precum harmonia: ipsa ipsa viuorum & mortuorum. Ante autem omnia, per celebrationem apparet susceptæ carnis œconomia non statim in altari propinquat. Quia offerebantur quidem ab antiquis; partim rationalium cedes, partim vegete: corpus autem Christi que habere videtur. Nam norem, & gloriam Dei preest; dedicatum autem ab imperatore erat ipsi; quia primo enim hæc Deo offeruntur.

M

mitiæ vitæ : & ipsum corpus *CA*
ditur & separatur a
generis : & sectio q
totus offertur pa
mortem *DOMI*
quandiu quidem
ne situs est, panis
est, ad ministeriu
Post verò, panis il
scendit, efficitur; v
rè & realiter immu
in eum sensum re
accepta, talia sunt.
atque ad mores &
re atque interpret
linguis opus esset :
pro sua dignitate e
enim ipse *DOMI*
riam eius peragant
mores simus. Illa e
prima, & summa b
accipit, benefactor
lius sit memor, ear
beneficio affectus

CAPVT X

seruandæ memoriæ, hono-
tiones excogitârunt; sep-
statuas, columnas, dies
publica demum certami-
rum omnium finis est vn-
viri, eorumque erga nos
state, quæ rerum omnium
merentur. Vt autem in
præstantibus viris pro re-
stis, erigimus, victorias, qu-
seruati sumus, vel inscribe-
solemus; ita in his ipsis di-
ditis, & relictis donis, n-
cram, cuius beneficio ser-
ius virtute omnes inimic-
cimus, effingimus planeque
Neque verò rudem aliqua
formã, & imaginem in e-
bemus, quod in ceteris fit
viuum corpus & sanguine
uatoris nostri *IESV CH*
Deum precibus, gratiaru-
bus, iubilationibus, confes-
lationibus confectum atque
Petimus autem ab illo p-

M

& salutem animabu
 utilitas est diuinæ pa
 huius virtutis in or
 Cuius enim anim
 nibus, tanquam fl
 fluctuat; illum p
 cum Deo coniung
 Quemadmodum e
 quodammodo rec
 vnū, multa efficit. In
 loco tantum petim
 animabus nostris :

Matth. 6. præcepit; primum
 vt sic omnia adiicia
 autem Dei nihil ali
 dam salus animaru
 Christi ipsius veri
 corporis eius, in his
 dam & repræsenta
 tanquam in signis
 in corde membra,

Ioan. 15. mus: & sicut dicit
 vite palmites in fun
 lum nominis com
 militudo; sed res ea

CAPVT X

Christi & sanguinis myster
 pantur, in humanum corp
 tur; sed ipsum in illa muta
 bus illis, quæ sunt præstant
 tiam ferrum cum igne hab
 dinem, fit ignis; non autem
 ferrum: & quemadmodum
 flammatum, non ferrum, s
 tè videmus, ferri proprietate
 mnibus absumptis; ita etiam
 clesiam, si quis videre potest
 quod ei vnita est, & est ei
 ceps; nihil profectò aliud est
 quàm ipsum verum I E S U S
 corpus. In huncque ipsum
 Paulus: *Vos estis corpus Chr*
ex membris eius. Non eius
 curam, & prouidentiam, &
 nem, & admonitionem; ita
 eum subiectionem, signifi
 lum quidem caput, nos au
 pellauit: (qua ratione ite
 dam cognatos, amicorum
 perantia quadam orationi
 mus;) sed illud ipsum sig

*Rom. 6.**ἀναδύμα.*

dicebat, fideles se-
nem viuentes in C
ipso capite depen-
dutos esse. Fit au-
gia, Sanctorum ite-
ipsa proponuntur
tur sacrificium. I
sacrumque donar-
ma, hoc tantum in-
lenti quodam mo-
dantes eorum, qu-
crucis, & aliorum,
sustinuit. Et alio
per beatæ Matris ill-
eius laudem & glo-
cessionem quoque
exorantes, offeren-
donis & datis illi
hymnis & benedic-
tem laudantes. Sic
tur inuisibile sacrif-
mutatio, in ipsum
IESV CHRISTI
inuisibiliter; my-
dona mutantibus.

C A P V T X

mum Eucharistiæ nomine
 crificium, atque rationalis
 dem ob eam causam, quò
 cit factum; sed solum vte
 mentalibus, hanc Deo offe
 mutationemq; diuini cor
 nis efficit: illud verò ab eo
 plius, quodque primò & p
 atque operatur, gratiarum
 ne. Longè enim plures, gr
 cationes habemus; quàm s
 tò enim plura accipimus,
 quibus opus habemus: om
 quod quidē ad Deū attinet
 qui nihil reliqui fecit, quod
 rit. Sed hæc quidem assequ
 tēpus aduenit; in quo gen
 immortalitas, & cæleste reg
 iam consecuti, non retiner
 di est remissio peccatorum
 quæ per Sacramenta nobis
 Et fontes quidem primi s
 mysteriorum isti fuerunt;
 noster, ipse primus & sum
 qui ab eo quasi immediatè

ipsi inspectores, & stolici; qui facti sumina, lætificantiæ præceptum Domini dixerunt, in tectis re debuerunt: & in nus David prædixit *que loquela, quibus rum.* Collectio in moniarum sacræ mûm à Diuo Iacobi mini, Hierosolymidem testatur xxx Trulo habiti, his *Christi Domini nostri, cui Hierosolymum est creditus: Archiepiscopus, rum orbem peruasit tradito sacrificio, in sterio, ex aqua & derunt, ut quidem gia.* Inueniuntur quædam, per m& sparsim, & ipsum

217 C A P V T X I

gelistam, suæ item Ecelesiae
 cæ oblationis hierurgicas c
 militer composuisse. Siue
 caussam, quod vtriusque
 mina fuerint deprauata :
 dum posterioribus tempo
 Clementis constitutiones it
 prolixiorum rerum sacrar
 nem, medica quadam ratio
 tre nostro magno Basilio br
 cifiùs ordinata sunt; deind
 Chrysofomo : certò non c
 vnum certò scimus, quòd à
 stris duo Tomi nobis relict
 etenusque extant, ex quib
 bramus Liturgiam; ipsius,
 gni Basilij, atque sancti pat
 nis Chrysofomi, vno Spir
 que conscriptus, vniusque d
 ditionis: præter id, quòd san
 rat, & plenior est verbis :
 Chrysofomus, compendi
 siùs loquitur. Ex his igitur
 hanc vsque diem mysticum
 crificiũ: ita vt magnæ quide

mæ, sacri Paschatis
 quibusdam aliis, n
 legamus; atque e
 mysterium perfici
 bus, Diuum sequ
 Cùm igitur hæc, c
 clesia, princeps sit
 omniq̄ue cognitio
 liam ducat, ac in
 sinceritate gloriæ
 rum & Patriarum
 ita pridem primas
 tatis retulerit, ac
 æquum est vniuer
 publicam atque E
 modo, diuina my
 giam, sanctè celeb

εἰ ἰανὰ γ-
 κὲ τὸ πον
 δὲ μετὰ
 τῷ ἁγίῳ
 εἰς ἡ καὶ
 εἰς ἡ γέν
 μετὰ τῷ
 νόμῳ ἰα
 κώβδ ἡ

Quòd si necessitas
 vt vetusta consuet
 tur: nimirum, ve
 institutum, vel diu
 pietatis & compen
 laudem Dei præpo
 rerum mundi hui
 deratione & disc

CAPVT X

era nobis peragenda est Lit
 primò & principaliter san
 ex ea diuinorum donorum
 ne, consequamur: vt in
 tiam animæ nostræ, per
 nostrum transeat. Hoc en
 beatus Paulus ait: *Qui ad*
DOMINO; vnus est Spi
 quòd in anima primò & p
 nio, & coniunctio consistat.
 priè homo, ibi sanctificatio,
 tutibus humano etiam stud
 ciscitur, consistit: inde etiam
 tum: ibi itidem ea curation
 promanat, homo curatur:
 omnia ex anima adueniunt. I
 dum à malis cogitationibus
 exeunt, inquinatur; ita etiam
 ctificatio, siue ea quæ à virtut
 Sacramentis, sed longè excel
 meliùs, longè perfectiùs pro
 bus enim modis diuina hæc
 sacrum hoc mysteriũ nos san
 quidem modo, ipsa meditat
 offeruntur dona, siue ipso ob

eos qui offerunt factis
quibus offeruntur
tium reddunt.

Joan. 6.

ipsa participatione

nobis verus cibus

nus, fiunt. Ex quibus

ille communis est

etenim pro vtrisque

Secundus autem

proprius est, cum

medere, nec biberi

igitur dicet aliquis

Etificantur hac factis

nit ex participatio

hac parte conditio

tibus? Minimè.

Christus se comm

ipse nouit: qui ite

tescat, vt & cetera

pertinentia; ex

facræ Liturg

multa

CAPUT X

ANNOTATI

TERTIODECIMO loco

Sumptū est hoc totū ferè Ca
basilæ, viri imprimis pij, & long
de diuino altaris sacrificio; ex
quibusdam corrigi & illustrari

SACRAM Hierurgiam, &
eodem nomine, hoc loco Græci, v
sacrificium altaris ornant, atque
enim communissimo, eoquē v
yias nomine vtuntur, quam Str
πνευσία, hoc est, publicum mu
& functionem interpretatur: q
dicere solebat: Magistratum fu
yias. non εγασίας, hoc est, mi
stus faciendi artes esse. In re sac
cabulo vsus est diuinus Lucas ε
σαι τῆς λειτουργίας completi s
eius, hoc est, sacrificij, quod in v
charias. Et in actis: λειτουργόντ
κυρίῳ καὶ νηστεύόντων, quod L
tatur, cum illi sacrificauerunt I
runt: quo deinceps vocabulo,
quentes scriptores in hoc mysteri
εργασία, hoc est, sacram operat
nomine diuus Ignatius, Apost
proximus, vti solet. Nunc μυσ
summi mysterij nomine vtuntur
gorius Nazianzenus delectatur.

est, summæ ceremoniæ
 ἀπόρρητον. hoc est, a
 crum appellavit. In
 Salvatorem nostrum
 nomam in Palestina τε
 crificium constituerit.
 primum tanti mysterii
 nysius appellare: ipsi
 τὴν τελετῶν, quasi
 absolutissimumque ritum
 minare solet. Vocant
 oblationē: quo nomine
 et munera, quæ vel
 cium, vel ad ministrum
 bant, appellantur, qui
 ποφορία dicebantur;
 cram designant, quomodo
 num utitur: NEQUI
 suetudo tradidit; vnde
 non habent potestatem
 pus Christi porrigant.
 Patres illius Concilij
 Canone 3. et 7. ἀγία
 lent. Sic Ignatius: Ne
 baptizare, neque ὡς
 cant item hoc idem nomen
 pliciter θυσίαν, quomodo
 quomodo Ignatius
 ὅσπερ ὁ χῆρ ἐπιτελεῖ

C A P V T

immolare, neque cœnam celebra
 & communionem complexus, qu
 ni Missæ nomine appellare solet
 & D. Lucas nomine δ'οχῆς vsu
 cum additione, quomodo Nazia
 κτορ θυσιᾶν, hoc est, incruent
 stinus προσφερομένῳ θυσιᾶν,
 tur sacrificium, appellat: ἰερόν τι
 μὲν ἡγίου, quomodo sæpius Chry
 id est, dilectionem, quomodo Te
 plurimi; σωᾶξιμ, δὲ χαρισίᾶν
 gratiarum actionem vt passim
 Iustinianus προσκομαδῆν obla
 lis nominat, sed & hæc hæctenus.

ILLI siquidem Psalmi, qu
 statim hæc ex Cabasila proiciuntur
 continuantur; proinde libet totum
 apponere: QV AE autem po
 rum literarum lectiones, & ali
 tur. Nam etsi dicatur alius est
 & psalmodiarum; ea enim a
 scilicet ad virtutem nos vnga
 propitium reddant; nihil tam
 minus & hoc, & illud possint,
 les ad virtutem inducant, &
 miam & dispensationem in c
 Quemadmodum enim vestes
 dem vsu implent, & corpus
 quòd tales vel tales sunt, non
 cium, & vitam, & dignitatem

N

sunt significant; ita
 Quia enim diuinæ Sc
 tūs inspirata, & hym
 & ad virtutem adhor
 canunt sanctificant.
 & ita sunt ordinata,
 tem, & sufficiūt ad sig
 grinationem, & eiu
 enim ea solūm quæ ce
 ea etiam, quæ in cele
 dem modo se habent
 præsentis vsus gratia:
 liquid ex operibus, ve
 bus Christi.

CVR enim non sta
 nuntur, &c.

*DVO sunt intra & y
 tabernaculum in orient
 maius in medio θυσια
 nibus appellant; Sacra
 rum, Cathedram, Locum
 torium, magni sacrificij
 mentum, & eius gloriæ
 vocabulis ab antiquissi
 quibus colligere licet, &
 runt de eo sacrificio, qu
 longè secius, quàm nostr
 narum inquinatores. Es
 quo Sacerdos sacra præ
 tur, quasi propositio, qu
 primūm ponitur.*

C A P V T

QUIA offeriebantur quid
 crificia. *Integer locus et sententia*
 Initium autem ducamus ab e
 positione fiunt & dicuntur, co
 ipsa eorum allatione, donoru
 Cur enim non statim ad alta
 crificantur; sed primum tanq
 dicantur? Quia offeriebantu
 crificia ab antiquis, ratione c
 cœdes, & sanguis. Offeriebant
 na; quemadmodum vasa au
 Corpus autē Christi etiam ut
 tur. Etenim sacrificium quic
 stitit; quando pro gloria Patr
 dedicatus autem erat, & oblat
 & donū erat ipsi preciosum, &
 ptū; ut nostri generis primiti
 quòd erat primogenitus. Ea
 nunc offeruntur, per quæ cor
 catur, non statim ad altare du
 cantur; sed hoc quidem fit post
 Deo dedicantur; & dona prec
 & vocantur. Ita fecit Christus.
 panem & vinum manibus acc
 Deo & Patri; tanquam dona,
 & dedicans, ostendit. Et vnde
 bit? Ex eo, quòd Ecclesia hoc
 vocat. Non enim id faceret, nisi
 fecisse sciret. Audiuit enim ip
 Hoc facite; & non dissimilite

IUSSIT enim ipsi
moriã eius peragant
cat Cabasila. SED quomodo
& ad aliquid respici
à nobis exegit? Ne i
mus. Est enim bene
ficio affecti sunt, qua
meminisse, & eorum
sunt. Huius autem co
mines multas ratio
chra, statuas, colum
certamina; quorum
tutum, non finire, v
virtute, obliuioni ma
quod dicit Seruator:
nis quærunt remedi
qui ipsos beneficio a
meam recordatione
modum ciuitates, fo
victoriam assecutæ su
tulerunt, aut res ear
mnis inscribunt; it
mortem Domini ad
sa sita fuit aduersus
per statuas quidem,
guram corporis bene
hac oblatione non h
ris; sed ipsum corpus
mè. Hoc ipsum etia
in figura facerent id,

CAPVT X

veritate. Id enim erat Pascha: memoriam reuocat cœdis iuguinis, qui seruauit Hebræi-
mogenita. Et hæc quidem
tionis.

SED & Christi ipsius veritas
erat hæc in hunc modum Cabasilæ
TVR autem Ecclesia in myste-
ria in signis, sed tanquam in corpore
arboris radice ramus; & ficus
tanquam in vite palmites. Non
nominis communio, veritas
tudo; sed res eadem. Etenim
sanguis, mysteria: sed Ecclesia
& verus potus: & eorum parte
ea mutat in corpus humanum
alium cibum; sed ipsa in illa
tibus iis, quæ sunt præstanti
ferrum cum igne habens cor
ignis; non autem dat igni, vt
admodum ferrum inflamma
sed ignem apertè videmus, fer
omnino ab igne deletis; ita
Ecclesiam, si quis videre potuerit
vnita est, & est eius carnis parte
videbit, quàm ipsum corpus
hanc rationem: Vos estis cor
quit Paulus, & membra ex parte
Christi in nos curam & prouidentiam
etionemq; & admonitionem,
N

subiectionem significat
caput, nos autem membra
nos cognatorum vel
camus, hyperbole uteretur
ficans, quod dicebat
hunc sanguinem viuere
verè ab illo capite depen-
dentes. Propterea non
hinc Ecclesiam per my-

Sicq; ipsa oblatio p
ficium, &c. *Clarius hæc
dum tractat*: De ipso au-
tem est illud quaerere. C
crificij, neq; sanguini
ctatio & sacrificium; c
sacrificatur? panis, an
cet, quando dona sacr
sanctificata, an postea
quod sacrificatur; pri-
fuerit panis sacrificium
nobis mysteriū, videri
agnum Dei, qui sua m
di. Sin autem ipsum D
ficatur; hoc certè ne fie
enim amplius occidi
iam ab interitu, & cor
mortale effectum sit. C
huc aliquid tale pater
crucifigerent, & omni
lud sacrificium effecer

CAPVT X

mactationis, sed vera mactatio
 inde, quomodo Christus semel
 suscitatus non amplius moritur
 sus est in consummatione secun-
 tur oblatus, vt multorum peccatorum
 enim in vnaquaque mysterij
 sacrificatur; quotidie moritur
 go dicendum est? Sacrificium
 panis sanctificetur, neque post
 ficatus, peragitur; sed eo ipso te-
 tificatur. Sic enim necesse est
 creduntur, conseruari, & nihil
 dere. Quænam autem ea sunt
 hoc, non esse imaginem, & figuram
 sed verum sacrificium: non esse
 sacrificatur; sed ipsum Christi
 rea vnum esse agni sacrificium
 factum est. Et primùm videatur
 gura, sed re ipsa sacrificium fit
 tio. Quòd enim est ovis sacrificij
 quod non est omnino occisus
 mutatio; hoc etiam hic fit: panis
 in sacrificatus, mutatur tunc in
 crificatum. Mutatur enim à figuram
 to, in ipsum corpus Christi, quod
 tum est. Vnde quemadmodum
 tio, verè sacrificium operatur
 pter hanc mutationem, id quod
 rum est sacrificium. Mutatur
 guram: sed in ré mactationis,

N

Christi, quod sacrificium
 manens fuisset sacrifici-
 etatione suscepit: &
 sacrificium. Quoniam
 sunt; & in sacrificato
 in sacrificato quidē
 corpus Christi; pro
 pane, sed tanquam
 corpore Christi; non panis
 & est, & dicitur. C
 positus, nihil necesse
 corporis Domini.
 cium, agno non tu
 in agnum occisum;
 dem mutatio, sed no
 quod mutatur quid
 pē: id autem, in quo
 vnum & idem esse, s
 occisionē corporis v

PRINCEPS sit

*Qui fuerunt ab anti-
 & quasi columnæ, quod
 Paulo, Actisq; Apost
 item ex Concilij Nicæ
 sequi dicunt, Canone
 di Patrum Catalogo,
 men quidem Bizantin
 item sunt Constantino
 ad Damasum, Leonem
 ros Pontifices, istius pr*

CAPVT X

facta postulata. Clara illorum v
 sponsa. Verum noua nobilitas se
 dis titulis, & stemmatibus, m
 quantoq; minus illis abundat, t
 etat, & ostentat. Illudq; maxim
 apparet, ambitionis tale vitium
 sapientem deserat: nam & ille
 planè deseruerunt: fastus tamen
 tio in illis adhuc apparet. Non h
 vllam legitimam caussam, cur si
 primatum; vel Canon, quem p
 Constantinopolitano Concilio ip
 dè indicat, qui talis est: CONS
 næ ciuitatis Episcopum, hab
 matus honorem post Roman
 propterea, quòd sit noua Rom
 primatum obtinere debet, quia n
 igitur veteri se anteferunt? Ve
 non plura dicemus; sed potius
 patriarchæ opponemus, totumq; tra
 Scholarij Patriarchæ Constan
 isto principatu, quo maior
 habeat, vt & istorum &
 oculi confodiantur,
 loco appone-
 mus.

SCHO

PATRIAR

STANTIN

defensio de

SECTIO

I.

CCE

et vlti

vt sua

quemad

go quia laborem expl
 primis capitibus vider
 quam decet hoc, aut si
 responsione fraudare.
 hibito studio, et de hoc
 ferre, ne et ipsum deb
 mō et alijs adiungatur
 Etorum diuinis et theo
 nitum, vt cumulatē, qu
 mus. Quidnam verō ho
 primatus, quemadmo
 apertē clamat. PRA
 Apostolicam sedem &
 in vniuersum orbem
 demq; esse beati Petr
 successorem, & ipsi
 rium, patrem, & m

CAPVT X

stianorum. Hoc profectò, ne
 inficiari possit; cùm apertissime
 Doctores, manifestius quàm si v
 sonaret, hoc ipsum vociferentur.
 te sue passionis tempus, ad Philip
 gens, interrogauit discipulos suos
 me dicunt homines esse Filium
 maduerit exquisitum theologicis,
 nam quando de communibus ho
 percontatur, Apostoli occupant
 centes per singulos: QUIDA
 pristam, alij dicunt Heliam,
 alij vnum ex Prophetis. Quand
 sententia explicanda interrogat
 mationem de eo haberent, cùm d
 tem quem me esse dicitis? tunc
 rum locutus est, quia ipsi alioru
 Petrus autem ijs, & toti orbi terr
 & ij quidem tanquam præsidēs a
 sententiam explicabant. At cùm
 lorum præses esset, pro illis affert
 li enim primatum, velut eiusdem
 tulerunt: vnde & audacter
 det: Magister interrogas, que
 se? Tu es Christus Filius Dei vis
 gnificam Petri confessionem, ide
 eum: B E A T V S es Simon Bario
 sanguis non reuelauit tibi; non
 tia hoc te docuit, neque ab homini
 Pater meus, qui in cælis est, han

theologiam reuelauit
 Ego autem tibi dico
 per hanc petram æ
 & portę inferi non p
Neque hic substitit,
 dabo tibi claues reg
 ligaueris super terra
 & quęcunq; solueris
 & in cęlis. *Quis ergo*
abnegabit? nisi forte

SECTIO

II.

*Joan. 20:**Luc. 10.**Marc. 16.**Math. 18.*

SED quid huic o
ad omnes hoc dixit Ch
 Spiritum sanctum,
 remittentur eis; & q
 ta sunt. *Et alibi:* I
 calcandi supra serpe
 omnem virtutem in
 mundum vniuersum
 omni creaturę. *Et a*
 tis super terram, eru
 cunque solueritis su
 in cęlis. *Hęc & n*
quòd in commune ho
terrarum, & omnibu
mittendi; quoniam v
destinauit. Necessē e
tem baptizandi, docer
gentibus dicendi, quę
le, vel potiùs necessa

CAPVT X

inter eos esset ordo, & caput: ne scirent; unde confusio magis oriretur, quo dissolutio & ordinis perturbata: quia ubi non est ordo, ibi dissolutio & ordinis perturbatio, dissolutionis periculosius cognomento Theologus, in mundanos principatus videmus scindi, atque aboleri, quando in se sunt: quoniam si duo de primatu, utrumque extinguitur: hoc est OMNE, inquit, regnum in se desolabitur, igitur in comune a se ipso dixit; (nemo negabit hoc:) se. Tu es Petrus, & super hanc petram edificabo Ecclesiam meam, & reliqua, neque dissolutio, ut diximus, ac perturbatio, quod mundanae potestates sunt, intereunt, & dilabuntur. Christus debuit Ecclesiam suam omnino conservare, ut confusio sequeretur, & excoecaretur. Sed uti supra omnem ordinem existens is, qui ordinem conservat, & ordine suam societatem, universalem, contineri: & ut ipse dicitur, DOMINVS, & magister, & pater, & pastor; sic cum decem numerum thronum ascendere, Petrum constituit, patrem & magistrum, & vicarium suum, suum vicarium & successorem, & alibi ante suam passionem

Luc. 22.

Et primatum Petro tri-
 saepius expetiuit sata
 triticum; ego autem
 ficiat fides tua: & tu a
 firma fratres tuos.

Et illud: Tu aliquan-
 tres tuos? quid tibi
 frates? nisi eum esse illo

Matth. 17.

mare. Et alibi idem o-
 de ad mare, & mitte
 qui primus ascender
 inuenies staterem, il-
 te: ex eo cognouerunt
 cipem praefecisse. H

Ioan. 21.

Marc. 3.

pateretur, enunciauit
 rectionem autem (vt
 tur, qui scripsit Euan-
 iucundissimum Domi-
 ne, quid placet tibi, v-
 gauit hunc ter, Petre
 interrogatione, pastor
 pasce oues meas, pas-
 na interrogatione cont
 DOMINE, tu scis o-
 cuius Dominus triplic
 plici abnegationi meo
 tuit ipsum pastorem, et
 ostendemus rationibus
 Ioannes Damasci ocul
 saphat Indorum, testa

CAPVT 2

hostis diabolus, ob Petri pæn
 suffusus: at ille rursus prince
 luti terræ magister. *Id & sapi*
in ex apostilaris dicit: Partim
 uinam resurrectionem, ter,
 terrogans Dominus, suarum
 pastorem: partim verò Simo
 ad pascendum; vt charitater
 deret, requirens ab eo curam
 dixit: Petre si amas me, pasc
 trus verò intelligens, quod
 matus, & multæ virtutis ege
 annem, quem valde Christus
 quebatur, ait: Hic autem qui
 cens, me domine & magister
 scipulorum; hunc autem à t
 iubes esse? qui & petiit ab e
 suis; & antequam peteret,
 fieri, vt vel à dextris, vel à s
 ipsum, in gloria saluatoris.
colligitur hic cathedræ primatu
sti cathedra, doctores hoc intell
hoc pacto possumus interpretar
sio præberetur exponendi, quo
discipulis; quæcunque soluer
ligaueritis: respondet Dominu
pans: Petre, si eum volo ma
sus veniam, quid ad te? tu sec
quere, nihil aliud ostendit; nisi
culo pastoralis: ac veluti quan

eram, custodiebam vos
 put, & magister; sic e
 me in hoc principatu, de
 tuos. te enim in terra es
 net vsque ad hanc die
 stum sequendo, per suc
 progressu declarabitur
 tem ostendit, vt dictur
 & post resurrectionem

SECTIO
 III.

Ceterum sancti pat
 conciliorū, manifestiss
 igitur iure aduersus ha
 id, quod à multis audi
 Petri non viuunt: nan
 diuites: & aliud viu
 quàm Petrus: quomo
 Duo animaduerto hīc
 possunt. Primum, quod
 Secundum, aliud gen
 hic. Ad primum qui
 est: scilicet, quod opes,
 se sibi comparauit, neq
 sed ante multas ætates
 schisma, & diuisione
 post Christi assumptione
 Etiam magnam & prim
 stantinus Imperator in
 mo, summoq; pontifici,
 in edicto cōtinetur, et i
 nitur. At et nos id ad v

CAPVT X

videamur afferre, quàm propria
 Equum esse iudicauimus, vni
 trapis nostris, & vniuerso senat
 cuncto populo, imperio Roman
 ri; vt sicut sanctus Petrus, vica
 liti Dei est constitutus in terris
 successores principis Apostolorum
 cipatus potestatem, quàm regi
 habet, obtineant. Hoc & à nob
 cessum est imperio. Et volumus
 Apostolorum, & successores ip
 na, primos apud Deum esse pat
 Et sicut nostra Imperialis potest
 & honoratur; ita eius sanctam
 siam veneranter honorari decer
 quàm nostrum imperium, terren
 dem sacratissimam beati Petri
 Sancimus etiam, vt principatur
 quatuor sedes, Alexandrinam
 Hierosolymitanam, Constantine
 etiam super omnes in vniuerso
 clesias Dei. Et pontifex, qui p
 sanctæ Romanæ Ecclesiæ existe
 ceptis cunctis sacerdotibus totius
 & eius iudicio, quæ ad cultu
 Christianorum, vel stabilitate
 rint, disponantur. Equum es
 uina lex obtineat apicem & pr
 Etus legislator CHRISTVS
 noster, misso beato Petro, iussit

& ubi crucis patibul
 tis calicem bibit; vesp
 magistri: & ibi genu
 confessionem nominis
 ster beatus Paulus pro
 stum, coronam marty
 mundi consummatione
 ubi sanctorum suorum
 ibi proni, & in terra
 Dei, & saluatoris nos
 inseruiamus; ubi serua
 dimus igitur ipsis san
 & Paulo, & post hos
 successoribus eius, qui
 mundi ascensuri sunt
 die, palatium imperi
 omnibus mundi palati
 net: deinde diadema
 simulque & lorum,
 quod imperiale assolet
 etiam chlamydem pur
 sineam, & omnia Imp
 am dignitatem imperi
 conferentes ei etiam in
 cuncta signa, & banda
 perialis culminis, &
 Viris etiam diuersi ord
 sanctæ Romanæ Eccle
 men singularis potent
 sancimus; cuius ampli

C A P V T

tur gloria adornari, id est, pa
 effici; nec non & ceteris dign
 bus eos promulgamus decorari
 lis est decorata militia; ita cle
 Ecclesie adornari decernimus
 dum imperialis potentia diuer
 riorum, nec non & hostiarior
 excubitorum; ita & sanctam
 am decorari volumus. Et vt
 cale decus praeferat, decerni
 dem Romanae Ecclesie linteam
 didissimo colore decoratos equ
 cut noster senatus calceament
 daliis albo ex linteamine; ita
 rena ad laudem Dei decorent
 autem licentiam tribuimus, &
 Siluestro, Episcopo Papae Rom
 cessoribus eius beatis Episcopi
 gloriam Dei, & saluatoris no
 & magna Apostolicae Ecclesie
 proprio consilio clericare volu
 sorum numero clericorum con
 & Apostolica Ecclesia; nullu
 sumat impedire. Praeterea dec
 ligiosissimus pater Silvester
 & eius successores omnes Episc
 ma, siue coronam, quam ex capi
 dimus ex auro purissimo, & p
 vt ipsi ad ornatum capitis vtan
 & honorem sanctorum Aposto

O

beatus Papa Silvester
thria, quam habebat, ad
tri, noluit ferre coronam
ideo quia ipse noluit ex
didissimum lorum, quoc
rectionem, capiti sancti
posuimus: & tenentes
uerentia beati Petri, st
buimus: statuente eod
sore singulariter vti in
tionem imperii nostri. V
non vilescat, sed magis
gnitas, gloria, & pote
palatium nostrum, vt p
nam urbem, & omnes
regionum prouincias, lo
simo pontifici & patri n
Siluestro tradidimus, a
successoribus eius pote
imperialis iussione. Et p
pragmaticum constituti
mana Ecclesie in perpet
nenda. Vnde congruum
perium, & regni potesta
ferri regiones; & in By
loco, nomini nostro ciuita
illic imperium constitu
tus sacerdotum, & Chris
imperatore caelesti cons
est, vt illic imperator ter

CAPUT 2

Huius verò imperialis decreti
 manibus roborantes, super ve
 sancti Apostoli, & principis
 ibi iurauimus hæc omnia incon
 cessores nostros Imperatores,
 hæc custodire, tradidimus patri
 vniuersali Episcopo, & Papæ
 bus successoribus eius Episcopo
 tore nostro Iesu Christo annuente
 supra scripta sunt, firmiter in

Vides, quo pacto inuictus imp
 eo Constantinus is fuit, qui elat
 ab Ecclesia possidentur: quod q
 cepit, neque alicui extorsit; &
 norem & gloriam cælestis regi
 uit? quodq; omni reuerentia e
 liberalissimè Ecclesiæ donauit.
 ster duas potissimum ob caus
 propter fidei feruorem, & in
 tum, ne eius animi pietatem sca
 nus reiecisset: alteram, vt Ec
 apud omnes excitaret, quæ eg
 & persecutionem patiebatur,
 ab impiis tyrannis & imperato
 tinum præcesserant. Adhæc, v
 fruere tur; quoniam complures
 rios, & tunc, & in præsentia ha
 mundanos. Qui mentem habet,
 egestate constituta, denuo fuisse

Constantino euenit; & secutio, quàm tūc sub quodam Christianismum per Græcam religionem a penitus Christi in carne tantes eam imminuere Tertiam quoque respemus: quòd primi ad multò antè prouideruntus Silvester; scilicet, apud homines fides immferuorem & reuerentia de à principio obtineba clefia: quodq̄ habentes bentes autem pro nihilo uerunt, vt aliquid habe Ecclesia, ne ab vllò co enim Romanam Eccle conspexi, qualemque principes eò se conferer Etò mecum testabuntur inops esset; in nullo pro eos, qui inani gloria tan vim cali volunt. Quid sia? & hac de caussa ne & honorem ei præstare, testatem magnam habet nam & Christummet in cus natus est, & mendic am prædicauit: postea

CAPVT X

sempiternum. Et rursus; data est
 testas in celo & in terra. Et iterum
 niet filius hominis in potestate su
 vera non esse? minimè profectò.
 Ecclesiæ contigit, vt sponso eiu
 inopem esse genitam ex infructu
 nagoga; paulatim verò effectam
 videlicet & spiritu; nunc autem
 gnamq; potentiam consecutam.
 quòd summi pontifices in præsen
 non viuunt, respondendum, quod
 alicui dictu videbitur: si præsid
 manæ sedis incusatis; cur non es
 tis pontifices, qui veterum ponti
 lorum vitam non viuunt? hoc
 num, qui non viuit sicuti Marcu
 sicut Ignatius, cognomine Dei
 tanum, sicut Iacobus, qui fuit D
 stantinopolitanum, sicut Andre
 Romanum tantum reprehendere
 id de caussa? quia Latinus & b
 quarta feria & parasceue oleu
 dit. Hæc igitur sunt, quæ car
 tiam, ebrietatem, inscitiam, ne
 peccatores, vt vos arbitramini,
 tifices; quid ad vos? non nostru
 & damnare nostros principes,
 clamante: Principi populi tui
 nec insurgere aduersus pastorem
 dimus enim dicentem Dominu

dram Moyſis federu
 nia quæcunque dix
 cundum verò opera
 niam poterant & illi
 nemur pontificibus ob
 thedra ſedeant, quia ſ
 xerunt: ſciebant eni
 dere; oſtendit eos pot
 quam eſſent peccatore
 uerent, quòd prophet
 Moyſes. Ita et hi beat
 temq̄ illius habent: a
 tes, & domini, iubent
 autem vitam Petri nõ
 rationem verbo redde
 demus: quod enim eis
 obedientiam pro viri
 gorium audite dicent
 pascere, neque ultra
 tis eſt vobis ſi bene p

SECTIO
 V.

*Sed vt penitus os vo
 bis ex testimonio ſancti
 cipiamus: quòd Roma
 & monarchiam obtin
 potior, atq; excelsior. In
 cta Romana, & Apoſ
 poſtolis, ſed ab ipſo
 ſtro Primatū obtinuit
 ſtolo dixit: Tu es Pe*

CAPVT X

ædificabo Ecclesiam meam, c
 Apostoli, Petrus, & Paulus, su
 secrârunt. *D. Marcellus ita scr*
 vos, vt non aliud doceatis &
 quod à beato Petro, & reliqu
 patribus accepistis: ipse enim
 Ecclesiæ; cui ait Dominus: Tu
 per hanc petram ædificabo Ec
 eius enim sedes, primitùs apu
 postea iubente Domino Roma
 cui adminiculâte gratia diuin
 sidemus die. *Item Leo Papa ait*
 mus Petrus Apostolus à Do
 principatū, & Romana Eccles
 neat institutis; nefas est creden
 Episcopus, discipulus illius, M
 andrinam primus gubernauit
 regulis et traditionibus sua deo
 cū sine dubio de eodem fon
 spiritus discipuli fuerit & ma
 ordinatus tradere potuit, quā
 natore suscepit. *Præterea, hoc d*
cōfirmatur, quod in Canonicis cōs
tur, in quo præter alia multa & h
 cernētes sancimus, vt sacrosan
 clesia principatū tenēat, tam su
 des Alexandrinā, Antiochenā
 tanā, Cōstantinopolitanā; qu
 mnes in vniuerso orbe terrarū
 ex quo colligere possumus, eū Re

veluti principem omnium Antiochiæ Ecclesiarum nopolitana, & reliquarum. Dialogus ita dicitur ad Romanam Ecclesiam sedi Antiochianæ, inquit, habere oportet primum Episcopum.

ROMANA sedes prelatetur; quæ à Domino, sicut cardine ostium sanctæ sedis à Domino disponente dicit: NON decet à sed iuxta scripturæ textura caput sequantur quod Apostolica sedes clesiarum; à cuius reuenit deuiare. *Item GREGORIUS fas est, vel velle, Apostolicæ sedis præcepta ministerium. Sit estratus, quisquis Apostolicæ sedis decretis, nec locum habeat; sed exortitur. Item Cyprianus sancti Petri cathedram, in ea reliquerit; in ea vltimus Nicolaus summus Pontifex*

CAPVT XII

NAM Ecclesiam solus Christus
 supra petram fidei mox nascens
 beato Petro, æternæ vitæ clauis
 mul & cælestis imperii iura con-
 go quælibet terrena sapientia
 bum, quo constitutum est cæ-
 quod denique omnia condita
 Romanam fundauit Ecclesiam
 priuilegio fungitur, cuius aucto-
 Vnde non dubium est, quia quod
 Ecclesiæ ius suum detrahit, in
 qui autem Romanæ Ecclesiæ
 ipso summo omnium Ecclesi-
 ditum, auferre conatur; hic
 hæresim labitur: & cum ille v-
 hic est dicendus hæreticus; fid-
 lat, qui aduersus eam agit, qui
Item Pelagius addit: TURPIS
 ma, quodque homines eodem
 potestatibus conterentur, & ca-
 ræ auctoritas, & antiquorum
 tas docet. Qui igitur ab Eccle-
 ditur; in schismate ipsum esse
 quodque aduersus Romanam
 cam Ecclesiam conatur mensa
 schismaticum est Romanam E-
 pite non habere; sic & hæreticu-
 ferre: apertum est enim, quod
 vnitatem fidei, vel societatem Petr-
 libet modo semetipsos separauit

vinculis peccatorum
sunt regni cælestis in
cidentales patres doctores
vti vides, & apertè p
orientales doctores in
ter se consentire mani

SECTIO
VI.

Et primus Damascenus
hic enim in oratione in
à se conscripta, cuius p
diem celebremus, ô
multa; sic de proposita
mo quidem interrog
rò Deus, latenter oste
rus est: quem sua p
uit dignum Ecclesiæ
Deus inspirat, & per
tem est interrogatio
Petrus ardèti incensu
ritu, respondit: Tu e
ô beatum os: ô labia
hæc est fides recta, &
vt super petram, Eccle
gnè cognomen accep
reticorum ora, dæmo
curfionibus vexabun
armis oppugnabunt.
fantium sunt, & erun
scient illorū linguæ, et
ipsi perniciem struit,

CAPVT X

hanc ipse suo redemit sanguine
 dissimo seruo, in manus tradit
 fam & mergi nesciam, tuis prec
 nunquã subuertetur, nunquã
 ra fiducia Christus dixit, à quo
 est, terra fundata, & manet in
 verbo cæli firmati sunt. Et paul
 deprecare, qui te regni clauigen
 qui peccata ligare, & soluere e
 post alia quædã rursus dicit: Se
 annem, & Iacobum assumpsit?
 ostenderet testimoniũ à patre
 baq; à se dicta comprobaret, qu
 ter cælestis ei reuelauit: & vt eu
 futurus erat, & totius Ecclesiæ
 rus. *Animaduertis quòd Petro, v
 tius Ecclesiæ principatum obtine
 didit? profectò surdo aspidi, &
 ti sunt similes, qui neque audire
 dere. Nimirum inquiunt: at P
 datum est, sed non eius successor
 fatuis prolatum verbum, omnisq
 tibus, silentio præterire oporteb
 la planè indiget responsione. Se
 rum, qui volunt eos strenuè prop
 vt omnis inscitia refertum refell
 si id concesserimus, catholicam
 mus, & Christum falsum prædic
 alia infinita absurda inde sequ
 fides vsque ad Petrum & cer*

perduravit; postea v
 Apostolis tradita est,
 stultitiam nimis aper
 quomodo Synodi sunt
 sidium? quomodo cano
 si potestatem non hab
 Constantinus obediens
 omnibus, tanquam Pe
 to scriptum est: quom
 Alexandro Papæ, in
 pedi submitit, cum dic
 liscum ambulabis, &
 conem? At ille respon
 dientiam exhibeo: &
 Quomodo igitur non e
 do? quomodo hæritici
 expulsi, à sacrisq; conc
 Ecclesia valuisset, post
 non dixerunt, qui per
 inimici Ecclesiæ Dei e
 rum. Illi enim ab œc
 exagitati, hoc dicere n
 affrentes, illorum de
 mini. Oportet igitur,
 storium, Dioscorum, S
 lius cætus hæreticos, re
 reddere, & obnoxios
 mentem vnquã venit;
 sione affertis. Sed quod
 tates hinc orientur, &
 que satis de his.

CAPVT X

Afferemus etiam alia testi-
 tias sanctorum Doctorum Eccle-
 bantium propositam à nobis quod
 Pontifex Romanus, totius Eccle-
 magister: & ipsi tantum datum
 de fide inquirere, & ordinare te-
 rum, atque hereticos sedibus p-
 doxos restituere. Ac primùm
 latam contra sacrum Chrysostomum
 adducemus; qua iniustè damna-
 Constantinopolitanas res gereba-
 tatus. Cuius rei Innocentius Pa-
 Imperatorem cum vxore, ceteris
 & pastoribus, excommunicatione
 ditione, nisi Chrysostomum in sua
 ret. Nam de Chrysostomo lata
 gratiam Eudoxiæ damnato; in
 niæ oppidum, acerbo exsilio ablegatus
 ad Innocentium, sanctissimum
 ficem detulit: non enim habebant
 gerent orientales pontifices; nisi
 tificem, cum iniuriis afficerentur
 ad Petrum in memoriam reuocant
 quando conuersus, confirmant
 Quamobrem D. Innocentius, sa-
 ptis literis, Constantinopolim scribit
 in suam sedem restituant. Quibus
 ribus, ac Ioanne vita functo; ite-
 rum, & Eudoxiam Imperatores, l-
 ius exempli.

Epistola In-
nocentii
Pape.

Vox sanguinis I
clamat aduersum te
Abel, contra fratric
vindicabitur. Nequ
rūmetiam pacis temp
in Ecclesiam Dei, e
gnum terræ Doctores
tendo; Christum etia
que verò vicem eius
accepit cum sanctis
nostri IESU Christi r
est ea iactura; sed an
salutem animarum v
illo destituuntur, &
doctrinæ præceptis, a
lūm Constantinopoli
sit eius mellifluæ ling
lis plaga est viduata
mulierculæ suafu, qu
gædiam. Verumtam
non effugiet, & ater
teriectis, sentiet dece
annes hanc vitā reli
etuanes confirmand
la inexhaustam glori
consecutus. Ad hæ
sim erroris nouacula
maledictionem comp
ciendo onus peccatori
dum; hoc præterea ad

CAPVT

facinoribus. Ideo ego peccator, sedes est credita magni Petri tibi, & illi, participatione interiorum Christi Dei nostri. Praeque episcopum, vel clericum in tutum sanctae Dei Ecclesiae, qui lium praebere, & communicare tempore legeritis praesens vinculo. Quod si vos, ut potestatem ha inferetis, et transgressi fueritis ditos a saluatore per sanctos quod non ad paruum vobis imp in tremenda die iudicii, quam la dignitas mundana prodesse, omnium conspectum aspicienda facium vero, quem vos in se pro magno Ioanne induxistis, p deponimus, cum omnibus eius pis, atque sociis: indignus eni dultet Episcopatus: nam omni non plantauit pater meus caele nec nome illius in sacris volum Theophili depositioni addimus nem, anathematizationem, & p nismo separationem.

Animaduertis ex hoc loco diuinæ sedis, quod non solum Arfaciū, verum etiam defunctū quem in sedē Ioannis induxistis ponimus: quod idem est, ac si dix

pontificum in libro in
 in eo facile iubemus
 nopolitanum pontificem
 Arfacium nullo pacto
 ni depositione (eò quod
 coacta, in Eudoxia gra-
 tur, & in exsilium per-
 fuit contentus diuini
 quam synodalis erat e-
 tis. Adiecit excommu-
 plenam à christianism
 mirabilem eum, qui se-
 ne sanctæ Trinitatis,
 scriptus; hic de libro d
 Hoc liquidò ostendit
 diuina sedes. Si ergo
 tum tradita est, non
 pacto Theophilus, Ar-
 & ceteri, à Romano pe-
 ti, non responderunt
 æstimamus; quòd Pet-
 est id. at id quidem
 ausi sunt: imo veniam
 Sed hoc planè sufficit,
 dum Petri, & reliquor-
 sores, eandem potestate
 rem horum successores.

SECTIO
 VIII.

Nunc ad alias proba-
 monia accedemus, quòd

CAPVT V

plenitudinis Ecclesie, ex Epistola
 Justiniani, ad Epiphanium Const
 archam, in sancta synodo Trulic
 ius principium:

Imperator Iustinianus Aug
 inculpata religio, qua profitetur
 eta Dei catholica et Apostolica
 do innouatione admittat: nos de
 Apostolorum, et eorum, qui p
 Dei Ecclesiis versati sunt, sequ
 existimauimus, notam, et testat
 que in nobis est relinquere; e
 Epistola, in qua aperte perspicu
 fessio ipsius erga catholicam Ecc

Postea in sequenti alia Epist
 pium, Idem Imperator Epiphani
 beatissimo Archiepiscopo huius
 ecumenico Patriarche, hac scrib

Cum tuam sanctitatem scire
 que ad Ecclesiasticum statum pe
 rium esse duximus, hac Epistola
 re, et per eam eidem aperire, qu
 que et eandem scire confidimu
 quosdam alienos a sancta catholi
 ca Ecclesia inuenerimus, sectante
 rum Nestorii et Eutychetis, et
 mis uti; diuinum promulgauim
 et tua sanctitas nouit, quo heret
 confutauimus: cum nihil penitus
 vel mutemus, vel transgrediamur

status, qui hucusq; De
notum est beatitudin
statum vnionis sancti
cum sanctissimo Pap
mæ transacta est; ad
psimus: nunquam en
statum Ecclesiasticu
titudinem, vti ad ca
cerdotum, deferantur
tibus hæretici exorti
lius venerandæ sedis
dicere sic, & conclud
& habent ipsum pro
Dei sacerdotes, & se
neq; habent eum pro c
tes. Ita enim sacra illa
vt capiti omnium san

Quod verò iudiciu
situm sit, audi: quòd
entalibus scilicet, hæ
sententia eius sunt r
sequuntur, schismatici
buntur. Ideo cuncta
& inutilia. Huius
dus Carthaginensis, e
nodus Carthaginensis
Iouianum dedit, cuius
num conuenissemus d
vnum baptisma, vnu
lesia, vnione fundat

CAPUT

iam inde à principio, vt Christus
dixit; propterea omnia, quæ ab
maticis, et hæreticis aguntur; fa
adulterina sunt. Audis quod ad
vocat; quæ præter iussionem e
cùm ab omni parte fides exagi
sidium parabatur. Anastasius
scipulus inquit: Cùm fides
omnibus exagitaretur, nisi
pem tulerit, qui semper succ
gionis apud veterem Roman
confirmandam promissione
am, quæ facta est principi Ap
nam est promissio, quæ facta est
illud est: ego oravi pro te, vt
tua: & illud; confirma fratri
portæ inferi non præualebu
Ex disputatione sancti Maximi
quodam Cæsareæ Episcopo. The
vocem, neque scruteris illi
ximus. NOVAS profecto
alienas de vocibus inducitis
dùm vos non opus est scrip
trum voces scrutari; totam
iicimus, veterem, & nouam
David dicentem: Beati qui
monia eius: in toto corde ex
iterum: mirabilia testimonia
ta est ea anima mea. & domin
Scrutamini, inquit, scriptur

fiat dominus meus, vocem sine sensu, quod manifestè Iudæus. Theophrastus patres, dico, & id scribitur duas voluntates, dum nobiscum adiungere. Domine, non audeo assensionem, cum firmiter quoniam pupugit vocem doctorum patrum voces, de hac re scribite, vel Synodus, quæ ibi habitabit Imperator, vel Imperator militatem, inter se ferre, synodali petitione transmissa: & obsequium Ecclesiastica, quæ id confessionem, conu-

SECTIO
IX.

Vides tu, qui non vult cum Petro potestatem habere ex Patriarchis potestatem habere tantum nisi Roma audeatis dicere, & imperator hæc de vobis solum audeat ferere; scilicet, quod Constantinus permansit; post Petrum non permansit: vos vultis quod totum est blasphemum si hoc concesserimus; totum

CAPVT XI

O tuam patientiam Christe Rex
 fidem, et Ecclesiam tuam permisi-
 at non eius successoribus? quomodo
 ministrata est? quomodo sumus
 modo synodi constitutæ? quomodo
 quomodo Ecclesia illustrata est
 quomodo Ecclesia hucusque per
 fortasse audacius) nisi omnino ca-
 potestatem, & vnum pastorem, e-
 dum Euangelicam vocem; vnum
 vnus pastor: multis capitibus re-
 pastores vni non subiiciuntur, e-
 quàm construunt: & subuertunt
 quàm dirigunt. Quomodo salua
 vobiscum sum omnibus diebus
 culi consummationem? non eni-
 culi consummationem in hac vita
 rus erat: quare per hoc verbum mi-
 senti seculo declaratur Christum
 successoribus Petri, ceterisque A-
 & scitote, & attente audite; quod
 catholicam fidem & œcumenica
 tunt; omniaque quæ sancti tradid-
 runt, inania, & stulta efficiunt. I-
 dolia, & percipite ex iis Ecclesiæ
 monarchiam; quoniam & in eis
 manet. An nescitis, Ephesinam
 nis more, à Dioscoro Patriarcha
 conuocatam, & à Iuuenali Hier
 ab aliis eiusdem sectæ Episcopis, e-

dem Flauiani Const
 sanctissimum Leonem
 lum eam disieciſſe, &
 Epistolamq; miſiſſe ad
 Synodum perferenda
 Etam Synodum ortho
 vocaſſe? & ſecundum
 ne iudicaſſe: Episcopu
 nis memoria: vt Leo
 vt Leo docet, ita nos
 nodus celebraretur,
 Marciano Imperatore
 retur, & ſymbolum
 que præterea quæreret
 nodum poſtulaffe, vt
 ſubſcriberent, ac non
 condemnaſſe? Vides
 ſancta ſynodus ſexcent
 egit aliud, quàm quod
 cuit ſolus? quodque h
 nati, ſynodus poſtula
 ſuſcriberent, vel ana
 parentes anathemati
 vſque ad Petrum ma
 quingentos propè ann
 Athanaſius ad Iulianu
 tium, Ignatius tertiu
 ad Leonem, Maximus
 rientis ſacerdotes eieci
 ipſi venientes confuge

CAPUT X

gnificauerunt; vnde literis accep-
ceperunt; nisi ij summū pontifice-
sorem agnouissent, vt qui potera-
quomodo reges & principes in sp-
tacuissent, ac illis permisissent si-
quibus expulsi sunt; si Petri tan-
set, at non eius successorum? Sat-
tror, ostensum est: quòd non solū
tum, verūm etiā ad eius successo-
extenditur, vsq; ad huius sæculi

Ostendetur præterea, quod
non potest œcumenica synodus,
synodus, vel auctoritatem habere
quidem aliis licet intueri, vt in p-
posuimus, & in sequentibus ex-
puè verò in vita sancti Stephan-
Metaphrastes diligēter scribit v-
Nouembris, vbi D. Stephanus
satus, quòd eorum se non subijce-
antea condiderunt contra vene-
imagines, cūm eum subscribere
ab ipsis promulgato: legite mihi
decretum: cœperuntq; dicere, I-
œcumenicę sextę synodi. Ne p-
rius, sacer Stephanus magna
Quomodo sanctā vocare aude-
dum, quæ sancta profanauit?
actis constituit, nō vocare Apo-
res sanctos. Sed quo pergis? ad

ad templum Georg
 æde quadraginta m
diuinus vir, quomoc
 Etiam vocare audetis
 que vult sanctos vo
 in scitiam. Aposto
 IES V Christi non
 strum satellitium ad
 vocatis sanctum. qu
 labitur vnquam, in
 præfuit? sine cuius
 Ecclesiasticas ordin
Synodum non posse v
eam constituat: ac sin
clesiasticas ordinari?
percipitis? quoniam p
non vultis. Et ideo, q
credulitate imbutum
ritatem, vel cernere.
ticis exagitatus, ve
vbi Martinum sanct
quem die decimaterti
pro sancto colit: quan
clesiæ caput esse agnos
co Epistolam conscrib
byterum; cuius princi
dum Deum locuplet
dit paullo post, ex sy
sanctissimi Papæ not
set, vt de sanctissimo

CAPVT XI

Ecclesiæ cognuisset: eaq; de causis
 nodum suorum Episcoporum cogere
 matis auctores anathematizaret,
 tum voluntatem in Christo esse
 hoc in synaxario apud sanctum M
 est; legat quilibet die decimater
 ergo vt vos arbitramini, is non est
 nare, inquirere, confirmare, di
 strare Ecclesiam Dei, vt guber
 uim; quomodo hæc gesta sunt?
 his similia; quæ propter sermonis
 mittimus: nam si de iis voluerim
 exponendis tempus nobis deerit.
 ipsos excommunicationi subiecisse
 thematizati sunt, non contradixe
 essent Episcopi, Patriarchæ, An
 tanquam patri obtemperantes pa
 verò, & qui neque ante pedes posi
 tradicunt: quos ego Ecclesiæ adue
 & inimicos esse iudico; & conspi
 Apostolicos & synodales canones
 cuerunt nos Ecclesiæ subiecti oport
 à principio CXXXIII. Iustiniani
 mus, inquit, secundum sanctum
 sanctissimum veteris Romæ Pa
 esse omnium sacerdotum. Con
 tanum verò secundum locum
 Apostolicam sedem. Præterea
 Sardicensis synodi, eodem modo
 etiam Anastasius sancti Maximi

historiam sancti Max
 Ad hæc et Martini Pa
 postolici et martyris
 lis principis. *Item m*
in Epitaphio in magn
ætatis Papa duos Ep
Eusebiũ, ad Ecclesiar
ficandam. quomodo in
sias componendas; n
fuisse totius orbis te
lius Constantinopolit
hæretico est electus.
pa, in Epistola ad M
alia multa ait: ELE
archæ, nulla habita
quòd orthodoxæ fid
deprehenditur: quod
sim sequutus esset, ab
nec valetis contradic
politanus Patriarcha
ceterorum, Alexand
lymitani: itaque om
præterea ipsemet Con
vbi Anthimum Tr
stantinopolitanus Pa
deiecit; in locumq; eiu
fecit. Unde hoc? ni
perium: & quia iam
Petro à Deo tributur
Proclus præterea de l

CAPVT XI

sedem Patriarchalem euectus est
 naram. Ecce ostensum est Roma
 de Anthimo Constantinopolitano
 sanctissimus Dioscorum Alexan
 uenalem Hierosolymitanum conc
 de hæreticis, iudicium tulit. F
 Petrum Antiochenum deposuit,
 subiecit. Quamobrem, cum Rom
 Pontifex, in omneis Patriarcha
 principatum; quomodo ergo tunc
 nemo dicere hoc audebit. Sed t
 vsque ad sæculi consummationem
 rium. Et vt planè intelligatis n
 quam habeat potestatem ea diuini
 bum Felicis Epistolam adiungem

Tuæ humanitati ea significari
 rum ordo postulat, quod & sign
 vtilitatem serenitatis imperii tu
 sem rogo, vt meas preces admittas
 rectas aureis tuas, tanquã Christi
 rator: nulloq; pacto pietas tua ex
 magis beneuolentia, quam te pro
 excepto, qui te cupit cum Deo pa
 niam tu fideli corde permotus, de
 potestate non ambigis, atq; ætern
 tionem ex superna voluntate per
 à mea paruitate suscipere dign
 & diuinam beatissimi Petri prin
 rum confessionẽ, cui cum regni cl

Christianissimo imperatore
 cum angelis mansionem
 mutabilem & inculcavit
 IESUM Christum filium
 uatore beatificatus est
 minum: Tu es Christus
 ab eo tulit, Beatus et
 sanguis non reuelauit
 celis est; & super haec
 cabo Ecclesiam meam
 ualebunt aduersus eum
 de suum cognomen
 STVS IESVS &
 Petrus primogenitus
 se in Antiochenam
 insinuauerit, & pon-
 tyris conquinauerit, &
 tum accepit, & Eustachius
 CCC XVIII. sanctorum
 am coacti sunt, ausus e-
 stum vocare filium De-
 toris sanctionem, diu-
 ditionem, & patrum e-
 trinitate passionem prae-
 dum diuinitatis essenti-
 naris & Eunomius tra-
 nixus salutiferam huius-
 cundum quam Christus
 tur etiam & vnus ex na-
 Ab am progenitus, m

CAPVT X

uexisse: nam sensus verborum t
mortuum vnum, duosque viuos
consubstantialem, sanctasque sy
tas; Nicenam, Constantinopolit
donensem. Quin & Mariae virg
cipere reperietur. Si enim verb
tum, non suscepit humanitatem
pus est? cur Gabriel dixit ad
nascetur sanctum, vocabitur fili
ei Dominus sedem David patris
impia, & contumeliosa facinora
trisagium conatus sit, addendo, c
nos, in infinitas absurditates re
quamuis sepius à nobis, & à tua
nitate sit monitus, & orientalib
Archiepiscopo vestræ regie urb
cæ; conuertere se nunquam vo
nunc sancta Dei Ecclesia ex ma
cessat, tanquam ad præcipuum
faciens, dicere: O Christe amice
nostri vinculum, quo vinciuntur
ne patiaris: Christi Domini, &
cognomen, ne permittas violari:
nodiam, quæ & urbem vestram
tantem, tanquam ab angelis tra
conserua: Petrum Arianae supe
rem, ab Antiochena Ecclesia de
rem Petrus mea fide abrogat
consensum? quanam de caussa P
nicam meam desuper contexta

principi Apostolorum
 suum filium oportere
 fessione fundavit m
 1. ad Cor. 2. testatur mihi, dicens:
 SVM Christum, eu
 inobedientes, dolosi, e
 tum Dei filium mact
 crucis affigentes, eiu
 Petrus vestem meam
 præualebunt aduersu
 um parietem demoliri
 rator te regno pulsun
 dogmatibus non pare
 et potentia tibi vian
 eorum impio dogma
 perium à Deo impetr
 imperium accepisti.
 rem Imperatorem Ma
 amplectere: hæretica
 tus quamprimum eue
 discipulum ab arce d
 ministratione, simul
 te precipitari decerne
 legitime fili, et inu
 ultione Chalcedonen
 quæ pœna de tuo hoste
 hæretica Petri doctri
 gitur sancta Dei cath
 et ab ea, ob iam expos
 sterum in communion

CAPVT XI

diuinis literis, vt paries inter eu-
nam Ecclesiam intercedat, efficit
illius, virum sufficite, qui operi
exornet, acerque sit custos Chalco-
synodi, suorumque decretorum. O
imperium vestrum semper in pace

Vides potestatem, quam obtin-
des? audis, quo pacto induit non s-
sonam, verum etiam ipsius IESV
cit, Petrus fidei meae tunicam sc-
igitur & videte sedulo totam Ep-
scite auctoritatem Romanae Eccle-
ni illi & vos, nec veritati aduer-
enim ex persona Ecclesiae loquatur
qui Ecclesiam dirigit ac gubernat
am praeter haec, orientalium docto-
Cyrillus beatus Alexandriae A-
thesauris ita scribit. Quod opo-
membra caput sequi, id est, Ro-
cem & Apostolicam sede; a qua
re quid credere, & sentire debe-
quia ipsius tantum est cofutare
guere, confirmare, ordinare, fo-
Audis tu qui Cyrillo contradicis,
vt membra corpus, ita et nos Apo-
qui: quodque ad eam solum pertinet
bernare catholicam Dei Ecclesiam? S-
vt sentit, scribit: si sic sentiebat
is obedientiam & reuerentiam tu-
tifici exhibebat; quis contradic-

fortasse, vel stultus.

ti; subit mihi vehemē-

tius, ac vicem eorum

comprimunt aduersus

nent audire. Quis est,

limi voce ab Ecclesia

bolum? in quo aperte

catholicam, & Apost

terræ parteis dissemin

dixerit vnam; nisi ce

bra coagmētatæ, secu

veluti caput sequant

1. COR. 12. vnum conficiunt corp

Apostolum, non pote

corporis membrum ca

te; ita nec ceteræ Eccl

sia dicere; non indige

floritam capiunt, e

tur: testabuntur id on

la namque vt caput on

& de omnibus æque se

situm sit parte, mæret,

at; curamque illius g

cit, vt dictum est. Inq

2. ad Corin. QVIS infirmatur, &

11. scandalizatur, & ego

aliquod abscindatur,

caput (quod alioqui n

bus cedit) minimè læd

bolum confitentur, & v

CAPUT X

nosse, qualisnam ea sit, vna sancta Ecclesia: ea est, aut occidentalis quod idem est, ac si dicas, Latina namque præter has non reperietur has superstitiones sunt, falsas resibus refertæ. Enumera dilige quod si Græcorum arbitraris Ecclesiam quam symbolum designat, in confessionem concludis, aduersus quam non præualituras professus est Concilium Græcorum Ecclesia, imo verò tota homethe absorptus est. Nonne Patriarchas, atque Episcopos, a testatem venisse Mahomethis? et sacerdotii facultatem? et pedibus calcatur, et pro eo etiam inuiti deprecari collocabis; Portæ inferi, id est aduersus Christi Ecclesiam non in loco, vbi non solum ora hæreticorum illi; sed etiam impii, et alienigenæ inuent? eo loco, vbi nec sacrificaria, nola, vel tintinabulum, nec cruciat? eo loco vbi nemo liberè ponomen proferre? si verò protulerit discinditur? eo loco, vbi si sacerdotes inuenti fuerint, Christi hostes inuisant? proterunt altaria, sancta proiiciunt, et plagas sacerdotum et protrudunt, et derident Christianitatem? nequaquam. Sed ibi

Q

Christi signum refulg
 nola, imagines, & alta
 conspiciuntur & adon
 nus reuerenter assurg
 Christi fides prædicat
 principes venientes a
 Apostolorum capita
 lis, & præsidem eor
 eius pedibus aduolu
 modicæ, preces sine m
 reformidat sibi queng
 mus pontifex, doctore
 terram dimittit, ad p
 dum verbum Dei, Ch
 toris nostri vices in te
 stolis dixit: ecce mit
 vniuersum, prædica
 turæ. ita et hic in vniu
 tit, magna cum cura:
 proficiscuntur; sed et
 sancti Francisci ordi
 regula. Ergo ibi Ecc
 est hæresis, nec iniqui
 verò firma fides, & i
 orientales, vbi abun
 Nec meus sermo est h
 prodeat, & dicat ho
 poterit inficiari, in dec
 legitis quidem, at no
 tis: videtur enim doc

Marc. 16.

CAPVT X

res imaginum pugnare, quando
 tem, quòd Romæ, principis A
 tri clauces proponuntur ad ad
 in honore haberi; quanquam
 sibile dominus ei tradidit, se
 ad ligandum & soluendū: at i
 pulo proponunt ad adorandu
 apud eos est fides: & ibi solid
 cundum Dei verbum fundata
 detur, abundat infidelitas ac in
 quod & beatus hic, ibi confitetu
 dem: nec in Petro tantum, sed e
 soribus? Hæc quidem cum aud
 nec possitis contra respicere, velu
 gens & coruscans lumen veritat
 tis, quæ nefas est dicere; scilicet
 Romanum pontificem, & carna
 bus inservientem: & ideo nolle
 reuerentiam debitam exhibere.

Ac tametsi his, in præcedentibus
 exactius rursus vobis dicimus; q
 daces estis: nam non quia peccato
 obedire; sed quia Latinus est, et b
 enim illum vitaretis propter pe
 ipsos vitaretis, quia estis peccat
 ergo nostis eum iudicare; vestros
 tis? omnes ne orientis sacerdotes
 hoc nõ potestis demonstrare: non e
 peccatorem deuitatis, quia nec

estis; sed quia Latinus
 euariat. Vos namque I
 nos existimatis, & a
 cie serpentum simpli
 patet. Ac si quis ex
 hunc salutare non vul
 geritis. Græcos quam
 tissimos, si solùm adue
 sanctissimos arbitram
 tos, quendam, qui v
 Marcum, hominem ne
 tumidum, sapientiæ c
 vel sanctitate subnixo
 scribunt contra Latin
 eorumque imagines ex
 diem colitis, ac veluti
 verò, quamuis iam pri
 lendos duxerit; vos in
 & de summo pontifice
 Christianum esse non e
 enim sub dentibus str
 & eorum, qui rerum
 ad aliud, quasi aranei
 peccatorem appellante
 dentes. Cauete ne id a
 sine peccato, primus
 peccatum non commisi
 cato: & non iudicate
 captetis occasionem fra
 ficii vestri, de peccati

Ioan. 8.

Matt. 8.

CAPVT X

quirere; doctoribus omnibus ap
 & Ioanne lingua aurea, in multi
 nibus, et in oratione, cuius est tit
 tet colere suos magistros spirit
 ledicere illis. *principium oratio*
 ad loquendi licentiam magis a
inquit: S I qui patri vel matri
 rentibus secundū carnem, ex
 riuntur: quali nam dignus er
 rum spiritualem magis quàm
 necessarium audet maledictis
 reformidans, ne terra de hiscen
 dio tollat; vel fulmen cælo de
 cam linguā adurat. Audistis, q
 ri contigerit, cūm fratrem su
 principem; quomodo impur
 lepram incidit, maximamqu
 biit? fratreque de ea sollicito, D
 cante; veniam non impetraui
 & Deum placare non potuit, se
 nam perpeffa est: vt intelligan
 gnum crimen sit principes re
 aliorum vita iudicare. *Et post p*
 nalibus parentibus ita; quant
 tualibus parentibus hanc seru
 tet: & vnumquenque in vita
 citum esse, ne in illa die audia
 ta, cur festucam vides in oculo
 bem verò in oculo tuo non vic
stea. cūm principes à subditis c

Reg. 1. ca 8. obiicitur, vt Heli di-
 patris tui. Si vero con-
 Samuele; nō te abie-
 sacerdotem honorat
 sacerdotē contemne-
 uersus Deum erit co-
Matth. 10. pit, inquit, me recipi-
Eccles. 7. cerdotes tuos. Inde
Exod. 17. temnere; quia Moy-
 lapidibus impetiuerit
 debitam exhibuerit
 id erga Deū egerit: &
 cerdos, videns Deus,
 dignum honoras; ip-
 bi. *Et rursus post pau-*
 dos nuncius Dei est?
 dicit. Si contemnis
 temnis, sed Deum,
 dignoscitur (inqui-
 Ergo si haces in op-
 reddita: si enim per-
 ratur, neque lauacru-
 rum es particeps; & b-
 ris; non igitur Chri-
 quit, omnes eligit D-
 ratur, quanquam in-
Num. 22. saluatur: nam si per-
 stum hominem ope-
 sacerdotem: Si per I-
 falsos prophetas pro-

CAPVT XI

nescio vos, discedite à me, qui
 quitates; multò magis per face
 tur: nam si nos principum vi
 portet; oporteret & nos magist
 quæ supra sunt, infra fient; sup
 caput: si fratrem tuum tibi iud
 dit; multò magis neque tuum
pauca. Tu ouis es, ne sis anxie
 sus pastorem; ne de his, quæ tu
 ctaris. Et quo pacto me admon
 ens? non ipse tibi dicit; si ei cr
 non accipies; Christus hæc doc
 nos mutuò, sed sua vnusquisqu
 ne maledicamus rogo magistri
 habuerit multis criminibus ob
 ne ea obtegit? ne exultes, inq
 patris tui: multò magis de spir
 bus hoc dicendum: exhibe reu
 quotidie miuistrat tibi: curat,
 gantur scripturæ: sacrâ domũ e
 te: vigilat propter te, orat p̄ te: p̄
 pro te, cultus eius erga Deum or
 hoc reuerere, hæc tecũ cogita, &
 obseruantia ad eum accedito. E
 di quid dicat de principibus Iu
 Super cathedram Moysis sed
 pharisæi: quæcunque dixerint
 te & facite; secundum verò
 nolite facere: quænam deter
 reperietur? eos tamen nec di

neque ut à subditis
 rectè: si enim hanc
 testatem; omnes sta
 tribunali deiicientur
 in pontificem Iudæ
 set ac dixisset: Percut
 & tu sedens iudicas
 dam ut reticeret, dic
 dicis? ostendere vole
 rētia principes profe
 sciebam eū esse Dei p
 cit: Obedite præposi
 lis: ipsi enim perui
 animabus vestris rec
 tus fructu potiri eos
 Cogita quid dicat D
 dram Moyſis federu
 cunque dixerint vol
 non possumus dicer
 federunt, sed super
 Paulus: pro Christo
 quam Deo exhortan
 doctore, quo pacto cole
 de sacerdotibus hoc di
 pibus sacerdotum, &
 Ecclesiæ; qui à vobis
 coluntur, verum etia
 tur. Quas pœnas quæſ
 arbitror: imo verò no
 tiam, sed secundum

Acto. 23.

Hebre. 13.

2. Cor. 3.

CAPVT

dum Ioannem, cum dicit; qui
afficit, Christum iniuria afficit.
Iustum iniuria afficit; quid resp
menda die? Sic itaque conclu
Si cognita sunt vobis, quæ ex
tionibus exposuimus, præse
principes sunt colendi, quia sup
& Dei sedent: subiecti igitur
nos subiicimur: non vt sanctis e
principibus; siquidem neque
virtute Romanum pontificem
primatu & sacerdotio: nam si sa
ctum non facit, si peccator fuerit
est; mihi non obest, si iustus fue
tis, quia Papa est, eum hereden
rum? minimè gentium; sed o
quas habet: nam Papæ multi he
piternæ damnationis: non quò
summi pontifices Romani; sed p
rum. Multi etiam Constanti
archæ, Græci videlicet, & Ale
tiochiæ, & Hierosolymorum her
nis ignis: nō quia Græci sunt, ve
propter eorū scelera: et contra: nō
personarum apud Deum, vt te
principes protinus & futuræ co
des; verūm omnino qui probi su
ditis sapientiam dicentem: T V
in magna constantia aduersu
gustiauerunt; ij verò vidente

Sapient. 5. dicent: hic est is, qui
 in derisum, & in sim
 stulti: nunc verò con
 & inter sanctos fors e
 à via veritatis. *quare n*
iudicare, vel nimis ess
opus in eo publico con
tur fratres resipiscite:
te; hoc pro certo scienti
tifici non subiicitur,
 Petro dixit. Tu es Pet
 tem consequetur. Nam
 nolte, quia peccator est
 & omnis prorsus sensu
 Ecclesie Pontificē, que
 mo enim, dicit script
 pacto vos iudicatis, qu
 non nostis? Omnes qu
 depti sunt, improbi su
 ta opera ceteri Ecclesie
 Papam eligunt peccato
 clesie electionem profe
 tis, quòd & Constant
 triarcham, qui præcipu
 virtute? nam & apud
 bilis: ita & hīc eum, q
 virtute antecellit, con
 & regem. Si vero pecc
 se rationem reddet, qu
 nemo namque pro alio

CAPVT X

*At tu vltra modum Papam
 scimus eum hominem esse, & pe
 posse demergi; propterea in iis, q
 tinent, nolumus ei inhaerere. Sed
 dictum est, hoc nihil esse; quoni
 aliquem sequi pastorem: ille nam
 cat quotidie. Si enim vna tantu
 nostra, nec ita sine sordibus esse
 propriis peccatis, vnusquisque
 redditurus est, vt saepe iam di
 nobis, si bene pascamur, secundu
 logia doctorem Gregorium. At
 tentionis studiosus inquit: pecc
 non probo. Ad quos respondem
 cogitata vestra percipimus, qu
 retegemus, etsi vos ob ignauiam
 mini. Nunc autem iis responde
 dicitis; quia ex animi vitio hoc
 vobis cognitum est eum esse pe
 vobis eius vitae ratio satis est co
 pudenter calumniamini & conu
 Petri successor est, & IESV C
 terris gerit: nam qui eum peccat
 quae Iudaei afferebant, similia aff
 illi à natiuitate caecum cernente
 torti, eum interrogant, dicentes: q
 los tuos? respondit, homo, qui v
 is mihi dixit, lauare in Siloam
 lucem. At illa ira accensi dicunt
 quia hic homo peccator est, qui*

cæcus fuerat, respon-
vnun scio, quòd co-
deo: in hoc enim
tor cùm esset, aperu-
eram: à sæculo non
culos aperuerit cæc-
non poterat facere q-
igitur hæc ad success-
sanctus Papa. Si pe-
xit vobis? & Græco-
primus, temporibus E-
illi non defuit iota vn-
vt is in excommunicat-
tanquam Iudæi: scr-
non audit Deus. Sa-
exauditus? At hic qu-
hunc, Eudoxiam ob C-
municauit, & intrem-
reuocato eo excommu-
tim cõstitit illius trem-
nit nostra memoria, nu-
tifice Maximo? cùm le-
tore, qui vocabatur D-
huc supersint: quibus
& horroris: vbi aperte
zat excidium, & inter-
cium Græcorum: in q-
conuicia & probra rej-
die impudentissimè ia-
cit: OMNES gentes

CAPVT XI

est, receperunt: Græci verò neq;
 spes est eos vnquam esse receptu
 concordia & vnione decreta f
 nationes enim procrastination
 per prætexuntur: excusation
 nes in singulis. Neque verò C
 tur Romanum Pontificem ita
 stitutum, omnemq; occidenta
 vt non intelligat, quæ in singu
 respondendo nugantur: optim
 mus: sed toleramus in IESV
 sempiternum sacerdotem, &
 sterilem illam ficum, vsque
 tium iussit asseruari, agricola
 dendam arborem se accingent
 fructum ferebat. *O magnam c*
no MCCCCLI. hanc conscrip
MCCCCLII. capta est C
num potestis dicere hæc vera. n
me gentium: cùm id sit manifest
apertè loquatur: tres inquit
bimus, si vos fortè à schismat
conuerteritis; & vos verè
xeritis, secundum saluatoris
ptum. Si verò non, excinder
otiosam & inutilem reddatis.
rum miraculum maximum: quòd
ipsa scribit Nicolaus Papa) Gra
magna & formidabilis, sapiens,
rarum domina, ob diuinam vltio

rorum seruitutem a
 mihi, subit lamentari
 tis nostræ, quanquam

SECTIO
 XV.

In primis ergo (v
 moriam reuocate fra
 & quanta, exstiterit
 dam sapiens, clara, g
 quæ omnem terram su
 rea virtutis studio, &
 supergressa, ieiuniis, v
 synis, & (vt vno ve
 hausit omnem virtute
 in præsentia (proh d
 Constantinopolis capt
 datione, cogor prorup
 & eiulatu, & vltimu
 vrbe expugnata, ara
 conculcatum: magna
 lutæ moniales: virgin
 bus abscissum: impior
 derunt, monachi sacri
 fœminæ: connubia su
 fracta: imagines orna
 sputis conspurcate. O
 quis poterit vnquam t
 verbis acerbum casum
 apparatus & comitatu
 disciplina? vbi tot princ
 sapientiæ? veb mihi

C A P V T

administratio? vbi ornatus Ecclesie
 & talis sacrorum monachorum
 ordo, chorus & numerus? vbi
 nialium ordines? Ecce, nonne
 homethe absorpta? nec tanti
 Regina ea mala obuenerunt, ver
 ctis regionibus plura ac deter
 dies hæc apertis oculis intuemur
 Quamobrem ergo hæc? vel vos
 minum. Si dixeritis, vt dicere
 delicta hæc euenisse; non ita se
 cam: quoniam non magis nos,
 stianorum gentes, nostris crimin
 mus: sunt enim & aliæ nationes
 & peccatis obnoxie: quomodo
 nostra infelicissima & miseran
 misero: alius ex alio subinde
 mum conuerto, & cor meum co
 ritus meus aestuat: quia Iudæor
 crimina commisit, secundum
 pœnas: duo enim mala fecit, in
 tus meus, filius Israel: me de
 qua viua, & effodit sibi cister
 Et Ecclesia, me in ligno cruci
 verò postulauerunt & liberar
 cùm Idolis in seruiuisset, in capti
 in Mediam & Babylonem. Sec
 xissent dominum nostrum & D
 captiui in omnes gentes. Nostr
 infortunium, proh dolor) neq

R

unquam, neque De
 caussa tam acerbè vex
 verùm etiam multo p
 petitur: ij namque in
 gentium facti sunt s
 Dei hostes; hi verò no
 serui, sed & Iudæis ip
 gentium. O meam c
 quum est plorare et la
 sam, & credere; prop
 verò aliam non possum
 tute nostra natio cete
 verò melior: nam dict
 tionem nostram omne
 bus antecellere) nisi sc
 rit ab obedientia, & p
 sic. Eam, & solam disc
 nostræ gentis: quia po
 maledictionem accepit
 patimur: nec ideo pæn
 dimus, & maledictis in
 dicenda et tacenda adu
 mimus. Quamobrem
 desperationem omittan
 stianorum vnioni: agn
 peiores Iudæis euadam
 litia & præsumptione
 nec audiamus, nec intel
 stum clamantem Apost
 audit; & qui vos sper

CAPVT

me spernit, spernit eum, qui
 licet dicere: Qui Papam audit
 verò Papam non audit, domini
 verò dominum non audit, audi-
 diis comminutos. Vidi & rectè
 fuerim disputationibus cuiusd-
 am, quæ habitæ sunt Constanti-
 legato Apostolico de primatu
 dens legatus dicit: EGO quic-
 etas obiectiones vestras dil-
 Christi Ecclesia, & præses ill-
 tificus misit hominem, qui ne-
 tationibus respondere) sed
 gacibus verborū argutiis ver-
 hi libet dicere tibi breue ac ve-
 & aliis Græcis, mihi iniunctum
 dicit Papa: Si volueritis & au-
 terræ comedetis, secundum E-
 rò nolueritis neque audieritis
 deuorabit. Num Pontificis o-
 num habes huic quid contradic-
 de, an euenerit sicut ipse dixit
 debetis, imo verò potius necesse
 secundum verò opera illius non
 rint. Ita & nobis præcepit De-
 thedram Moysis sederunt scri-
 mnia quæcunque dixerint vol-
 secundum verò opera illorum
 Quando ergo & hic super cath-
 debemus ipsum tanquam Petri

tari sermones eius: ope
 ua sint. Ita vos sancti
 nes clamant; vt antea
 post etiam demonstrab
 lumus, quod vos intus
 iniuste continetis: dicit
 catum illum vitatis :
 causas queritis fratres
 enim vobis, & vos in
 letiq; funditus estis: se
 agrotat intus anima v
 non audentes palam di
 tibus peiores vocemini,
 magisque vultis mand
 quid est, quod labiis p
 stolidi sunt, qui apert
 cunt; & Papam præ
 vnionem refugitis, ne
 re: neque qui vnion
 amplectuntur, videre
 ipsis communicant, om
 et si forte contingit, vt
 vos Papæ commonefa
 accipitis, sed furis ag
 sus ipsos sacerdotes sæ
 dæis deteriores esse put
 reformidantes, vt iram
 apertum integumentu
 uersus veritatem pug
 fertur) decertantes.

CAPVT X

At nos in præcedentibus, quatuor libris, multa de iis eisdem viritatem pro viribus apertè præsertim in dogmatibus orthodoxos esse legitimos & falsis eos premi calumniis euimur. Et in hoc quinto, profectim; scilicet Pontificem esse & vicarium saluatoris nostri Iesu probando: eumq̄ solum obtinere potestatem Ecclesiam absolutè dirigendi, ligandi et soluendi, redarguendi, edicendi, corrigendi, ac medendi; re facultatē de fide et sacerdotio statim magnus Theodorus Studita Paschalem Papam, hæc inquit: cum caput, à Deo electe, pastoris clauiger regni cælorum, petrus edificata est catholica Ecclesia Petrus, Petri sedem exornans & post quedam: Huc ades: ab occidente & ne repellas in finem: tibi nascitur Deus noster: Et tu quando confirma fratres tuos. Audiat lat pontificem magnus hic Petrus clauigerum vitæ æternæ, & papalicum caput? rogatque, vt Consilium ferat, propter eorum hæreses oppugnabant. Vnde nam hoc? nõ nisi quia is habebat potestatem ceteris firmandi; tanquã qui omnibus h

esset, longeque positus
 ticorum. Huius rei ipse
 Paschalem, dicens: Veni
 ac sincerus iam inde
 ab omni hæreticorum
 securus totius Ecclesie
 Ita ciuitas, ad salutis
 pacto securum portum
 Romanum pontificem
 vndis in medio maris
 unt, ne foris relicta, à
 tur: sic & omnes Ecclesie
 à fluctibus vexatæ, ad
 luti ad portum salutis
 litatem & quietem or
 loci, fidei clauis Christi
 lum deposuit; vt Ecclesie
 gubernaret: nec apud
 pud eius successores, à
 conuersus confirma
 non soli Petro contig
 bus. Nam Silvester
 baptismum Constanti
 in eadem vrbe, Libe
 confirmarunt, & Ale
 ab Arianis persecuti
 Papa, Eunomii hæres
 triarchæ funditus sus
 pii Nestorii & Con
 hæresim per Cyrillum

CAPVT. XI

sanctissimus sacrilegam Eutychi
 resim damnauit. Martinus &
 thelitarum scelestam hæresim v
 sustulerunt. Gregorius magnus
 tatem eorum, qui imagines oppu
 mati subiecit: deinde post inobe
 ma, Nicolaus primus ipsemet
 profectus est Photii tempore, v
 quem cum non recepissent, ecce
 eo suppositi sunt. Post hunc sum
 temporum vices, non destiterun
 tari Græcos ad Ecclesiæ conuersi
 entiam; quousque coacta est sy
 dunum, quam Græci octauam
 etor exstitit Gregorius Papa dec
 subsecuta. Sed iterum defece
 Legatos Ecclesiæ receperunt.
 Constantinopolitana, cum Papa
 Becci temporibus Constantino
 chæ; & vnionem amplexi sunt,
 obedientiam ostendentes, & p
 rursus ad suum & primum vom
 Sed nec rursus defatigati sunt
 præsidet eos ad obedientiam & p
 illi cum semel obsurduissent, non
 tracta est igitur res vsque ad nos
 stris oculis; quòd multi ante nos
 ges videre exoptarunt, nec vide
 vidimus beatiss. Eugenium III
 siæ Pontificem summum, quanto
 R

cum opus incubuerit,
 ptibus, ut hoc magnu
 taque est synodus ing
 rarie & Florentie in
 gna doctorum & sapi
 et theologiae scientia,
 decretum sancitum es
 ze conspicuum; quod
 ab omnibus gentibus
 ex iis qui peioris sunt
 dam homines & indo
 quis rationis particeps
 à doctrina proficiscit
 falsa & stulta presu
 quam ex vulgi imperi
 dem decretum & nos
 mus omni studio; id qu
 credentes, adorauim
 unde sumministrata e
 di quinque articulis, q
 rum extremus hic est
 nemo mentis compos p

SECTIO
 XVII.

At non recte sentit,
 munes patrum & doct
 psit. Si ergo illa diuina
 titur Christus cum dici
 sibunt; verba autem
 bunt. Is enim Ecclesia
 re, et portas inferi non

CAPVT. XI

Ideo ne Christum mendacem effici
 vel cogitetur solum, est blasphemum
 Dei Ecclesiam esse dicimus: quare
 tur rursus ipse Theodorus Studite
 Imperatorem scribens, ex personarum
 sitorum hoc pacto: Cùm nos in vestro
 femus, venerabilis imperii vestri
 Episcopi & Præpositi: post pauca
 luimus omnes dubitationes vestras
 quid dubitare, vel nō credere vi
 uina magnificentia; eius rei ex
 tifice piè est postulanda: magna
 ta manus vestra, vt publicæ cupi
 beat à veteri Roma capere decl
 principio à patribus nostris est
 Christi imitator, Imperator, in
 clesias Dei summum & supremum
 tum, cuius Petrus tenuit prin
 què dicit Dominus: Tu es Petrus
 petram ædificabo Ecclesiam meam
 feri nō præualebunt aduersum
 idem in alia Epistola ad Naucrat
 cipiū est: Non implebitur auris
 auditionis, inquit: Testor nunc
 minib⁹, diuisi sunt à corpore Ch
 ma sede, apud quā Christus de
 dei: aduersus quā portę inferi à
 ualuerūt, nec præualebunt vsq;
 tionem eius; hæreticorum vid
 ora, secundum promissionem v

*Audis, quo pacto ea
 ius Petrus est primus
 præualuerunt, neque
 summationem sæculi
 secundum promissionem
 go nunquã præualuerunt
 sti Ecclesiam; quomodo
 re? quæ inerrans à doctrina
 ostenditur in tertia
 ab Apostolica sede
 cum surrexisset, ad
 stra beatitudo Reue
 vos literas sancti &
 Iustini Papæ Aposto
 quibus percipere po
 to studio profequitur
 & horum similia. P
 Et paullo post Cyrilli
 acceptæ à sanctissim
 po Romano Cælest
 legantur. Audis A
 omnium Ecclesiarum
 tifex? ob quidnam a
 nium? Quod verò Cy
 honore legi quæ scri
 probauerunt patres
 uerenter audiendo
 verò sancta synodo,
 apparet, talia dicta s
 scopus Romanæ vrb*

CAPVT. X

per omneis antiquitas esse vo
 & facultatem habet de fide, &
 terminandi. Ergo quia de fide
 determinandi facultatem habet
 magistra omnium Christi Eccle
 scribitur, & à nobis colitur &
 omnis obedientia & obseruantia
 betur, & exhibebitur; donec in
 nebimus; recordati illius, qui di
 positus vestris, & subditi estot
 gilant pro animabus vestris, v
 dituri: & meminisse eius nunqu
 sacris missarum precibus, secu
 nostrorum traditiones: ne impior
 secundantes, à firmitate orthod
 mus: pro comperto habentes, q
 subiicitur, nunquam saluabitur
 qui eius non meminit, neque sac
 sacerdotis meretur habere potest
 Canon primæ & secundæ synoda
 habes enim ad verbum sic: HAB
 zaniarum femina, in Christi I
 gens aduersarius, & videns has
 radicitus euelli, alia via aggress
 secum schismaticorum infania
 diuidere. Sed & has insidias sa
 ticipans, vndecunque decreuit in
 quis presbyter, vel diaconus ta
 quod delictum suum despiciet
 ante synodalem cognitionem, e

sitionem, ab eius co
 fuerit: & nominis
 cibus secundum Ec
 minerit; hunc depo
 tali omni honore p
 byteri ordine est co
 norum præuenit iu
 (quantum in se est)
 & Episcopum; hic
 honore, nec nomin
 qui fuerint ex conf
 & ipsi suis dignitati
 vel laici expellantur
 nec relictæ cum sch
 suum Episcopum
loco deprehendis, qu
dicat: neque sacerdo
mentionem non faciu
sectatores: & si qui
ti, profanos iubet esse
iuscunque sint condit
piscite tandem fratre
amplius tam apertè v
sus pastores animarum
rum est enim, imo ve
pedibus aduersus stim
admodum oua lapidib
 Matth. 21. *clesia confringuntur:*
dali est Ecclesia: &
 1. Cor. 10. *facit. Beatus Paulus*

CAPVT. X

de spiritali conſequentē eos
 tem erat Chriſtus: hic eſt lap
 ginali abſciſſus: Chriſtus verò
 es Petrus: & ſuper hanc petra
 cleſiam, & reliqua, vt ſepiu
 ce igitur oſtenſum eſt, quòd pet
 ſti eſt Eccleſia: qui igitur in eam
 eo non eſt: ſed qui ſeruat præce
 pingit, vera luce quæ in ipſo eſt
 illuminat omnem hominem v
 mundum: lux enim veritas eſt e
 luminantur ab ea, qui volunt,
 Sed qui nolunt obtemperare; in
 eorum oculos obtegunt, & impi
 runtur, ac tandem exterminan
 ſum ferent, quòd præcepit don
 meæ, meam vocem audiunt: qu
 ſunt, vocem meam non audiunt
 & diſpergit eas. Ita eueniet
 ouibus, quæ vocem paſtoris non
 gent enim, & labentur in hæreſi
 & ſchiſmata.

Quòd verò non poſſit decipi
 confringi, vel perire Eccleſia; in
 re iis, qui eam oppugnant; oſtenſum
 egregiis argumentationibus: nun
 dammodo per ſacrū Chryſoſtomu
 uinū Ioannem, audiamus ex orat
 ſten; cuius principium: Cælum h

est terra. *Dicit enim*
 GNO studio incum
 parietibus fultam, p
 pter Ecclesiam conf
 mata est, & mare eff
 difus est plantatus, l
 miracula facta sunt,
 ciebatur, petræ scin
 bantur, manna de c
 pore mensa dispon
 Prophetæ, propter
 tam multa? propter
 filius, filius homin
 qui proprio filio no
 ceret: filii sui sang
 clesiam: hic sanguis
 possunt illius plant
 cidere: non est ob
 riis vicibus, neq; te
 dem foliis vernat; h
 non enim tempore
 spiritus eam colit: p
 que mirum est eam
 de à principio aduer
 ferunt? cum erat pl
 eam sunt expedita:
 Et spiritus robore, &
 lites, & omnis terra
 gine eius, in exordio
 ligiosi: ob iussa Pri

CAPVT X

dique fumus, & nidor: aër in
 mones bacchabantur: diabo
 ter filium abdicabat; filius p
 bat: natura scindebatur & re
 qui ausi sunt aduersus Ecclesi
 Cùm erat planta recens, non
 passa est: cùm cælum attingit
 se debellare? Quando vnde
 stoli, à nemine superati sunt
 decim tot millia Ecclesiarum
 nunc cùm terra & mare, culta
 regio & vrbs, & omnes fines
 sunt; tunc speras ei domina
 tes. Christus dixit, quòd
 præualebunt aduersus eam: f
 deleri, & terram exterminari,
 extingui. Quis hæc dicit? ip
 lum & terra transibunt, verba
 transibunt. Et rectè: nam
 cælo est potentiùs, quia cælum
 dixit Deus, fiat cælum, & v
 excurrerat natura nemine in
 niam ipse Dominus est natur
 tandi: ego eam substruxi, qu
 tui; sed pro cælo sanguinem
 cælo cruci non fui affixus: pro
 pus non assumpsi. Sed quid d
 lorū corpus non assumpsi; v
 clesiam magis æstimare, quã
 & omnem creaturã: & ideo

transibunt, verba autem
facilius est cælum ab
quàm mea verba int
ba eius, in medium d
interciderint: non r
hæreticis os obstruo.
terra transibunt; ver
transibunt. quale ve
per hanc petram æd
& portæ inferi non p
Super hanc petram c
enim super homine
Ecclesiam suam fund
des? Tu es Christus t
cauit Ecclesiam, vn
concussam. Ecclesia r
nes; at non superatur
tram? id est, super c
super opes. Non lapid
spicula? nequaquam
sibilis structura: h
pore dilabuntur: co
mones possunt supe
qui latus perfossi, fide
admirabilem! murus
diripitur: caro absur
mitur: ea est martyru
ficabo Ecclesiam me
præualebunt aduersus
eos vocat portas infer

CAPVT. XI

Quid igitur? in infernum intramen venerit? utique: nam ut ingressus in urbem; sic portatus ad mortem. Cur, inquit, prohibes? nequaquam: ut meas. si nemo eam oppugnasset spondere: nam si fuisset oppugnata & expugnata: propter oppugnari; ne propugnatorum victoriae titulus inscribatur: non dixit, non aggredientur ego? oppugnabitur quidem; bitur: fluctuat Ecclesia; sed sed non petit profundum, excipit vulnera: excipit maculae non quassatur. Sed quid dicendum verbum piscator locutus est in concussa. Quot tyranni hoc verbum abolere, nec poterunt: enim fundata est. Cogit quos reges diademate redimunt, ferarum dentes, mortes inimicorum, fornaces, & pharetrae sit diabolus, & Ecclesiae non nam de causa? quia portae inlecebunt aduersus eam: ipsa reprobabit: testatur euentus expugnatum bellum gesserunt? num euicere bellum gesserunt, silentio tamen obliuioni mandantur: Eccl

Vbi Claudius? vbi
nuda sunt nomina:
nam postquam Eccle-
siam memoria eorum deleta
refulget. *Audisti ve-*
corpore? audisti à D-
patrem hunc? scilicet
res abolentur, & obli-
verò floret. Et contor-
tores; at ipsi vulneran-
Christus ipsam firmau-
mit sanguine; per que-
ra fundata: DOMINI
cæli firmati sunt, & sp-
tus eorum: igitur ver-
mauit Ecclesiam suam
ædificabo Ecclesiam
lidam fidei confessione
mata manet inconcussa-
bilis; quemadmodum e-
vi verbi. Ideo in cælo
honorabilis, & sancta e-
reorum verborum & se-
lo & angelis et omni cr-
et subicit Christus dice-
bit, verba autem me-
id est, facilius est cælum
cuti, quam Ecclesiam n-
facient, at non præualeb-
capita sua, & disperg-

CAPVT X

fundata Ecclesia est: propterea
 petra manebit inconcussa; secun-
 dixit. Nam qui à principio suæ
 oppugnauerunt; deleti sunt, et
 cum sonitu periit. Ecclesia uero
 get super solem. Vbi reges quæ-
 runt? vbi Principes? vbi hære-
 Eunomius? vbi Nestorius & I-
 uerus & Eutyches? vbi qui pro-
 postea subsequuti sunt omnes?
 nonne extincti sunt? sed Eccle-
 & semper est, vsque ad sæculi
 & finem.

Tot igitur & egregiis rebus e-
 fluis sacri doctoris sermonibus:
 illi dum oraret euenit, cum omni-
 memorare. Sic enim inuenimus
 vita, quam Metaphrastes enarra-
 Et omnium qui secundum D-
 versati sunt: post multa ait:
 oratione perstaret, se obtulit
 res, et sublimior; quàm ut oculi
 quemadmodum rem in meo
 lingua vix audeat; ita & audiri
 tur; itaque nouum quiddam
 num audisse. Cæterum ani-
 quòd huic narrationi, æquè
 & lætitia. Duo quidam viri a
 aspectu horrifico visi sunt ei d-

re; huicque præclaro
 spectum venisse: quo
 claves manibus cont.
 Joannes hanc novam
 more esse correptum
 prehensum erexisse, &
 noque animo eum
 quinam essent ij viri
 accedere ad se dignati
 xisse: nos venimus à
 postea manu protens
 centem: sume librur
 cui sapientia Dei, pe
 recumbere voluit: q
 ad scripturas pernosc
 & te, quasi manu du
 Alterum verò, man
 has claves: meque P
 claves in manus trad
 crede, te eadem gratia
 cere: quare quæcunc
 super terram, erunt e
 calis. *Nonne depreh
 cum munere scriptura
 harum intelligentiam
 xisse? alterum verò vi
 & ligandi, & intelligi*
I E S V M Christum De
Credite in posterum, &
Petrum salvari non p

CAPVT X

nam is est porta salutis: qui per
 nem fidei non ingreditur, id est
 esse Christi Vicarium; non poterit
 tem consequi: nam ut Christus
 sum ostium: qui non intrat
 aliunde ascensum parat; fur
 & Petrus eius successor dicit:
 me filium inuisibilis Dei & Pa
 tum, qui passus est & resurrexit
 sationis mysteria; hic hereticu
 nullo vnquam tempore poterit
 talia tenentes, quorum refertur
 rum scripturae, Ecclesiae subiicim
 manemus: & in obedientia ei
 mnia secula deprecamur; vt pro
 ciscamur in tremenda die retribu

Iam quoad eius fieri potuit,
 polliciti sumus; allata ad quinq
 sione, qui in decreto Florentinae
 tur. Conscripsimus vero haec, a co
 bus ac doctoribus desumpta mat
 sanctos esse decernit, illorum ve
 & qui haec literis theologicis n
 tradiderunt, vt veraces suscipi
 phesius Marcus non valens in syn
 & sui incertus, certamen detrect
 autem hoc opus multo labore, ac stu
 mnes, qui haec perlegerint, oro, ne
 sumptione aut proprio affectu in

sed sincera dispositio-
 tiam iudicem dictis
 eum, qui hac conditi-
 à morbo se vindicari
 habiturum ei, qui ha-
 hanc commentationem
 et coagmentarim. E-
 borem, ut dominus se
 gloriam aucupando
 comparandarum gratia
 virili veritati patro-
 dem iis, qui aperte
 liquidò est demonstra-
 sa hoc opus aggressi su-
 rum sunt ignari, et t-
 gunt, nequaquam am-
 possint; se sententias
 ignorare. Ideo equi-
 hoc rerum contexere
 lentibus, veluti sum-
 apponere. Ecclesia ve-
 las sordes vel rugas a-
 nuò apparebit, ut fui-
 disrumpantur, qui c-
 exstitit extra errorem
 prædicavit; sed eas
 saluatoris accepit. R-
 ut hæc cum charitate
 si vera et iusta visa
 verò contra; confutet

Cantic. 4.

CAPVT X

afferatis: vt & nos iis perpensa
 stram cum charitate dicamus; re
 vel delentes. Spero igitur, D
 est pater, vos his rationibus sua
 ros: animi candorem & obedi
 stando, mutuoq; accipiendo pa
 prudentiam. Nam eo conceden
 vel imminutio pii, & patrii spi
 neque orthodoxa veritas immin
 lo enim millies mori, quàm suad
 lum quidem à vera fide decline
 go fratres, resipiscite. quandi
 suasionem perdurabitis? quandi
 altero tamen pede claudicabitis
 gnes: qui humi repitis, exsurg
 malum somnum stertitis, facile
 net discordiæ zizaniam. Tollat
 rimit sepem: siamus vnum corpus
 Est autem caput, ipse Christus: q
 ac vitæ datorem, piè & pura c
 do, cognoscemus Deum & patr
 eterno sine tempore, sine deflux
 est genitus: sanctissimumque, &
 Spiritum, à patre, tanquam à
 terno, & à principio productum
 & per eum emanantem, & sc
 tialiter & subsistenter, & pro
 tum, vnam increatam potentia
 gnum, immortalem vitam, & b
 vtinam omnes consequamur, n

tes, in montes, solitu
 et in loca, quæ non a
 stri, & Salvatoris no
 victoria in sæcula sæ
 que Gennadius.

Ex interpretatione
 sunt & apud Græcos
 Liturgiam interpret
 posuerunt. Ex Græci
 gita de ecclesiastica
 Monachus de ecclesia
 Archiepiscopus Com
 mysticæ contemplatio
 in libro de septem Sac
 tæ doctissimè & proli
 libro de diuino altari
 bertus Abbas de diuini
 tius, Odon Cameracen
 scopus, Vvallafredus
 clementis rerum eccle
 ensis Abbas, Magist
 alij infiniti, qui so
 nostri sæculi erro
 nouam & re
 esse, imp

no

CAPVT X

DE SACRIS

NATIONIBVS, QVA

Χεροτονίας voca

CAPVT X

VATV

mus articu

gelium no

licè legen

candum et

steria dispensanda; quàm ab

hoc ministerij genus ordin

quidem ita debere esse & no

mus. Sancta etenim Cath

eos solùm, qui legitimè fun

item caractere canonicè

que iuxta Ecclesiasticam tra

dinati, ab omnique hære

alieni; & populum docere, &

giam administrare vult, at

Plurimumque illos errare d

stimant nihil interesse; vtru

diuina mysteria ab his exer

ex laicis ad eam r
 tantum, an ab his
 & canonicè confo
 muneri præficiāt
 apud nos non alic
 quem sacri nobis
 Et de Episcoporū
 mus Apostolorū
pus ordinetur à d
Presbyter verò ab
& alij eodem modo

Act. 13. stolicis discimus.
que est Antiochia,
nabas, Simeon, Lu
ministrantibus aut
ritus sanctus: Segr
Saulum, in opus m
Ieiunantes autē ips
manibus, dimiseru
 tur presentes viri: t
 lum & Barnabam
 munus ordinasse. J
 bus principibus de
 ferre; aut illis veto
 à sanctis Conciliis

CAPVT XII

imponere, 31. Canon Apol
Si quis Episcopus secularibus
sus; Ecclesiam per ipsas obtine
& à communionem separetur, &
communicarint. Et quando
 Apostolico Canone præcipi
 duplici poena ob idem crim
 bere: tamen vel propter di
 dinē, vel propter peccati pu
 mitatem, duplex hoc loco
 na: omnisque hæc electio, ta
 & sacrilega abrogatur: puni
 nes illi, qui in hac parte, ve
 runt, vimque aliquam intur
 ctiores facti, quacumque ratio
 fanique meritò & sunt, & e
 tur. Oportet enim eum, qui
 tus honorē prouehi debet, v
 cti Patres in sancta Nicæna
 nodo, Canone quarto, ab
 deligi. *Episcopum, inquit, com*
quidē ab omnibus, qui sunt in
scopis, ordinari. Si autem hoc
aut propter instantem necessit
pter itineris longitudinem;

omninò in id ipsum
tibus quoque pari m
scripta consentient
lebretur. Summa a
atque confirmatio e
quæ in tota fiunt pr
no tribuatur: quæ c
Canone, eiusdem
nodi Nicænæ dece
censis Synodi XII.
bis explicat: *Episcop*
dicium Metropolita
Episcoporum, consti
patũ eligi; nisi eos, q
babilisq; vita comm
natos & in ratione p
& sanam doctrinam
ipsius sanæ doctrinæ
milia docet XIII. ei
illud adiiciens, neq
hominibus electione
dotalem dignitatem
tendam esse. In que
sitione, illud scriptu
rùm, inquit, vulgus

CAPVT XI

electione; sed etiam de ipsa
sententiam ferre non permit-
tūque Canone innuitur, quod
tantum antiquitus: sed & re-
à populo eligebantur: quod po-
fieret, prohibitum fuit, tan-
lis ac planè pestifera. Sed
nus Canon Antiochenæ S
similia habet: tum de Metro-
de eo, vt omnes Episcopi
ab eo conuocentur, præsen-
Episcopus, inquit, ne ordine
sentia Metropolitanani prouin-
est, Metropolitanano suos col-
seruos adesse. Ideo debent pe-
tropolitanani conuocari. Et si qu-
adfuerint omnes; longè melius
difficile fuerit conuenire omni-
maiorē eorum partem, omni-
uincia presentem adesse oportet
per literas in eandem sententia
& sic vel conuentu plurium
tem plurium suffragiis collectis
constitui debere. Si quid ali-
ter præscriptum modum fa-

*nullius valoris ordinum
 omnia, ita uti dictum est
 tradicere tamen quod
 tionem velit; placere
 debet. Docet quod
 interpretatio; antequam
 populos, Episcopo
 autem contentione
 ximæ; ipsis deinceps
 ea tota deligendi &
 Episcopi, concessa
 solum autem Episcopo
 mus, alios Episcoporum
 Canonum in
 consecrabant, & non
 rotonia nihil aliud
 gnatur, quam eius
 munus exercet, in
 narum precum fac
 ritus sancti omnia
 inuocatio, propter
 Pontificis, tum cum
 consecrat, benedici
 que sententiæ atque
 scopi vel Presbyteri*

*Simile placet
 eisdem vocibus
 notatio-*

CAPVT X

Chirotonie antiquitus appo
 Nam cum penes ciuitatum
 tificum deligendorum potest
 ligebatur tum in vnum mul
 quidem alij postulabant, at
 alij alium. Vt igitur pluriun
 tentias manus in altum illi q
 rebant subleuasse dicuntur;
 rus cuiusq; sententiæ dinun
 perspici possit. Atque ita ill
 referebat sententias, ceteris
 indeq; à manus extensione r
 toniæ originem sumpsit. Qu
 ne, in eodem sensu, magni il
 ces, sancti, inquam, qui Syn
 Patres, nonnunquam vti esse
 ipsas sententias & suffragia n
 toniæ appellantes. Quomodo
 dicentis Synodus Canone 5.
*oportere Chirotonias in presen
 fieri;* Chirotonie nomine ips
 gia electionem intelligentes
 crationem Pontificis, public
 sentibus potius fieri oporteb
 autem, vbi sententiæ ferebant

T

quod nonnunquam
accusationes con-
bantur; nulli præ-
dicendæ ius perti-
dicebantur audi-
nem quidem atq[ue]
bus vel tribus Epi-
Synodi quartus C-
tem per suffragia-
tiam. *Tres, inquit*
cōgregatos ordinat
que suffragium fe-
tientibus, election-
tem & exactum e-
rectæ fidei, quàm-
tæ integritatis tes-
ordinari debere;
nore ac dignitate
cris Canonibus, A-
nibus clarum est,
gni quondam Th-
zeni, quem pro se
longè euidentiùs
vbi eos qui tanto
probi, ac planè pro-

CAPVT XII

dam notat: eos autem qui &
 esse debeant, mirè celebrat, &
 bus pingit, hæcquæ inter cetera
 adfert libertate. *Quotus quisque*
amissimam, regulamque se-
quam Paulus de Episcopis & Pr-
nempe ut sobrii & prudentes s-
lenti, non percussores; sed doceri
prehensibiles, atque huiuscem-
improborum calumnia atting-
se à norma rectitudine perm-
comperiet? Et rursum: Pra-
ipsum purgari oportet, tum a-
primò ipsum institui; tum ali-
primùm lucem ipsum effici, &
quare; tum demum alios ad D-
primò sanctificari; tum demum
care. Deinde illos appella-
negligenter, nec secundum
eti Canones præcipiunt, ord-
in medium adfert: Quis est
ritatis Antistitem & propug-
nus dieculæ spacio, veluti si-
argilla fingit? illum, inquam
gelorum classe atque ordine

qui cum Archangelis
 supernū altare sacrificii
 cum Christo sacrificium

Qui nihil, inquit,
 adferunt, discipuli
 designantur; alios au-
 gati fuerunt: heri e-
 arbitri & Antistites
 rudes & recentes. Qu-

stio, gratie potius &
 Spiritus sancti inspi-
 tur. Eos proculdu-

digni in eos honore
 profcindens; simul
 esse illos in veritate
 nistri Iesu Christi fu-
 subiiciens. Amplius

pere fugiendos & a
 qua se hæresi cont-

2. Corin. 6. Apostolicus diligē-
 vel Presbyterum, qui
 vel sacrificium adm-

Quæ enim est con-
 lial? vel qua-

qui in-

CAPVT X

NEQUE P
 NEQUE OBLATION
 dies festos, neque
 ria; corrupta vita
 bus ministro
 vitiari.

CAPVT XI

E QUI
 mo autem
 Ecclesie m
 xios, & irr
 esse deber

que honestam & inculpabi
 ces item, atque ea, quæ offer
 festos & reliqua, quæ qual
 dam gratiam comparata su
 item ex alienis peccatis corr
 faciendam, aut aliquid ali
 nõ ad salutem conferre tra
 mus, sicq; de tota hac re stat
 admodum illi, qui ita Deo m

T

ficiunt nihil; nisi
 sine crimine, qua
 puri item & inno
 tanquam sub iug
 uant, in omni m
 vitæ degentes, su
 tes; ita preces ipfas
 stos item dies, q
 Dei, eiusque amo
 terea illius, memo
 à sæculo placueru
 tionem & imitati
 re ab illis gestorur
 fieri, magnamq; v

Jacob. 6. stris adferre, affir
 inquit scriptura, v
 tumque proficit in
 gratia digni sunt: v
 stomus exponens
 inquit: *Iusti, inquit*
stulatione, omnia ap
 Philippenses item
quid auxilij illis, qu
modici quidē, opem
modo autem & qua

CAPVT

pro illis exorantes, aliisque ut
persuadentes: pauperibus ita
lis aliquid impartientes; haec
non exiguum quandam conso-
di siquidem quid Deus dicat
tatem istam propter me, & pro
uum meum. Si memoria dunt
valuit; quando & opera pro t
poterunt? Non frustra ab Ap
est, ut in celebratione vener
riorum, memoria fiat eorum,
runt. Nouerant enim illis hi
lumentis fieri, multum utilita
dem uniuerso populo, manusq
dente, cætu item sacerdotali
sacrificio; quomodo Deum non
istis orantes? Nam ita vult D
cem iuuenus. Sanctis aute
nores à nobis deberi, eosque
piendos & venerandos effe
eorum ut offeratur, iustur
Deus existēs, nostra caussa h
nobis præcepit: Qui, inquit
accipit. Vnde D. Chrysosto
Quemadmodū, inquit, illis, q
T

atque depugnāt, ab
 bellumq; ipsi non pro
 bentur; pro his enim
 quit nos de Sanctis
 Quomodo enim non
 dem, qui terreno re
 com meatus liberali
 qui cælestis Regis ma
 lestiores, potentior
 pro nobisq; Deum ex
 tempore nostro nece
 stris quotidie, res ne
 gimus; cuius, in qua
 nihil item ex facult
 eos ipsos, neque in e
 nes, qui tantorum
 derunt, conferre
 litatis & munificen
 neque eos eleemosyna
 item quotidie, Deu
 lo Christiano & vti
 ab eo que officio n
 ipse, dum commu
 lam orandi præscri
 quit, oraueritis, dic

Matth. 6.

CAPVT X

Et: Hoc, inquit, genus demon-
 citur, nisi oratione, & ieiunio
 similibus. Et Paulus ad Timotheum
 secro igitur, primùm omnium
 tiones, orationes, postulationes,
 actiones, pro omnibus hominibus,
 & omnibus, qui in sublimi
 quietam & tranquillam vitam
 omni pietate, & castitate. Et
 & acceptum est coram Saluatore
 omnes homines vult saluos fieri
 tionem veritatis venire. Sum-
 mum, vt honorentur, dignum
 esse docet amplius Diuus Cyprianus
 Tanquam communis, inquit,
 vniuersi Sacerdos. Ab omnibus
 quum est illum honorari, eiusque
 Sacrificia enim Deo pro toto
 Preces eodem modo ad Deum
 bus atque illis omnibus, qui in
 siti sunt; vt horum salus &
 stre tranquillitatis & securitatis
 Ad nostram siquidem utilitatem
 etiam magistratus ordinauit
 igitur & iniustum est, illos qui

bellagerere; nos aut
 nos ipsos, neque pe
 exorare. Et rur
 softomus: An, i
 esse, sanctum Iob pr
 tidie sacrificia obtu
 peccata eorum expi
 cogitarent in cordi
 tote, inquit, tanqu
 orantes, pro publica
 niuersi mundi, pro o
 facimus: regnumq;
 nuam pulsamus, ut
 dia sua nobis illam
 qua olim excidimus
 Et rursum: Est qu
 taris Sanctorum pro
 sed ira, si item nos t
 & ipsi oremus: na
 otiosi ipsi simus; nul
 tatem. Neque eni
 remia pro ignauo &
 volenti, responsum
 li ad Dominum supp
 audiuit: Ne ores;

CAPVT X

*Si, inquit, steterit pro illis, Daniel, non liberabo illos; siq-
 uam eorum praeualuit malitia*
 dicet aliquis, necesse est ali-
 rare, si ipse Deo gratus & ch-
 quaquam hoc dicas, ô homi-
 precibus, multis deprec-
 habemus. Audi enim i-
NUM dicentem: *Deprec-*
pro vobis Sacerdos, & remittit
cata vestra: Et alia his simi-
 ma. Quæ, si quis diligen-
 plenam & confertam talib-
 tam sacram Scripturam. Si
 & illa omnia, quæ Deo vo-
 sunt illi acceptissima. *Vouete*
& reddite: quomodo Anna
vouit & reddidit, & alia sex-
 lia. Sicutē & festos dies cele-
 rantes Sanctos, tanquam D-
 ta magnum Dauidem: *Mih-*
honorati sunt amici tui Deus
tatus est principatus eorū. N-
 preces, Liturgias, dies festos
 non cauponantes, sed Deu-

peragimus; quæ quæ
 consequentia, præ
 dam absq; Deo esse
 non timeat, & qua
 nibus principem
 miliã ducit, sit alie
 rebus illis, quæ ren
 tura sua consequu
 dammodo sunt, &
 ipsum quod princ
 Necessè item est il
 doctrinæ, iuxta m
 omni circumspèc
 voluntate tanqua
 proposita, omnia
 lis ipsis, qui eum se
 runt, vitam suam p
 tegrîtatis referat t

1. Thess. 2. Pauli: *Vos, inquit, sanctè, & iustè, & credidistis, affuim*
 Porrò, si contig
 nos habere; Dei ta
 omnia operatur, v
 statur Theologoru

CAPVT X

ANNOTATI

QUEMADMODVM illi, qui
 strant, &c. *Idem sensus est*
ex quo hæc desumpta esse videntur
Cap. 34. hoc loco apponere libuit.
 autem postquam omnibus ea,
 uerit, etiam pro se orat, ut à
 tur. Quanam sanctificatione? v
 sionem peccatorum. Hoc eni
 principale officium. Et unde
 sciri? Ex iis, quæ Dominus dix
 nem ostendens: Hoc est corpus
 pro vobis frangitur in remissio
 rum. Et in calice similiter: Me
 Domine, etiam meæ indignita
 mihi omne delictum volūtariu
 tarium. Et ne propter mea pec
 ris gratiam sancti Spiritus à do
 Remissionem peccatorum da
 tus iis, qui sunt donorum parti
 quit, gratia, in me ne prohibe
 propter mea peccata. Duplicit
 gratia operari in pretiosis donis
 modo, per quem ipsa sanctifica
 quem gratia nos per ipsa sancti
 go modo in donis gratiam op
 potest humanum malum vetar
 modum eorum sanctificatio ne
 virtutis opus: ita nec fieri potest,
 num vitium prohibeat, Secun

stro etiam studio &
 enim gratia per don
 etificationem aptos
 Sin autem in nos im
 vtilitatem attulerit,
 mentum damnum
 siue est solùm remiss
 illa etiam aliud don
 ra conscientia sacra
 orat Sacerdos, ne à
 possit prohiberi per
 facit orationē etiam
 communiter multi

OMNIA

TVI A DE

paren

CAPV

mnino aliis Reip. n
 Nos autem illud di
 etosq; esse oportere

CAPVT XV

que magistratui: non modò
 tantùm; sed dyscolis etiã, & e
 ab illis legibus sancita sunt, sa
 taminata seruanda. Aliter au
 gis quàm hominibus obtem
 se. *Qui* (dicit alio loco Script
mni potestati, iudicium accipi
Qui potestati resistit, Dei ordi
 Quomodo item eorum con
 illis non parent, quos ipse Do
 non in his solùm consistit; se
 amplius fertur, qui eos misit
 dicitum isti, quàm illi qui in S
 morrha perierunt, reportab
 Dominus: *Qui accipit vos; &*
qui unum ex his, quem ego mi
recipit. Qui vos audit, me aud
vos non receperit, neque aud
vestros; exeuntes foràs de dom
excutite puluerem de pedibus
amen dico vobis, tolerabiliùs
domorũ et Gomorrhæorũ in die
illi ciuitati. Et Apostolus: Q
spernit; non hominem spern
qui dedit Spiritum sanctum

Oportet igitur
 tùm magistratibus
 etiam ipsis, atque
 Scripturæ Spiritu
 bus parère: nequ
 res aliquos obsiste
 uerfari. In ea aute
 omnia vendideru
 que, & ea, quæ in
 caussa reliquerun
 gelium non de ter
 nis tantùm rebus
 & quòd solam per
 illud prædicet: ac
 ligendum & inter
 Hoc quidem nulla
 Dei Ecclesiæ Doct
 sequuti, dicimus
 ctum clarè seipsur
 & vende omnia, qu
 & habebis thesaur
 & sequere me. Q
 cè, neque per vllar
 ter, & ad sensum, v
 tè dictum putamu

Matthæ 19.

CAPVT X

quæstionem proposuerat, modum & rationem vitæ quendam sibi Dominum deum atque subiecturum; per quod num in vsu & possessione futurum victurus esset. Vbi autem Christus Dominus, quàm respondisset, ipsamque bono abrenunciationem, vitæ arandæ auctorem & administravit; tum demum veluti & tione, & Domini responsione aufugit: & vide, quid interrogauerit: *omnia seruauit à iuuentute mea* verò id, quod caput continet: ipsam inquam paupertatem quit, *& vende omnia*: nam si quum feceris, illius seruus eris. *Et da*, inquit, *pauperibus*, & hoc autem est, in reliquis inquis: *meus discipulus semper, sequaris*: non vt hodie meus discipulus, meisque præceptis adhæream, te relinquam, ad tuaque rediens & idem, repudiatis om-

vitaë & imitatione
 ipsum enim esse velle
 caeleste querere,
 docet magnum in
 dus D. Chrysoſtomo
 inquit, *quasi maior
 vult perfectus esse
 rum studio: si verò
 caussa vendiderit,
 non aberrabit, sed
 promissa, perpetuis*

DE COS

TIONE

CAPV

num venturum,
 tuos iudicaturum

CAPVT XV

stis viris, vitam sempiternam
 perpetuum; prauis autem &
 nibus, supplicium æternum
 eamque ipsam puram &
 tem esse, vobis libenter asse
 cunque autem, vel ipsorum
 vel poenarū finem aliquem
 dicunt; vel iudaicas opinio
 fabulas denuò inducunt, dic
 timā mortuorum resurrect
 & pios homines in hoc mū

hi planè delirant; inde

ipsoa auersamur, ac ve

larum & nouitatu

ctores condem

namus.

DE GR

LIBERO

CAP V

dem, quæ in nobis
 tur: de illa verò pa
 xilio Dei saluari po
 mus. Non ignorare
 xilio primò & præ
 pus habere, secun

Joan. 15. Etum est: *Sine me ni*

simul item sanctor
 næ Scripturæ inte
 pretationem, qui
 Scripturæ sensu & s
 tè illi, qui à Spiritu
 perspicuitatis sacræ
 nosque in omnibu

CAPVT X

erudierunt, in omni re seque-
 igitur D. Chrysoſtomus, gratia ſit, volētes tamē ſolo
 modo idem exponens Ep. ad
 bræos, in quodam morali,
 inquit, *in omnibm nos custo-*
gnam cautelam adhibere,
dormiamus. Ecce enim, dicitur
dormitat, neque dormiet, quod
Et ibidem: Ne des in commo-
tuum. Non dixit, ne commo-
in commotionem pedem tuum
bis & non in alio ſitum eſt, da-
in commotionem; vel omnino
commoueatur tenere. Si enim
firmiter ſtare, & ſi conſtant-
rimus, non commouebimur. Quod
hilne ad Deum referemus? Quod
eum referenda ſunt. Non tamē
ſimul liberi arbitrij ſua inte-
tur. Si ergo in Deo omnia, in-
multarum rerū item cauſam
nos eſſe dicit? Non aliam cer-
ne liberum noſtrum in aliquo
arbitrium. Ex nobis igitur

dent, & ex illo. Nam
 recta & honesta sunt
 ea, quæ sua sunt, bene
 Sequitur autem ille
 volūtates; ne in alio
 arbitrium. Verūm
 honestum est eleger
 mūm nos iuuat,

Rom. 9.

Quid igitur ad illu
 volentis, neque cur
 tis Dei. Primum, in
 ex suo sensu, sed ex
 loquitur: & conclu
 præmissis. Cū enim
 Miserebor, cui mise
 diam præstabo, cui m
 ex ea Scriptura vide
 volentis igitur, neq
 est Dei. Quod si sic
 desideremus, non v
 andem rem cum e
 cere possumus. Cui
 stit; eius totum esse
 strum sit velle & el
 plere, & ad perfe

CAPVT X

ilius est, quod maius est; & n
 muni dicendi totum suum
 enim & nos facere solemus.
 Aedificium aliquod præcla
 videntes, dicimus hoc totum
 ilius artificis esse; & si no
 sed & operarum, & eius qui
 bet domini, & aliorum plur
 tamen plura ab illo conferunt
 tum illius esse dicatur. Sic et
 liter. Sed & in multitudine e
 plurimi sunt, omnes esse dicun
 pauci, nullus. Sic igitur & D
 xit: Neque volentis, neque c
 sed miserentis Dei. Duo aut
 parui momenti perficit, & cor
 quidem, ne unquam ex bonis
 efferamur: siue, inquit, cur
 dis, non putes illud quod rec
 tuum esse. Nisi enim super
 adfuerit, frustra laborabis. S
 quò tendis, peruenias, clar
 currendo & volendo, id asseq
 sic igitur dixit, nos frustra c
 ita demum, si totum nostrum

si non maiorem partem
Deum referimus.

tum suum esse volu-

& sine legitimo cer-

item nostrum; ne in-

enim minimam partem

ta sapimus; quid si t-

essemus, quid non fa-

mi insolentiam &

dam; & hæc, & mu-

& dixit. Verùm

hæc? quorsum, in-

fortè cum honest-

mus, superbiemus

mis efferemur? It-

Serm. 8. in mus ad Philippen

Cap. 2.

Etum facimus, tur-

quit, est, qui operat-

studiosius attendan-

feramur; siquidem

nobis. Si igitur ipse

voluntatem exhib-

tem, complectentem

verò voluntatem in-

modo nos ad id quod

CAPUT XV

adhortaris? Etenim si ut vel
 frustra nobis dicit, obedite; n
 mus: frustra dicit, in timore ac
 ris salutem; si totum Dei est.
 tur dixit, Deum esse operant
 ut velimus, & ut operemur;
 dinem nostram releuet, & m
 Audi, inquit, si volueris, tun
 magis velis, & promptitud
 dabit, & operandi efficaciam.
 voluerimus; voluntatem ips
 stea magis adauget. Vt potè, vo
 ni operari: bonum istud, ipse op
 seipsum etiam voluntatem. Q
 enim, cum ipsa bona opera, don
 deiicit nos à nostro libero arbit
 nobis integrum conseruat: it
 operatur in nobis, & velle
 non aufert à nobis arbitrij li
 ostendit quod ipsum virtutis e
 gnum nobis calcar, magnan
 nem ad rectè faciendi volun
 Vt enim ex opere nascitur op
 trahitur otium. Dedisti eleem
 ris magis ad dandum: non de

magis: temperante
habes profectum in

Prover. 18. *sti; auxisti segnitier
cum in profundum
mittit, sic & iustus,
scenderit, tum ma
dit, & aspirat. Ut e
dam ignavior effici
bonorum multitudi
veritus ne totum pe
luntate, hoc est, pro
placiti ipsius comita
fiant, & iuxta volu
quantur. Vides Deu
Vult enim nos iuxta
re. Si autem vult
operatur; hoc q̄ ipse o
ut rectè viuamus. V
arbitrij libertatem
sine murmurationib
Diabolus enim, ubi
ctum & honestum es
natur mercedem no
enim vanam gloria
persuadet: aut si nik*

CAPVT XV

nem: vel si neque hanc, tum
atque censuram morum atq; d
rectè scilicet, an secus se habeant
nibus grauis est diuinitus
graue exitium. Nam & mori
sequi oportet, & sacræ Scrip
tibus parère & subiici neces
quo enim Spiritu locutus est
dem Petrus & reliqui: in eo
cti Antistites & sancti Hieron
filius magnus, Gregorius T
annes Chrysoftomus, ac vni
ctorum Patrum chorus; præ
quam clarissima quædam lu
verbumq; vitæ elucidantes,
& diuina sunt nobis annunc
nobis omnia summa fide &
narrantes. Rursum igitur id
mus, ad Timoth. hunc in mo
igitur quis emundauerit se ipse
honorè et sanctificationem. V
non natura, carnalisq; necessit
aut fictile vas effici; sed nostr
voluntatis, idq; dum hinc sum
Ibi enim neque fictile vas, aure

neque hoc item in
 dum hic sumus, m
 & commigratione

Vas erat fictile Pa
 Judas vas fuit aure

Serm. 4. in
 Cap. 2.

sus fuit. Et alio lo
 ad Ephesios; Gra

Ne beneficiorum m
 de, quomodo te repr
 saluati estis per fide
 voluntatis facultas
 nostra sunt, quæ tam
 docuit, non, inquit

Nam neque fides, in
 ipse nos vocasset, qu

Dei igitur donum e
 ad salutem sufficit;

saluet, requirit eam
 retur. Sed & hoc ip

quis gloriatur. Et n
 nem ex operibus iust

hoc pacto gratia &
 appareat. Ac si di

est auersatus; sed a
 tia saluauit. Verum

CAPVT XV

dit; non ex operibus, sed ex fide
ignauus & otiosus reddatur;
iungat: Ipsius enim factura sunt
Christo Iesu ad opera bona, quae
Deus, ut ambulemus in eis. Cō
& perseueranti virtute in h
opus est; sine qua, nihil ex his
ctæ sunt, nos quidquam iuua
uare enim nos ea omnia opo
bis Christus Dominus præci
nimum quidem ex illis tran
ratione, nostra fides excell
se se commendet, ac c
lucem conspicien
dam profe-
rat.

DEVM S

AVCTORE

CAPV

esse; Deum autem
causam existere.

præclare, verissimè
enim D. Chrysof

motheum dicit: S

gubernatione sua m

providere: & alia q

re; alia verò fieri per

le fieri. Bona autem

stra, & illius adiut

ipsum latere; omnia

ficisci voluntate.

ronentur: peccator

uant. Neque tamen

plectuntur; ne re

*In Morali
Homilie 8.
in 2. Timot.
Cap. 3.*

CAPVT XI

credant: neque omnes item
 tibus diuexantur: ne quis imp
 lem, & laudabilem esse pute
 si rectè nobiscum expendemus
 erit, quod nos in hac vita valde
 possit. Si autem Sacras Script
 diemus; inueniemus profectò
 nos ad salutem mirificè instr
 Et paullo pòst progressus, in
 situm est, ex ipsis rebus aduersi
 ramq; perferre. Non hoc fa
 uentium natura, sed nostra vo
 ta pertulit Iob: gratè sustinuit
 catus est: multa minora alius
 mauit, sed indignè tulit, ma
 umq; commotus est, ideo iudica
 tus est. Forti igitur & magno
 & nihil graue nobis, durumq;
 sicut & contra, si ille infirmus
 erit, quod non grauissimum esse
 enim demum diabolus alic
 vbi mentem nostram Deo
 non inuenit; vbi immoderat
 perantem animum cernit. C
 mo mandatorū Dei non rec

iustificationes eius
 lum captiuum pro
 quam insidiosissim
Genes. 2. exitij scopulos pro
 apud se recenti me
 ptum illud; *ex om*
 seruasset iustificati
quacunque die come
 nunquam in ea m
 sus est, coniectus fu
 um accuset: nemo
 rum suorum refer
 qui vocant, causa
 sed in his, qui voca
 que resiliunt. Atqu
 longè inuitum etia
 rò cum ista tua ora
 honores, nemo ad
 uiuia, & panegyre
 quam nolentem v
 & quasi catenis vin
 non honorantis ef
 cientis potiùs. In g
 uitos, in regnum
 atque currentes in

CAPVT X

Omnes id quod melius est se-
pter eam, quæ cuique inest,
Cur igitur eam non extirpa-
ueram hanc naturam, tam
quendam, immensam hu-
mul & potentiam eius ena-
pandit? an non tot seruos se-
miserit? an non toties nos ve-
infinite & inusitate signis &
confirmauit? an non geh-
numque exitium commin-
regnum caeleste toties pro-
quotidie solem suum oriri
nos & malos? imbres item
per iustos & iniustos? Velle
necessitate bonus esse, & ab
quæ hanc libertatē consequi
re; quam integra voluntate
stans, tam acerbæ damnati-
subiici atque puniri. Atque
rerum natura, necessitate
tem. Verum si ignoras ea, quæ
da; age, prode ignorantiam
tibi dicentur ea, quæ dici opor-
ne nosti, quæ recta sunt, & e-

ra esse videantur;
vetita ruis? Non
ceteri, eiusdem fo
nes, longè maiora
emplo conuincun
tuum impudens o
cùm vxorem hab
liena non potes; a
xore incorruptam
Quam igitur tua
defensionem? Ne
naturæ, non eius
scilicet caussa, q
posse, dicere non o
monstrabitur, om
nasci. Nam que
potest; illud etia
cumbente, nunqu
non facit; præte
facere iudicatur: o
in cælum subleua
corporis depressi
Quid igitur, si R
Quid si non facie
dicens, se eos, qu

CAPVT X

truncaturum, vel igni trad
 quid simile passuros? faciét
 piam? parebitne? nequaqu
 potest: non patitur natura
 Rexiubeat, vt temperatè
 viuant; n'onne statim plur
 rio parebunt? negabis fo
 eos, qui tale mandatum tra
 Quid si eosdem vinctos in
 iiciat, ibique concludat;
 stum illum cupiditatis sua
 hilque inconueniens per
 profectò. Non igitur dica
 dem natura esse bonum,
 Non enim, si ita à natura q
 esset, vllò vnquam tempo
 demus, immutari posse
 tis igitur nostræ, no
 ræ, totum vitiu
 est.

DE SAC

DITIONIBV

tim J

CAP

festos, sacrificia, f
 nitates, monach
 sam politiam, & a
 se censere. Quod
 sanctis Patribus co
 citur. Si enim on
 tis, complectimini
 neris sint, vel in pr
 que studiosi esse de
 Ascetica vita, quæ
 lud magnus Basili
 quit, *vita, unum se*
bet; salutem anima

CAPVT X

salutem aliquo modo conferri
sua institutum, atque regula
mandata, cum omni timore
uare: cum ne ipsorum quid
Dei alius scopus sit; quam eos
obediunt. Oportet igitur, quod
illos, qui loturi in balneum
omni veste nudari; sic &
monasticam ingrediuntur
vitæ huius impedimentis de
philosophicæ vitæ metas se
qua quidem rerum omnium
ne, illud summum est; ut p
tes primùm deponamus
quod vi & natura sua primu
tur; ut omnia reliqua vitæ i
nobis reiiciamus. Et cum
delegerimus, quod in ama
cietate consistit; illud in pri
sit omnium cor vnum, & a
luntas item & studia, iuxta
ptum, eadem: Vnum exit
pluribus membris compac
item perfectionem fratern
concordiæ complecti: nihi

bentes, sed omnia.
Neq; verò solum
accusandũ non est
dibus & commendo
ximè illi, quos di
lam pulchritudin
plandã erexit, ac p
que sponsum Chr
ri, illique adhæren
aliam pulchri & h
speciem sunt comp
quidem virginitat
lij eorum, qui ieiun
bus domarunt cor
comia: alij eorum
qui sua omnia prop
runt, admirantes; i
teque persequunt
modo vnoquoque
rectè quis defungi
quàm vel solam lau
omnem virtutis pr
plurimum valere e
autẽ, aut conuiciis
hominũ, quomodo

CAPVT X

Vt enim ad aliquod opus v
 ducti, si quidem ille, qui eos
 positum & hunc finem habet
 ad hoc ipsum se totos præp
 ædificent, ad ædificandum
 ponunt ac cohortantur: si
 mine Iesu Christi collecti si
 nem & scopū illius, qui eos
 scere, ac ita demum ad eum
 ponere, ac præcingere omni
 ne suo frustrentur fine; sed
 amorē, qui ex mutuo com
 emanat, consequantur, & i
 & negligentia iudicium su
 que illius Apostolici memi
 inquit: *Obsecro vos, ego vobis
 vt dignè ambuletis vocati
 qua vocati estis.* Clariùs aut
 nus omnia nobis in diuin
 sionibus explicat: *Si quis a
 monem meum seruabit, &
 get eum, & ad eum veniem
 nem apud ipsum faciemus.*
 eo habitat in singulis nobi
 eius seruamus; ita multò i

Matth. 14. vel tres cōgregati fuerint
 in medio illorum
 tur: si itidem omnes
 ad mandata eius cō-
 indignè vocatione
 que ad voluntatem
 spirârint: & si in no-
 congregati esse vid-

Luce 6. dient: *Quid me vocatis,
 non facitis, quæ ego pro
 diuinæ gloriæ partem
 quam in claro spec-
 mente & animo sum
 infatiabili amore, &
 test studio, ex toto
 ribus suis, nocte, a-
 ad id ipsum rectè &*

*Basilii in
 Oratione de
 libero arbi-
 trio.*

hendendum quærere
 mo frui poterit; n-
 est; ab omni se mu-
 mnibusque aduersis
 bus abiunxerit, qu-
 gnant, omni que op-
 uersaria sunt. Pro in-
 cuius causa à Dec-

BEAT CAPVT X

conditi, ac in deliciarum parti
 ti, ad extremum in numer
 rum insipientium coniecti, et
 facti, ab incontaminataque
 clusi sumus; hanc ipsam cog
 vbi primùm per inobedien
 nis, per prauos affectus, facti.
 statim ipsos à beata exclusim
 ne viuentium: ac in captiuitate
 uitate constituti; adhucque
 nis flumina sedemus, quò
 Aegypto detineamur, non
 promissionis hereditate adi
 & lacte manantem: nondum
 cor nostrum cælestis agni fa
 enim laqueus inferni, atque
 tiæ in illo infixus hæret: non
 mus lætitiã salutaris Christi
 stimulus mortis pungit nos
 duimus nouum hominem,
 Deum creatus est in sancti
 siquidem necdum deposui
 hominem, qui corrumpi
 cupiditatem fraudis: nondum
 mus imaginem hominis cæ

- Rom. 8.* formes gloriæ illius
 imaginem terreni
- Iean. 4.* adoratores adorant
- Rom. 6.* veritate; adhuc enim
 mortali corpore
- Rom. 1.* mus gloriam inco
 enim in hac teneb
- Rom. 13.* nondum induimus
 dum deposuimus
- Rom. 12.* rum: nondum re
 mentis; adhuc enim
 lo huic in mentis
- Galat. 6.* cicatrices eius in
 mus, facti in myste
- 1. Pet. 2.* in carnalibus passi
- Rom. 8.* tibus vivimus: non
 heredes autem Ch
- Ibidem.* enim spiritum ser
 tionis Dei gestamus
- 2. Cor. 6.* templum Dei, tabe
 cti effecti sumus; a
 templa, vasaq; spiri
 eam, quæ nobis in
 sumus. Profectò e
 tem illam, & purita

CAPVT XII

splendorem nobis acquisiui
spiritali, & absq; omni dolo
que nostræ incremento & p
gni sumus: nondum nobis
lucifer exortus est in cordib
dum nos occupauit Sol iusti
dor radiorum eius: nond
nem Dei nostri recepimus,
tes eius diuinæ naturæ facti
dum germana magni regis p
genuina imago Dei facti sum
eius diuino amore vulnerat
ritali charitate sponsi nost
perculsi: nondum inuisib
communione participes fac
in summa omnia complect
nus electum, regale sacerdot
eta, populus acquisitionis et
quidem amplius serpentes,
mina viperarum sumus. Qu
non serpentes illi, qui in ter
punt, & ea tantū quæ terren
neque conuersationem su
bent: quomodo non item g
rarum; qui non obedientiæ

foedi serpentis r

Quibus igitur ver

lacrymis, quo ge

solus potest eum, c

minum fixit, pel

modo eas, quæ in

piditates excluda

gloriæ Christi; vt

Dei sim; vt in eam

præcessit caput me

Torrentes lacrym

Psal. 6. bo per singulas no

nec in tribulatione

exaudiar, misericor

Luce 10. nec cum Maria op

Ioan. 6. gisse sentiam: donc

do dat vitam, dign

quis: Itane plurim

omnia Dei manda

Ex Asceti- strà se in aliis exerc

cis Basilij. nū erit beati Petri

res præclarè gestas,

Domino audiuisse

Ioan. 13. uinæ detrectatione

te, non habebis par

ibid.

CAPVT X

taceam, neque ex ignauia,
temptu; sed potius ex sum-
num reuerentia atque piet-
cisse. Atqui amplius dicet
esse: *Quisquis inuocauerit*
saluus erit: & ita vel ipsam
inuocationem, ad saluando
cant, sufficere. Verum, aud
Apostolum dicentem: *Qu-*
bunt, in quem non credideru-
dis; audi ipsum Dominum:
dicit mihi Domine, Domine
gnum celorum; sed qui facit
tris mei. Quod si vel hoc ip-
luntatem Patris, nihil iuuat;
bet operis studium; nisi del-
do fiat; hoc autem est, nisi di-
æternæ felicitatis conseque-
scipiatur: sic enim ipse Dom-
Faciunt, inquit, ut videantur
Amen dico vobis, quia rec-
dem suam. Vnde & Apostolu-
cit: *Si, inquit, bona mea prof-*
pauperum: si corpus meum tra-
igne ardeam, charitatem aute

sum: quid de nobis
 mollem, & omnium
 illi, qui ex lege & vultu
 anteponimus? Quomodo
 æternæ vitæ felicitatis
 contubernium, & Angelis
 gaudia in cælesti
 Christi nobis pollicetur
 etò & insanæ mentis
 Quomodo enim in cælesti
 cælesti cum beatorum
 ne minimam qui
 habuerit; ac ne exitum
 nem, moderatè, & non
 portauerit? Quomodo
 condonandis iniuriam
 micis, nullam vnquam
 nem prætulit? Quomodo
 qui non assidua correctione
 sedula Deum in
 item cum aliis Sanctis
 quidem vllum eorum
 ribusque suis demeritis
 thetes adeò est iniquus
 qui paribus præmiis

ἰσοπολι-
 τείαυ.

CAPVT X

victorem; & illum, qui non
 dem descendere voluerit? C
 perator in æquã prædæ par
 qui ne in pugna quidem co
 illis, qui egregia potiti sunt v
 quidem & clemens Domin
 stus simul. Ne igitur vna tan
 illum esse agnoscamus, sola
 cordia illius; neq; eius imm
 nitatē, & benignitatem, occ
 & inertia faciamus. Ideo en
 nat, ideo fulmina iacit; vt ne
 tatē contemnat: idem ille, q
 exoriri facit, idem * cœcitat
 rit: ille qui pluuiis terram rig
 sulphure, spiritu, procella q
 que omnia. Vt enim illa su
 dinis, & benignitatis eius; i
 tis signa: vt aut propter illa
 propter ista metuamus eū:
 audiamus: *Nunquid diuit
 patientia, & longanimitatis
 ignorans quoniam benignita
 rentiam te adducit? secundū
 siam tuā, & impenitens cor,*

iram in die ira. C

tio illorum operum

non sit spes vlla sal

rum, quæ præcep

tum est. Magnæ e

de ipso legislatore.

Ex Asceti-
eis Basilij.

dicium sententiam

igitur, euangelica

cum vera fide com

munem denique

conferamus; ne

luntatis effugiat.

Deique hominem

tet; debet certè is

Ephes. 4.

rum Dei complere

1. Cor. 9.

plenitudinis Chri

candi necessitas in

nisi euangelizauer

dium, idemque pe

ca necessariorum

des fueritis, aut si

stodia earum reru

sunt, ipsorumque

Ioan. 12.

mus. Ideo enim dic

locutus sum, ille in

CAPVT

die. Et seruus nesciens, & sciens, vapulabit paucis: sciens, & non faciens, nec se totum domini componens, & Sit igitur doctrinæ dispensationem mea, sine reprehensione autem vestra, fructuosa; scilicet sacrae Scripturæ partes, atque quando ad tribunal Iesu Christi nos nostros poni debere. Inquit Scriptura, & constituitur peccata tua. Hoc pacto non nisi vigilantia & sobrietate habetur, diligentius inuigilabitur dogmata ad opus sedulo persequemur; ignorantes, quia Dominus noster sit venturus, quæ nobis cum Deo intercessio, non in ea, quæ secundum cognationem consistit; sed studio exercendæ voluntarietur. Qui ex Deo est, inquit Spiritus Dei audit. Et iterum: Qui Spiritus, hi filij Dei sunt. Quem loquitur D. Chrysostomus, inquit: V

confisi, vitam subsequens

Quamuis Baptisma

stea ducaris, digni

& adoptionis prerog

pterea non dixit, q

perunt; sed, quicumq

est, quicumque omni

Joan. 15. sunt filij Dei. Et Ioan

si feceritis, quæ præ

autem esse, quoniam

ri; qui non maiore

gelij iustitiam præ

Matth. 5. clarè docet: Nisi, in

tia vestra plusquam

rum, non intrabitis

Philip. 3. Paulus: Omnia, in

ui, præ excellentia

Domini nostri, cuius

collocavi, ac veluti

ut Christum lucrifac

non habens in me ius

ge est, sed eam quæ ex

Rom. 14. Deo est, iustitia in fide

ex fide non est, peccat

tur nos Spiritu De

CAPVT

fidei adhærere; vt digni fiamur. Sed & illud item non est; ac vtique confitendum quod quæ in nobis bona sunt, tollerantiæ earum passionum merito suscipiuntur, Deum ipsos auctorem esse. Dicit enim *potest homo accipere quidquid fuerit de celo. Quid habetis non accepisti? Gratia enim vestra non ex nobis, sed ex Deo est; non ex operibus nostris meretur: & hoc, inquit, à Deo datum est pro Christo, non pro re in illum, sed etiam pro certamen habentibus. Non est autem de se præsumendum, quod clarè gesta, quæ facit quis: non est contemnendi; cum ad eos debeant, & alios, tanquam ipsi debeantur, illa dicta sit parabola, *ascendebant in templum, vt ostendat enim, & non Deo sua tribuerentur, nihil aliud est, quam Deum non ex aduerso pugnare.* Prop*

qui sibi ipsis confidunt
 Deum omnium
 ferunt, sed & alios
 nunt, ea parabola
 miranda quadam
 Deo hominem efficit
 tamen cum superbia,
 tia, ea ipsa iustitia
 ram vanitatem ho-
 que Apostatae ang-
 par esse voluit; si-
 profecto sibi confidit
 se suis cogitationibus
 perfectione Deo plac-
 in Deum referamus

2. cor. 3. *duciam*, inquit Pa-
 per Christum. Neque
 ex nobis ipsis, vel
 tanquam ex nobis:
 stra ex Deo est, qu-

2. cor. 4. *ministros noui testa-*
bemus, inquit, *the-*
libus, ut sit abunda-
 non ex nobis. Amp-

Ioan. 14. *Si diligitis me, man-*

CAPVT X

diu enim vniuersa mandata
 seruamus: quandiu vitam non
 comparamus, vt illud testis
 referre possimus, *vos non e-*
do; tandiu eum non diligimus
 que eius sanctum frustra non
 ab eo expectamus. Non solum
 propterea eius opere complere iustitiam
 aliis quoque virtutibus atque
 bus nos exercere oportet,
 contemnentes, memores
quis Episcopus, vel Presbyter, in
festis diebus carnem & vinum
abhorrens, & non propter e-
deponatur: vt qui habeat in-
tiam propriam; & sit multis
sa. De ieiunio item Canone
 tur: *Si quis sacram Quadragesimam*
iunet, aut feriam quartam, a
excommunicetur. Et reliqua
 Dominus per Moysem ieiunium
 quidem multis in locis scripsit
 & peculiariter, dum in huius
 gem fert: *Anima quæ per ieiunium*
& humiliata non fuerit, peribit.

342 CENSURA

igitur per ieiuniu
Isaie. 58. catum salutis ex
tem; non ieiunemus
non percutiamus h
uenam: dissoluam
tatis, ac violentor
damus chirographa
escam frangamus:
stras, iuxta Prophe
mus. Ieiunantes co
te, in omnibus n
tes; tum erumpet q
vti scriptum est

DOMINVS
mabit, &
mo sis

CAPVT X
DE CULTV

NERATIONE

Etorum

CAPVT

VIGESIM

mum Cap

mum con

stre, de ven

tu Sancto

est. Memorias scilicet San
celebrari, easque ad id solū
stra solidetur & confirm
dum cogitamus eos gratia
fide diuinitūs consecutos e
dicimus, inuocationem
propriè soli Deo conuenire
& propriissimè deberi; ea
Sanctorum est, inuocatio
priè dici; sed ex accidenti, v
dammodo, & ex gratia, &
dam. Neque enim, aut Pe
ipse exaudit eorum quenqu
uocant; sed gratia & donum

*Matth. 28.*iuxta illud promissum
*cum sum, usque ad**Rom. 10.*Et de ea quidem in
debetur, Paulus ad*modo, inquit, inuoca-*
derunt? Deum, in

intelligens. Quod

propriè inuocatio

tet ex ipsa sacra arc

vbi sic Deum cõpe

*mine, liberè & cum**lestem Deum Patrem**ter noster, qui es in c**Deus virtutum sis n**ter te, in anxietatib**stris adiutorem non**Alium, inquit, p**scimus. Mediatore*

Sanctos. In prin

ante alios omnes,

Virginem Marianam

dùm hanc autem,

lorum atque aliorum

templis, donariis,

imaginibus eorum

CAPVT X

tu, sed relatè & consideratio
ipsa exemplaria, honorem
aduoluimur. Scimus eni
rem, qui *λατρεία* dicitur, so
neque alium extra illum D
mus, neque adoramus deos
in Sanctis, eorumque ima
randis nimii sumus; sed intr
tuentes scilicet, ne eum hon
proprius est, illis deferamus
Res enim est impia, & à C
eiusque alumnis alienissima
ad aliud relatè, sacras ima
quarum omnis honor ad p
emplaria, inquit D. Basilius
Cæterum, & alios Sanctos
tores nobis, & aduocatos
nec in præsentì tantùm hac
in futura. Nam & hæc me
est, cùm Angeli aliique San
non minus ipsa mundi Dor
exorat. Neque tamen simp
nibus, neque pro aliquo q
cato mortuus est, illi deprec
quam enim hoc dicendum

vna sentētia hos ta
 cordia Deus, ac tale
Ezech. 14. ciauit: *Si steterit T*
lios eorū, et filias non
 folis exorāt, pro qu
 acceptas Deo esse a
 cet, qui in medio p
 ta sunt rapti; nond
 suorū fordes planē
 idque profectò sta
 dumque lata sente
 lutum fuerit theat
 designatum locu
 rit; ibi iam mediat
 nino vnquam fiet
 nunc, dum in hac
 suscipitur atque p
 quidem Sanctos, m
 & Matrem Dei, nu
 beatas, compella
 precibus nos com
 nam quidam nostr
sima, inquit, Domin
tercede pro nobis pe
 rò Angelos: *Omnes*

CAPVT X

rumque Angelorum, &
chori; orate pro nobis. Sed &
 lum, atque præcursores
 Domini: gloriosos item
 phetas, Martyres, sanctos
 Doctores; sanctarum item
 tus, omnesque Sanctos or
 cedant pro nobis peccatori
 Dei ipsius insuperabili, ite
 comprehensibili virtute
 propitius nobis peccatorib
 inquã, eum solum verũ De
 illiq; soli confitentibus, in
 tentia perseuerantibus. Ro
 oculos animæ nostræ illu
 quando onere peccatoru
 dormiamus in morte, in im
 præualeat aduersus nos.
 & interpellationibus eoru
 suprã memorauimus, peti
 simum Deum; vt ipse susci
 tor noster esse velit; nosq
 micorum nostrorum b
 misericordia liber
 gnetur.

NEQVE enim, au
exaudit quenqua

quòd sancti omnino non
nostras non cognoscant

Sanctorum compellatio
subiungunt. SANC

stra Dei mater, interce
bus. Et sanctorum Ang

rum chori, orate pro
multæ persimiles veteri

ces ubique exaudiunt
crymis, & fletu dolori

O Basili, cælitùs aspi
tuis sistas intercession

O communes generis
mi curarum focij, , pr

cem suffragatores, lega
simi, altra mundi, flor

Quis enim aut non audie
hoc modo compellat? Sed

neq; ipsi Sancti viribus
ces nostras cognoscunt, &

quidquam; sed Deus ipse
missionibusque, quas il

lus, donat, largiturque o
& exaudiunt nostras pre

Verbo, quod eam ob cau
na, & speculum sine m

imago bonitatis illius

CAPVT X

ne: *iuxta illud*: NON erit tibi
 lucendum per diem, nec sp.
 minabit te, sed erit tibi Dom.
 piternam, & Deus tuus in glo.
 occidet ultra Sol tuus, & Luna
 tur; quia Dominus erit tibi in
 nam, &c. *Et Apocal. 21.* Et
 Sole, neque Luna, vt luceat i
 Dei illuminauit eam, & lucer
Vel etiam ministerio Angeloru
bia: Quando orabas cum lac
 bas mortuos; ego obtuli orati
 mino: *Et illud Apocal. 8.* Et
 nit, & stetit ante altare, hab
 aureum: & data sunt ei incen
 de orationibus Sanctorum o
 tare aureum, quod est ante th
 ascendit fumus incensoru de
 ctorum, de manu Angeli coram
alterius, & prolixioris sunt con

σχετικῶς λατρευτικῶς
 Non proprio Dei cultu; sed rel
 &c. *Non caruit menda hic locu*
sententiam secuti sumus.

οὐκ ἐπιπολύγυμῶμεθα ἄγ
 Neque in venerandis imagi
 mus; sed intra modum, &c. G
 erat, quod certè nullum sensum
 id tamen eos velle dixisse, quod
 & verba ipsa innuunt: tum C

oſtana Synodi docet, & ſignificatur. SACRAM ima
CHRISTI, & omni
 nore cum libro ſancti
 orari decernimus. S
 eloquia, quæ in libro
 quntur omnes; ita p
 operationem & ſapie
 eo quod in promptu
 Quæ enim in ſyllabis
 quæ in coloribus, præ
 gnum eſt enim, vt ſ
 rationis, & antiquiſ
 pter honorem, qui ad
 etiam deriuatiuæ ima
 orentur, vt ſanctorum
 ber, atque typus preti

EPII

DE QVIB*ISTI VOCA*

MPL

eos, qu

dentes

usque

portere omnes dici
 & nos hoc idem tre

CAPVT X

ticipantes facimus, illi, inquit
 gni fumus; præter id, quòd
 sed in fermentato pane pan
 cipimus. Secundū est, qu
 lius esse nubere, quàm vri; iu
Vnius uxoris virum, & reliqu
 in hoc genere præcipit. Pro
 sacerdotibus, qui in virgin
 non possunt, priusquàm ta
 tur & Sacerdotes fiant, vxor
 potestatem damus. Deus en
 nium sanxit. Illud item no
 turpitudinis germina multa
 eos, qui Sacerdotes vxores a
 bent. Ille autem, qui semel vi
 fessus est, virgo permaneat, n
 amplius licentiam post votu
 nubendi damus. *Nemo enim*
num ad aratrum, & respicien
est consequēdo caelesti regno. Si
 manitus quid cōtigerit; hui
 disciplina coërcemus, ac ad
 vitæ, per pænitentiam atq; c
 carnis item mortificationem
 vitæ continentiam reuocar

lustratione quadam
bitantes misericordiam
humanæ eius infirmitatem
Tertio loco exhortamur
giam cum maiore
apud vos, quam a
celebrari; ut quæ
cum à quibusdam
multiplicationem
exortam esse: ut
giam vos celebrari
Ecclesiæ plures, scribitur
qui ad quæstum &
rant mysterium;
faciunt; quod certum
nos, & veritas ipsa
additis, mortem
tus primi parenti
stulisse, sed & o
deleuisse; in eam
Debitorum nos esse
implendæ; ad imit
uersationis eius, quæ
& resurrexit, pro peccatis
2. Cor. 5. gari; memores illius

CAPVT X

inquit, *urget Christianos, inquit, enim unus pro omnibus mortuus est, ergo omnes mortui sunt? pro omnibus mortuus est Christus. & qui viuunt, iam non sibi, qui pro ipsis mortuus est, & enim vna parte corporis circumcisis iuxta legem Moyse vniuersæ legis; quanto magis quis Christi circumcissione vniuersi corporis peccatum quemadmodum scriptum est, conficitur adimplere illud Apostoli, Ego mundo crucifixus sum, & vivo autem iam non ego, sed Christus. Mortuos enim non peccato; neque amplius illi demum sequi Christum; qui Deo plenè & perfectè viuere berè peccabimus, nec peccabimus vnquam; hac quidem mors quidem Christi, quæ nobis prode De confessione autem & reatorum, quod quarto loco*

sententia magni

*In Asceticis
Cap. 26.*

*Oportere unumque
quidem dignum pro
monstrare velit, ut
instituta habitum &
petrare; nullum
apud se continere, nisi
pensum proferre, se
que cordis sui confiteatur
sed illis tantum, qui
possunt adhibere
idem D. Basilus: Oportet
commissa & concretiorum
steriorum dispensat
Sic enim antiquitas
tiam egerunt, ad ge
veniuntur. De potestate
& retinendi peccata
esse putamus, nec
passim, nec simpli
pœnitentis obedi
tium, paratoq; ani
da, quæ is, cui ea cu
data est, iusserit atq;
is, qui absoluendus*

CAPVT X

pæniteat. Vera enim pænitem non relabi mala. Nam eadem peccata redeat; hic sicut vomitum redeunt. Vita & proposito, ab omnibus nos reinouere, contrariaque uerboribus nostris adhibere. In oblationibus, festis diebus de traditionibus item; & Christum peccata, & non merita & iustitias nostras iuratur, confiteri debeamus: inesse omnes traditiones que posse; unde grauantur & p & trepidæ conscientie. Ad bis Diui Basilij sic responde inquit, *nobis est; ne occasione alia transgrediamur. Quam Paulus, de ciborum ratione dicitur carnis rationem non habere: sed in desideriis. Tanquam quod ad libidinem & voluptatem nostra est præceptum & proclinationem atque mortificationem: illud autem, quod est*

virtutis & pietatis
 necessarium diligenter
 1. Corint. 8. dum, atque conseru
 Paulus, nos Deo non
 Rom. 14. Dei non est cibus &
 gaudium in Spiritu
 bi abstinentia, cui
 quam si, inquit, ipsi
 si manducauerimus
 non manducauerim
 enim illi, qui non co
 medentibus, si ipsi
 neq; iterum illi qui
 qui non comedunt: se
 deres, si cetera omni
 tur corporis exerci
 tem referri, & com
 plerunque, vt ea q
 honesta non sunt,
 seruiant, ipsa etiam
 mam & speciem ac
 tione ea omnia, qu
 bus tradita sunt, tan
 lum finem respiciu
 debemus. Qui eni

CAPUT X

ipsum spernit. Neque omnium
 earum rerum, quæ nobis à
 his sunt relictæ, aut ridendu-
 m est. Et si qui, præter
 finem, his abutantur; non
 propterea tales traditiones
 ducere; sed eos quidem cor-
 tur, leniter instruendo ad
 rum autem rerum verum &
 demonstrare. Quod quidem
 Basilius sæpiùs facere consuevit
 verò in eo loco, vbi quærit:
*bile sit Deo opus aliquod bonum
 per omnia iuxta præceptum Iu-
 tè sit factum?* Nihil enim est
 gis imitatores Christi faciat;
 ximorum nostrorum cura
 Pudor autem est homini C
 etis & piis institutis consc
 grauari, aut perterreri dic
 enim, quod ex Deo est, vir
 Quare inquit idem Basilius
*sensus expers, quis tam incre-
 se non posse illis rebus ferenda
 quæ iam antè multi alij per-*

quomodo tanquam
gisque laboriosa recu-
sitate multi, qu-
rarunt? Quare & i-
recto fine Dei que
vnquam bonus co-
Quam etsi quidem
fortasse audent: vt
tenter ad calcem v-
cis fortasse curæ et
ipso recto proposito
sed in ipso fine fru-
ipsum quidem vita-
turque omnes: in-
res instruxerunt &
tuerunt; vt alicubi
præcipitur: *Disce,*
fidelisque homo es, i-
disce, inquam, Euan-
dum, & reliqua. E-
dem loco docens,
examine eos, qui
cere volunt, suscip-
cesse est illos cohorta-
te tradant & offera-

CAPUT

generi vitæ addicere, vol
ita fecerit; & charitate
manus, & in eius retributi
no proposita est perceptione
bit. Quæ verò contra tra
ex Diuo Paulo adferuntur
iam dicta sunt facilè solui
sunt: Apostolum scilicet
feruationibus & tradition
cis agere, quæ piè & sec
sunt: sed de illis, quæ tum
que aliis prauis hominibus
confingebantur. Itaque
stomus in Capite quarto a
de Manichæis, Encratistis
stis dicta esse interpretatur
qui rectæ & sanæ adherent fi
secura ancora nauigant; sic
mel exciderunt, nusquam tu
consistere possunt. Sed cum m
per omnes errores diuagati j
tremum in ipsa extrema per
que scopulos deferuntur. In
ad Coloss. gentilium atque
verbis superstitiones reiici,

nondum Christo a
esse, idem docet Cl
item ad Galatas,

Homil. 31

dem modo. Quo

Basiliius illis verbis:

iustitiæ, quæ ex lege e

Deo consecrârunt, ta

victuri, sed illi, qui pr

surrexit; spirituala

cit; ut per ea, quæ sup

dè demonstratum est

nis dicet quis traditi

quam, iustitiæ, quæ e

intelligens traditione

tia, quæ ex fide est, i

sofotomi respondem

constat, ex fide cognit

uenire; nec sine illa

gnoscerè posse. Nam

Natiuitatem nulla h

bare potest. Sola autè

primùm parte caussa

Quod cum ita sit, vic

oporteat fidem habere

Ille enim potissimùm

CAPUT X

credit, qui sui vitæque suæ n-
tionem; periculis seipsum o-
passionibus communicans.

Apostolus: Et inuentus su-
habens meam iustitiam: illam
sed eam quæ ex fide est Christi
quæ ex Deo est iustitiam, in fide
illum cognoscimus: fide resurr-
sentimur: fide ad communi-
ipsius erigimur. Et iterum
stomus: Fidelis, inquit, De-
nos saluare, idem omninò sal-
alio modo, quàm eo, quo prom-
mus, si audierimus ipsum: non
que veluti ligna & lapides, o-
Rectè autem illud, confidimus
posuit; quasi dicat: benignit-
dere oportet; omniàque nostr-
re, in eumque reiicere: ita t-
in omni virtutis & honestat-
tremum usque spiritum nos exe-
igitur simpliciter Christum
ei conglutinemur. Nam si
recesserimus, proculdub-
Scriptum est enim: Perib-

elongant se à te.

ei: & conglutiner

seruat opera mea; ip

& profectò pluri

tùm coniungit. I

ipse caput, nos me

tum, nos ædificiu

tes. Hæc omnia

monstrant; & nil

linquunt, ne min

qui parùm abest;

longiùs. Nam vel

dice abscindatur,

efficitur. Itaq; id,

esse videtur, paruum

in eo, quasi totum

quid parùm delic

exiguum despicer

ctum, quàm prim

scit. Et de fide quid

chatu autem illud

mus, benignissim

nostræ curam hal

quasi vitæ genera

vitæ statum diuisi

*In principio
Asceticorū.*

CAPUT X

atq; virginum: ita, vt qui n
nitatis perferre certamina;
Illud rectè sciens; quòd non
cōtinentiæ & sanctitatis ex
quomodo scilicet eos, qui
matrimonio vixerunt, libe
dem & honorem Dei educ
fuerit. Vnicuique enim e
quos ex ea charitate, quai
proximum gessit, produce
denda erit ratio. Et item ex
missione & contemptu
Dei: neque verò sola ratio
etiam grauis & inexcusabi
unda; ipso Domino apud M
minante: *Qui amat patrem
trem plus quàm me*, non est
igitur tibi omnia licere put
sis, tanquam omnem iam p
do adhærendi consecutus;
tiam tibi cautione opus sit a
acquiras salutem. Tu verò c
fationis amator: tu angelici
tiator: tu qui sanctorum Ier
stolorum commilito esse cu

animum tuum ad
 quæ iubentur adue
 denter te adiunge
 atque eorum qui
 tator : eorumque
 tuo. Velis vnus ex p
 quod bonum: & pr
 cæleste paucis pate
 lentus existas opo
 collum iugo Chris
 lius humeros tuos
 tu ipse ceruicem tu
 exercitio; in ieiuni
 entia, in quieto file
 orationibus, in lac
 ipso, in omni reru
 oriuntur, tolerant
 bus contra te excit
 minibus proficisca
 focia & administra
 illis, qui tam præf
 denter vti sciunt. N
 tia ab opere carnis,
 num; sed omnem
 vniuersos item actu

*Hæc item ex
 eodem loco
 Basilij.*

CAPVT XX

dorem & virginitatem quæ
 conseruare oportet, in omni
 conatu suo: id quod sanctum
 est præferentes. Si igitur
 dum similitudinem Dei, ch
 mæ nostræ per quandam a
 & tranquillitatem exornari
 itē nostræ immortalitas pro
 damus nobis, ne indignè pa
 viuentes, Ananiæ & Saphir
 curramus. Quibus licuit qu
 principio possessiones suas
 illas Domino dicare: at p
 anis gloriæ studio sua bon
 catione Dei fecerunt, illic
 Deo placerent, quàm vt ap
 beralitate & munificentia c
 mirandi essent, consecrâr
 tio illarum clam ad se part
 uerterunt; talem contra f
 tionem commouerunt, cu
 cutor & administer fuit; v
 pænitentia curari, aut exp
 Proinde, ante quidem castæ
 tæ votum atque promissior

est cuiq; volenti, iuram
mam viuendi ratio
tradere: si quis ver
ac professione sua,
verò amplius non
ferre; sed potius to
dam semel Deo o
donarium, purum
re: ne, si semel voto
communis vitæ fu
rit; in foedissimu
currat. Hæc autem
tantum genus elata
vti quidem permul
poris custodia totu
tatis consistere dec
licentiosa cupiditat
fecrauit, continere
aliqua mundi huius
tatem contaminet
aliquod ad verè di
tā sibi accersat. Hęc
do præsentique vit
semel Deo dicatur
tatis affectu contan

CAPVT XX

illudque apud se maximè e
se supra humanam natura
que pennas suas extulisse,
quoddam, & corporis exp
complexum esse, angelic
sequutum: liberum enim
iugali lege esse, nullamq; al
dinem præter Deum ipsum
lorumque intuitu perpetuo
proprium est angelicæ natu
pendæ igitur sunt omniur
& affectionum vitæ huius
qui verè & per omnia Deum
tari velit. Quod nisi per
mundi contemptum, mo
rum obliuionem, obtineri
potest. Nisi enim nos planè
tali cogitatione, cõmunisq;
tudine separauerimus, ac v
quendã mundũ omni ani
ac propensione, mortalitat
ta, transtulerimus; iuxta Pa
nis cõuersatio vestra sit in cæli
illũ quem quærimus, Deo
di, cõsequemur; Domino p

Luc. 14. eum qui non renu-

habet; non poss

Quod ubi fecerit;

cor suum eum ob

sanctæ illæ, quas c

tiones illi effluant

rabilium eius, rer

tatione contamin

ab omni rerum m

ne munda & liber

meditatione, anim

missimo sigillo ob

Deo cogitationem

ferat. Hac enim rat

quæritur, simulqu

torum Dei exerciti

exercitio ipsa conse

perseueranter cola

Dominus demonst

Ioan. 14. cens: *Si diligitis me,*

Ioan. 15. nunc autem; *si man*

nebitis in dilectione

Matth. 5. nes alio loco perfe

19. non oportet mirar

uentium Monacho

CAPUT X

appellari. Per professionem
inquit Chrysoftomus, pri
nobis condonauit; ac post eam
que lauacrum, secundum pra
dium, quod ex penitentia
reliquit. Si fuerint, inquit
ta uestra uti coccinum; instar
bo, ac in contrarium habit
Proinde non tam quidem ca
ubi cecideris, non te statim er
est. Proinde laudare pot
nuare monasticae vitae insti
nit. Qui enim eos, qui se in p
exercant, colit atque obser
ipsum tantò magis honora
semel contemnere didicer
pessimo profectu, in ipsum
meliosus euadet. Qui vos
DOMINVS, me accipit; qu
spernit. Hos igitur & nos in
omni ex parte Deum, ipsi
studio glorificabimus. Ne
rectè quis dicere potest; n
quam his saeculis ad eum g

370 CENSURA
peruenire. Nam
doceatur; ipsaque
earum, quarum
indidit, facultatu
nutrix: vel enim i
ximos nostros, ta
iussit, inspiciamus
item eius rei omn
& femina nobis
Quod quidem ita
demus. Quis eni
natura mansuetu
non solitarium, n
quidquam eius na
cum aliis commu
vti, simileque acc
rum igitur rerum
na dedit; earum n
fructum & proue

Ioan. 13. Mandatum, inquit

Hec item gatis inuicem. Ad qu
ex Asceticis gis animos nostros
Basilij. & indicium suorum
miracula, non vir

CAPVT

exquirat; quanquam & hoc
sancto, illis magnam vira-
rat: sed audi quid dicat: *A-*
vos, quia mei estis discipuli, si-
tuam inter vos colueritis. Qui-
Dei & proximi dilectionis
cum vbiq; necit ac gluti-
quæ in proximum cõferun-
transferat: *Esuriui, inquit,*
comedere. Et deinde infert:
fecistis uni ex minimis istis
mibi fecistis. Proinde per pr-
preceptum licet secundũ e-
per secundum autem est q-
& conuersio ad primum.
git Dominum; idem conse-
& proximum suum. *Qui, in-*
mãdata mea seruabit. Præcep-
um hoc est, vt diligatis inuicem
lexi vos. Eum item, qui dilig-
Dei dilectionem complere
ea officia quę proximo imp-
eam partem accipere solea-
lata sint. Quapropter fide-

Exod. 32. Domini seruus Moyses
 tres præ se tulit christi-
 tius elegerit ex libere
 ptus fuerat; quàm
 cator, suorum delictorum
 qui non deberet.
 mandata Dei, ea
 colenda; sed vt in
 hamus totam; factum
 trum vniuersè tractum
 temnenda non sunt.

*In Asceticis. dem differentia, in
 ledere obedientiam*

Exod. 18. *piuntur. Cùm ne Moyses
 sit consilium Iethro,
 Et ipsorum quidem
 magna est. Nam ali-
 ni præceptis aduersa
 aut saltè admixti
 prohibita sunt contra*

Deesse vi- *clare cum illis non co-
 detur parè tamen ad ea rectè pe-
 tricula $\mu\eta$ quasi opem quanda-
 1. **Thess. 5.** Oportet enim Pau-*

CAPVT X

*Prophetias nolite contemner
probantes, quod bonum est r
opere prauo abstinete vos. Et
consilia destruentes, & omn
extollentem se aduersus scien
captiuitatem redigentes omni
in obsequium Christi: & in
tes vlcisci omnem inobedient
ta fuerit vestra obedientia.*
tasse ex his, quæ iubentur
cum lege Dei consentiat, v
explendam nos iuuet; hui
Dei mandato, omni studi
nos parere oportet; satisfaci
dato Pauli; *sufferentes vos ma
tate Dei.* Si quid verò præci
gi diuinæ aduersetur, eam qu
aut inquinet; tum demum in
portunum erit: *Magis oportet
Deo, quàm hominibus; me
dicentis: Alienum enim non
fugiunt ab eo; neque enim nô
norum: & Apostoli, qui nostr
securitatis causa non dubita*

Galat. 1ⁱ ipsos perstringere,
ipsi, inquit ille, *aut*
zauerit vobis aliud
uangelizauimus, A
struimur : quod
 quis fit, & si maximè
 quod Dominus p
 vel ad id quod ab ip
 & impellat; fugien
 his, qui diligunt I
 dum esse. Quod c
 bis dicta sunt, nul
 potest. Ea enim q
 sunt, omnes Chri
 uinitùs inspiratæ S
 recipiunt, atque
 ob idque & à suff
 num diem abstine
 samur, sanctorum
 ipsorum Apostolor
 tes, scriptum enim
stinendum esse, sang
 sexta Synodo Cano
Si quis sanguinem a

CAPVT X

communicetur. Diuus quoque
re legem ferens, inquit :
Scripturas tum veteris tum
repetens, neque in multitudi-
gnitudine eorū, quæ delinquit
cuiuscunq; mandati transgr-
censeri & iudicari contra De-
tem; & commune esse contra
bediētiam Dei iudicium. Et
Ex istis itaq; & consimilibus
iudic; quod generaliter quic-
malitia, ex ignorantia Dei
opinione oritur: peculiariter
multorum inter se, nō aliund
quod indignos nos gubernat-
tione Domini, ipsi constituam-
tionem enim talis vitæ, si for-
quit Basilius, me referre vo-
dem & magnitudinem talis
stultitiæ, aut vecordiæ (propt-
malitiæ, uno certo nomine ill-
possum) inuenire potui. Si eni-
mātibus inde concordia oritur
quod ad suos duces seruant obe-

dicemus nos in tant
 tanto mandatorum
 lione deprehensi?
 omnia, nunc quidem
 & conuersionem à D
 gno verò illo & terra
 sionem ac condemna
 plinam respuerunt,

Isaie 1. ipso dicente: Cognouit

& asinus præsepe domini
 non cognouit, & populus

Et multa alia his similia

Apostolo dictum;

membrum; compatitur

1. Cor. 12. Et illud; Ne sint

ut membra mutuo

na scilicet omnia in

ta & impulsa. Quo

talis hominis fabri

explicatio? Ego quod

etare omnia, ut ea

do: idem rectus ord

in ipsa Dei Ecclesia

Vos estis corpus Christi

CAPVT XV

bro, vno, solo, vero principate, ac mutuò omnia manente capite; ipso, inquam IESV. Apud quos verò intertur concordia; neque vincuntur, neque Spiritus manditur; sed discordia, contentio implent omnia; nimis perres est, tales vocare membra dicere ab ipso regi: stultæ verè liberè fateri, in illis imperiis dominari; secundùm ferè stoli præcisè dicentis; *Cui seruos ad obediendum, serui estis distis.* Cuius sensus proprietatem exponens inquit; *Cùm enim carnis & contentio; nonne carnalis autem liquidè, quàm spirituum exitus, & quàm nihil commune habeant cum veritate: Sapiencia, inquit, carnis imperiis non est subiecta. Qui autem in carne sunt imperiis possunt. Ob idque dicit Dominus non posse duobus simul seruire*

- Actoy. 4. tales illud, quod i
 citur, implere po
dentium erat cor
erant illis omnia co
 propriae voluntat
 in commune, in v
 vnius Domini I E
 Ioan. 6. tatem quærentib
celo, non ut facia
voluntatem eius, q
 Ephes. 2. damus igitur iuxt
ædificati super funda
Prophetarum, ipso
su Christo: in quo or
 1. Thess. 5. *crescit in templum,*
autem pacis sanctifi
sumus, spiritum, in
nostrum; inculpab
 1. Timo. 2. *mini nostri conseru*
qui vocavit nos &
vult saluari. Quo
 ius, quod quidem
 est, paruerimus: &
 impossibile est qu
 CHRISTI in Spi

CAPVT XX

iam superiùs demonstratum
 etiùs illustratum, certam co
 Ne igitur dimidia tantùm p
 um esse agnoscamus; neq; e
 misericordiam nostræ igna
 ansam capiamus: sed his om
 eta sunt sobriè intenti; ad op
 nia eius diuina dogmata deo
 sè curemus: nihil aliud respi
 illum qui dicit: *Ignem veni m
 volo, nisi ut ardeat?* Cuius
 David experiri volens, inqu
*Domine, & tenta me; ure re
 meum.* Hic siquidem ignis
 trabe absumpta, mundum o
 tuit; vt naturali videndi faci
 rata, assiduè mirabilia de leg
 pletur, cum illo, qui dixit: *Re
 os; & considerabo mirabilia de
 talis ignis dæmones fugat; i
 futuræ resurrectionis est vis
 mortalitatis efficientia, san
 irradiatio ac rationabiliũ fa
 do & series. Hunc eundem ig
 ad nos pertingat, Deum exor*

vt in luce bonorum
te ambulantes; ne
fendamus vnquam
ria quædam orbis
bis vitæ vbique in
ciorum Dei partic
nostro *IESV CH*
si consepulti; præc
tutes, ac totum hoc
tare est, dignè, san
rium est, adimplem
enim vniuerso hoc
pore peracto; ad v
riæ patriam trans
beneuolentia *IES*
nostri digni efficiat
quidem, Fratres ch
vt & ipsi videtis, or
uinitùs nobis trac
niunt, iuxta sapie
morumque simul
Patrū interpretatio
Neq; enim nobis l
terpretatione, alic
Scripturæ aut ipsos

CAPVT X

dere; nisi quantum cum sanctis
 Synodorum, Ecclesiæque
 gorum illud ipsum conueni-
 recto Euangelicæ doctrinæ
 que sapientiæ & intelligenti-
 pti, præcipites feramur; ne
 ceps noster, more Protei, in
 formam fidei transferatur,
 illuc diuagetur. Atqui forte
 strum: quæ igitur earum re-
 loco dimotæ sunt, correctio-
 ratio? que inquam & qualis?
 Deo ipso iuuante; si nihil pro-
 nobis à sanctis Apostolis fan-
 dis diuinitus ordinata sunt,
 hil aliud sequemur. Qui e-
 limites se rectè & constanter
 let; hic quasi eundem cho-
 biscum; hic eiusdem fidei &
 nis nobiscum erit. Nam ille,
 Canones respuit, & contra-
 militer contumaciter prog-
 uersus Sanctos impudenter
 nullam nobiscum communi-
 re poterit. Aut quæ pars huius

potest? quomodo
 tubernalis noster
 piè viuere volente
 contubernij Doct

*Ignatius in
 Epistola ad
 Hierotheum.*

Hic quidem; Qui
 illa, quæ statuta sunt
 gnus, virginitate
 nentiam colat, signa
 rapredicet; lupus
 tectus, ouibusq; ex
 dus est. Alter verò;
 Patribus visa & de
 uellere velit; huic
 scribenda est, sed tra
 dogmatis. Alius au
 tremendum iudiciu
 bere, scientes qua
 rebus, quæ nobis à Sp
 aliquid auferre,
 Non igitur oportet
 tentiarum ambitios
 illa, quæ nobis à sancti
 licta sunt, agnoscer
 tanti sacrae doctrin
 sequi, præter ea, que

CAPVT XII

vna & sola rerum recupera
 superest; idem semper cum
 liis sentire, Canonibusque
 omnia inhærere, & sic in om
 S T V M Dominum & Magis

ET vos igitur Germani v
 mediocritatis nostrę filij in C
 sumi; cum sapienter, magn
 ac tota mente velitis, cum
 nos est Iesu Christi sanctissim
 coniungere; nos tanquam
 rum amantes libenter obuii
 nis hanc vestram charitatē,
 tem in sinum mediocritatis
 mus; si modò apostolicas &
 biscum simul sequi traditior
 hisque vos ipsos subiicere. T
 mum verè & sincerè vna do
 efficiemini. Et vt confidimus
 pud nos est sanctæ & Cathol
 sti Ecclesiæ vos subiicietis; n
 dem & commendationē apu
 nos, & rectè sentientes inde
 teritis: sicq; ex duabus Eccle

384 CENSUR

Dei beneuolentia
in beneplacito De
simul uiuemus,
stem illam transfo
utinam potiamur
IESV, cui fit laus

Scri

Consta

nato I

mino n

die 15.

beatiss

ptum m

CAPVT

ANNOTAT

P R I M V M vtriusque sp
 oportere &c. Nemo fu
 dō vel sacras literas seri
 quitatis Ecclesiastica aliquam
 vel qui saltem sobrio & quie
 tractauerit; qui vtriusque sp
 pere necessarium esse iudicārit
 scripturam legit, ille facile a
 quidem mysteria nobis à Chri
 esse; sed & eorundem dispen
 virosque Apostolicos institut
 Apostolus, existimet homo,
 nistros, & dispensatores mi
 Testamentum, vltimamq; volu
 li mortaliū transgredi licet
 esse; sed eiusdem testamenti
 executores Apostolos, eorum
 stitutos. Atqui & depositi
 di tota potestas, penes dispensa
 curatores posita esse solet; si
 voluntatem suam disertis ver
 si distinctē quid cuique debea
 quod in hoc vtriusque speciei
 videmus. Datur diuinum lega
 sentibus curatoribus solis, vt i
 tur; adhibetur alius nemo, am
 hil. Qua caussa? nisi vt tota disp
 penes curatores atq; dispensato

ita ut nisi additus locu-
 set: NISI manduca-
 nis, & biberitis sanguis
 expositiones recipit; ne-
 titudo à testamento cu-
 petere posset. Aliqui
 vel dispensatorum ve-
 reditate sibi vsurpare
 rem & violentum inu-
 voluntatis testatoris e-
 cessitas est utriusque
 toris spectes. Sic qui
 qua ex parte cognovit
 sum unius speciei, qu-
 uertere potuit. Primi-
 tis communionibus, qu-
 Hieronymus, Cyprianus
 enim minùs dignos se e-
 rum templa venirent;
 stiam communicabant.
 quit Tertullianus vxo-
 omnem cibum guste
 credit illum esse, qui
 cet. Cùm mulier qua-
 domini sanctum fuit
 tasset aperire; igne in-
 se, ne auderet attinge-
 QVOD, inquit, in E-
 corpus Christi accipe-
 deo clausum est, & ter-

In Apologia
 ad Pammachium.

CAPVT X

Deum. Probet se vnusquisque
 Christi accedat. Deinde in pe
 vtriusque speciei commodus vs
 se potuit: in solitudinibus item
 rei meminit in ea Epistola quam
 ciu[m] scripsit Basilius. ILLVD
 in persecutionis temporibus
 quempiam, non praesente sa
 nistro, id est Diacono, commu
 manu sumere &c. Et paullo
 eremis solitariam vitam age
 sacerdos, communionem don
 ipsis communicant. Et: IN
 quit, & Aegypto, vnusquisque
 de populo, vt plurimum hab
 nem in domo sua. Demum i
 ipsis, quomodo Paulus in Actis
 detur; & Satyrus frater D. An
 lud idem scribit Ambrosius; cui
 stabat in nauis, Christiani de Eu
 runt, quod alligauit in orario, e
 uit in collo, atque ita se deiecerat
 quirens de nauis compage resolu
 supernatans inuaretur; quonia
 ma quaesierit. Quod item in eg
 que speciei capaces esse non possu
 ex pulcherrima illa de Serapione
 Eusebium lib. 6. Cap. 36. videre
 norum item communionem, qua la
 tur, et qua nonnunquam Clerici p

ex asseruata Eucharistia
 sub vnaq; specie dabatur
 Irenæus in Epistola ad
 Romano lib. 5. Cap. 24. Cyprianus
 in Epistola ad Antonianum. Toletanus
 idem cernitur in illa concilio
 episcopis aliisque magnis
 dabatur, ad probandum,
 non esse necessarium, & num ea, quæ
 dabatur. Cuius rei apud
 non fit mentio. Quomodo
 dabatur, quæ die Parasceue
 semper fiebat, & nunc
 dabatur atque præconsecrati
 bus eodem modo clarè
 certè, cum ea de re à
 dabatur est, ad vnamque
 laica reuocata, totum quod
 Vicleff atque Hus hære
 ticas, vna sola specie spo
 nunt, quasi Canone iubente,
 ex ipso decreto eius con
 decernit, apparet: Cui
 partibus quidam temerè
 populum Christianum
 Eucharistiæ sub vtraque
 recipere; & non solum
 sub specie vini popul
 nicent &c. Et infra.
 consuetudo ab Ecclesiis

CAPVT

tionabiliter introducta, & ob
 benda est pro lege: quam non
 aut sine Ecclesie auctoritate
 &c. Quæ quidem omnia, cum G
 habeant, neque nunc neque ali
 parte nimii vtriusq; speciei exa
 & cum in eo totum studium suu
 aliquid vel perexiguum reperi
 nos accusarent; vnius speciei
 quam illis serio obiecerunt: non
 quid in ea re momenti inesse pu
 quidem Florentino, vbi omnia
 trinque diligentissime expend
 pue, quæ ad hoc spectabant sac
 triusque tamen communionis
 Constantiensi; ne verbum qui
 tum fuit. Idq; ob eam causam;
 ci, eos, qui à re diuina absunt,
 mi communicant, vna sola res
 aliud iudicantes, quàm illud
 esse: num aliquis sub vna, aut
 communicet; cum vtrobique
 Christus accipiatur. Sed & ist
 studio nocendi homines temul
 quam vexillum quoddam per
 Christianæ erexerunt, alio modo
 tur, vbi crapulam edormierunt
 ua cupiditate victi omnia agun
 mita crapula Luterus in libro
 charistiæ, inquit, NON dixi,

neque est intentio m
piscopi propria aucto
vtramque speciem po
tueretur & mandaret
Et alio loco: Quamuis
specie Eucharistiæ uti
hil tanquam necessar
tamen vnitatem, quan
pit, sectari, quàm de spe
tendere. *At vbi furo*
tus vertiginis & tumult
captiuitate Babylonica,
tibus captus, longè alit
quo casu, inquit, Con
omnium nos vellemu
imo tum primùm in d
lii vellemus, aut vna, au
vtraque potiri: & eos p
re, quicunq; talis Con
tur vtraque. *Similiter*
relictus Melanchthon in
edere suillam, aut abstin
specie uti, medium & in
familiaribus item colloq.
sum indifferentem esse, q
autem animo & quo insti
pta sit quæstio; præclar
Tragædiæ auctores Boëm
bello Misnensi scribunt u
se; quia reperissent scrip

CAPVT

turpiter errasse Ecclesiam Ro-
 re possent; & per quem Roma
 vel nequitia argui possit. Lut-
 tur amplexum se opinionem ha-
 cie, vt à sede Romana & Con-
 dere possit. Ita isti fascinum q-
 modè ouiculis Christi fucum
 quando autem dubitabatur, ni-
 sit in hac vtriusque speciei, ext-
 mia et pertinaci repetitione: ni-
 dubitatio sublata esse videtur
 hominum studiū, cum sensu e-
 coniunctum fuisset; nunquam
 nes ex hoc ipso quasi principio,
 res tam fædos, dissidia tot, omni-
 narum & diuinarum perturb-
 mias, meram deniq; impietatem
 neque hæc ipsa res tot pestium
 minarium fuisset. Non quod i-
 mali insit; sed quòd melior sit
 victima: & auscultare magis,
 pem arietum: quoniam quasi p-
 est, repugnare, & quasi scel-
 acquiescere, ait Dominus omni-
 tia autem, omnis erroris mater
 & hæc hæctenus.

Qui Sacerdotes vxores a-
 bant &c. Neque hoc priscum
 teri more Ecclesiæ coniunctum.
 in primis crescentis Ecclesiæ ter-

continentibus tantum, sed
 uxoris essent viri, & pro
 gerentur; tamen ubi iura
 bantur, non amplius v
 Lubet hac de re duorum
 virorum adferre testim
 tini alterius. Ex Græc
 pus Cyprî: ex Latinis L
 nius igitur contra Mon

Tom. 1. lib. natura impuras damnari

2. Heres. 48 inquit, Apostolus hi

cultum præstare possu

stitatem, & continen

Verùm vnas nuptias

mè sacerdotii dona pe

se continuerunt, & i

gunt, se ornasse præex

postoli ipsius ecclesiat

ordinate ac sanctè con

per debilitatem opus h

ris obitum secundas n

ipsum veritatis regula

eum qui non sit sacer

Heresi. 58. tra Catharos. REVERA

cta Dei prædicatio pos

qui à nuptiis, mortua

nuptiis coniuncti sun

sacerdotii honorem ac

tò sancta Dei Ecclesi

uat: sed et adhuc viue

CAPVT X

vnius vxoris virum non suscipi
 se ab vna continuit, aut in vid
 conum, & presbyterum, &
 hypodiaconum; maximè vbi
 nones ecclesiastici. At dices
 in quibusdam locis adhuc lib
 Presbyteros, & Diaconos,
 nos; at hoc non est iuxta
 iuxta hominum mentem, c
 elanguit, & propter multitu
 non inueniretur ministerium
 decentius est; id semper Ecc
 tum sanctum benè disposita
 apparare, vt cultus diuini ind
 ficerentur, & spirituales nec
 mni beneuola conscientia per
 autem, quòd decorum est pr
 ministeria ac necessitates, vt P
 conus, & Episcopus Deo dedi
 præcipit populo sanctus Apof
 ad tempus vacent orationi, q
 cerdoti id præcipit, vt indistra
 ad vacandum secundùm De
 quod in spiritualibus neces
 perficitur. *Iisdem planè verb*
D. Hieronymus lib. 1. contra Iou
do: SED & ipsa Episcopalis el
cit. Non enim dicit, eligatur
vnam ducat vxorem, & filio
vnam habuerit vxorem, & fili

ditos disciplina: certè
 p[re]sbyterū, qui in Episco
 pi deprehensus fuerit,
 quasi adulter damnab
 doribus exercere open
 gines, quod mariti: au
 vxores tangere; in eo
 pudicitiam virginalē
 Si laicus et quicumq[ue]
 nisi careat of[fi]cio con
 per pro populo offerere
 per orandum est. Si se
 semper carendum m
 veteri lege, qui pro po
 non solūm in domib[us]
 gabantur ad tempus, a
 num & siceram non b
 bidinem prouocare.

Epistol. 50. machium. I G I T V R
 Christus virgo, virgo
 virginitatem dedica
 nes, vel post nuptias
 Presbyteri, Diaconi,
 aut vidui, aut certè p
 num pudici. Quid n
 & irascimur, si suba
 coitum, præmia pudic
 mus opiparè comedere
 plexibus, & in numero
 regnare cum Christo

CAPVT X

mes præmium, & ingluuies?
 ditia? faccus & sericum? Laza
 in vita sua, & diues ille purpur
 nitidus, fruitus est carnis bon
 ret; sed diuersa post mortem t
 feræ deliciis, & deliciæ mise
 tur: in nostro arbitrio est; vel
 vel diuitem. *Et aduersus Vigi*
 facient orientis Ecclesiæ? qui
 dis Apostolicæ? quæ aut Cleri
 cipiunt, aut continentes; aut
 rint, mariti esse desistunt? H
 mitantius, libidini frena perm
 ralem carnis ardoré, qui in a
 runque feruescit, suis hortat
 imo extinguens coitu feminar
 quo distemus à porcis, quo d
 tis animantibus, quo ab equis
 ptum est: Equi insanientes i
 sunt mihi: vnusquisque in v
 fui hinniebat. Hoc est quod l
 uid spiritus sanctus: Nolite
 & mulus, quibus non est inte
 sum de Dormitatio & fociis
 & freno maxillas eorum conf
 approximant ad te. *Hæc Hieron*

Sanctorum Patrum, atque
 rum *Constitutio Apostolica*, hæc
 est Spiritui sancto & nobis, ni
 nere vobis oneris quam hæc n

stineatis vos ab imm
sanguine, & suffocato
bus custodientes vos
canone 62. ita præcipit
vel Presbyter, vel Dia
cerdotali Catalogo,
guine animæ ipsorū
morticinum, depon
hibuit: si autem sit l
item, quem isti tanqua
bunc modum præcepit.
bis præcepit, vt absti
focato & fornication
mus eos, qui cuiuscun
arte aliqua condunt,
fecerit Clericus, depo
nicetur. Nos verò a
stitutionem responder
illud pro tempore tan
quàm diu idola maneb
daicæ infirmitatis habe
erant immolatitia, &
crata erant, culturam
am ipsius decreti verb
vt abstineant à contan
contaminationibus ido
suffocati. Hæc enim
nes; quia omnis sangu
tus: & omne item suff
retentum: in illo autem

CAPVT X

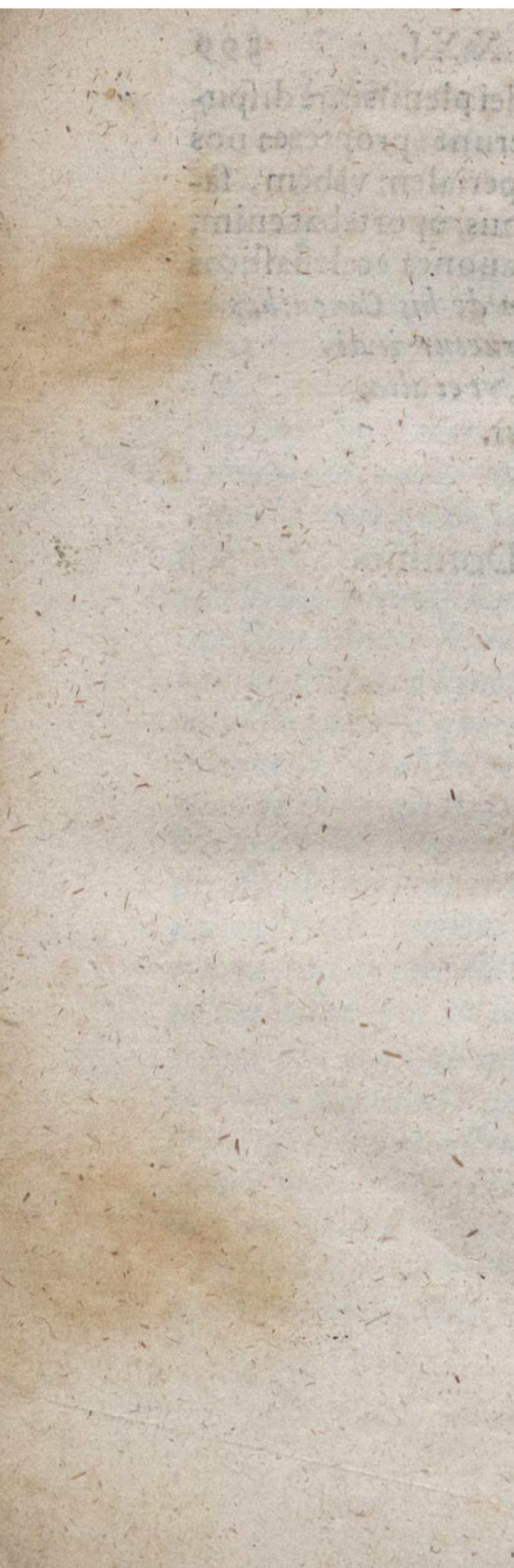
nicatione; repetendum est verum
 non referendo fornicationem ad
 quas dixerat. Fornicatio enim
 est, non tamen ad contaminatio-
 rum pertinet. Immolatum &
 suffocatum in hoc decreto pro-
 & auctores sunt Tertull. in apo-
 Hierosol. in catechesi 4. Iustinus
 45. Greg. Naz. in Serm. in san-
 genes lib. 8. contra Celsum, &
 quissi. auctor lib. 3. apologiæ pro-
 tra Theostenem Euangelia ca-
 autem & idola sunt sublata, nec
 fertur quidquam, & iam infirmi-
 quam desperatæ nullus habent
 quinimò potius illud agendum,
 Iudaizare, eorumque superstitio-
 mur: sublata legis causa legem
 tamus: cum præsertim, quemad-
 ea lex ferebatur, illud maxime
 Christiani gentilizare viderentur
 cissim plurimum curandum est;
 tus sequi videamur. Itaque iam
 sterioribus temporibus, huius leg-
 sa auferri cœpta est, rationem no-
 mnibus indifferenter vtendum e-
 gantes propter conscientiam, præ-
 sertim causa longè maiore eum-
 iam exoriebantur homines atten-
 erroris, & doctrinis demoniorum

quentes mendacium,
conscientiam: prohiben-
cibus, quos Deus crea-
gratiarum actione fidel-
runt veritatem. Quor-
confirmaretur; omnibus
benedictione & gratia
tur. Hocque magis est
sentiant Græci, contra p-
nibus indifferenter veso-
cato abstinere, quam in
plo, cœnâ Domini confice-
lis alienis eiiciunt, cum t-
Ad Canonē autē sextæ
nonem illū sextæ Synod-
cuiusdā, quæ post quatu-
ta Synodo fuit ab Imper-
etum quasi Sergii Ponti-
bus obsistebat, congrega-
dis Apostolicæ præfueru-
deinceps ipse summus
reuera illi Canones mul-
nè Catholica sunt, & iam
Itaque per iocum ab ipse
ta sexta dicebatur; quæ
sexta esset; sed monstru-
nomen vendicans. Hæc
mus, non melius cognosci-
ipforum Canonum verbi-
niam autē sanctæ & v-

CAPVT. X

ta & sexta, de mysterio fidei p
tantes, Canones non fecerunt
conuenientes ad hanc Imperi
ros Canones conscripsimus
vt synodus vniuersales cano
promulgaret. *Verum de
suum cuique conseruet
cium. Hæc verò, vt
hætenus.*

Laus Christo Do

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝ

007000024197

